

การจำแนกประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
กุมภาพันธ์ 2524

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิตได้พิจารณาปริญญาบัตรฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

ศาสตราจารย์ ดร. วิมล ธีระพานิช
กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จไ้ด้วยความกรุณาของ รองศาสตราจารย์ คุณหญิงเต็มศิริ บุญสิงห์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ เวลียว พันธ์สีดา ที่ได้กรุณาเป็นกรรมการควบคุมและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ พร้อมทั้งให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง นอกจากนี้ผู้คนควารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของ ฯพณฯ ศาสตราจารย์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการให้สัมภาษณ์ และตรวจแก้ไขต้นฉบับให้ถูกต้อง โดยเฉพาะตอนที่เกี่ยวกับชีวประวัติของท่าน ซึ่งเป็นผลให้การศึกษาท่านก้าวหน้าสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คุณหญิงลักษณะ ชายหาญ รวมทั้งผู้ที่ได้ให้การสนับสนุนทั้งในด้านการกำลังใจและความช่วยเหลือกันต่าง ๆ ไว้ ณ ที่นี้ด้วย

พรรณงาม

แยมบุญเรือง

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
	วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	4
	ขอทกลง เบื้องต้น	5
2	เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
3	ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล	13
	การศึกษา	13
	การทำงาน	17
	การประพันธ์	24
	บรรณานุกรม บรรณานิตยสังเขป และการจำแนกประเภท ผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล	27
4	บทสรุป	118
	ผลการศึกษาค้นคว้า	118
	ขอเสนอแนะ	123
	บรรณานุกรม	125
	กรณีศึกษาเรื่อง	130
	ภาคผนวก	140

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	แสดงปริมาณผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล	109
2	แสดงประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 000	111
3	แสดงประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 200	112
4	แสดงประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 300	113
5	แสดงประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 500	114
6	แสดงประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 700	115
7	แสดงประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 800	116
8	แสดงประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 900	117

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

๙
หน้า

- 1 แสดงปริมาณผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล 110

การศึกษาค้นคว้าในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้ามาก ความรู้ต่าง ๆ ขยายขอบเขตไปโดยกว้างขวาง ประกอบกับความเจริญก้าวหน้าในการพิมพ์และพัฒนาการทางเทคโนโลยี ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมประสิทธิภาพและปริมาณการพิมพ์ ทำให้มีสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ มากขึ้น ก่อให้เกิดปัญหาหลายประการสำหรับห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า เช่น ปัญหาในการจัดหาและบริการ ส่วนผู้ใช้ห้องสมุดจะประสบปัญหาความไม่สะดวกในการใช้หนังสือ และวัสดุการอ่านเรื่องที่ต้องการ ทั้งนี้เนื่องจากไม่สามารถทราบได้ว่า มีสิ่งพิมพ์ใด ๆ พิมพ์ออกมาบ้าง หรือถ้าพิมพ์ออกมาสิ่งพิมพ์นั้นมีอยู่ที่ใด (เนลสัน ไม่นายกิจ 2513 : 1) ดังนั้นห้องสมุดจึงควรจัดทำบรรณานุกรมหรือรายชื่อของแหล่งความรู้ จัดเรียงไว้อย่างมีหลักเกณฑ์ ในรายละเอียดของสิ่งพิมพ์แต่ละรายการไว้แก่ ผู้แต่งหนังสือ ชื่อเรื่อง สถานที่พิมพ์ ผู้พิมพ์ ระยะเวลา ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า ฯลฯ และอาจให้ความรู้โดยย่อ ๆ เกี่ยวกับเนื้อหาของสิ่งพิมพ์เหล่านั้นด้วย ซึ่งจะช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดได้รู้จักสิ่งพิมพ์ที่มีอยู่เพื่อช่วยในการพิจารณาหนังสือหรือเอกสารซึ่งเป็นที่น่าสนใจของแต่ละคน (Robinson, A.M. Lewin 1966 : 12)

ม.ล. จ้อย นันทวีชินทร์ ได้อธิบายความหมายของคำว่า "บรรณานุกรม" ว่า (ม.ล. จ้อย นันทวีชินทร์ 2514 : 1) บรรณานุกรม (Bibliography) หมายถึง รายชื่อสิ่งพิมพ์โดยผู้แต่งคนใดคนหนึ่ง ผู้พิมพ์โฆษณาแห่งใดแห่งหนึ่งหรือประเทศใดประเทศหนึ่ง หรือหมายถึงรายชื่อสิ่งพิมพ์ที่รวบรวมเกี่ยวกับสาขาวิชาแขนงต่าง ๆ หรือเกี่ยวกับเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

ปัจจุบันการบริการทางบรรณานุกรมเป็นงานที่สำคัญและจำเป็นอย่างหนึ่งของงานห้องสมุด การบริการทางบรรณานุกรม (Bibliography service) หมายถึง ความสะดวกสบายนาประการ ในการใช้บรรณานุกรมเพื่อสนองความต้องการในการศึกษาค้นคว้าวิจัยเรื่องราวในด้านต่าง ๆ เป็นการส่งเสริมการใช้สิ่งพิมพ์ตลอดจนวัสดุเพื่อการอ่านของ

ห้องสมุดที่ได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่ (หนังสือพิมพ์ ไม่หมายกิจ 2513 : 28)
 บรรณานุกรมอาจแบ่งได้หลายประเภท สุธิลักษณ์ อำพันวงศ์ (สุธิลักษณ์ อำพันวงศ์
 2515 : 97) แบ่งบรรณานุกรมเป็น 4 ประเภท คือ

1. บรรณานุกรมของผู้แต่งคนเดียว (Author bibliographies) คือ รวบรวม
 หนังสือทั้งหมดของผู้แต่งคนเดียว หรือที่เกี่ยวกับผู้แต่งนั้น ๆ เช่น รวบรวมหนังสือของ
 สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาจักรีราชานุภาพ

2. บรรณานุกรมที่รวมเป็นเรื่อง ๆ ไป (Subject bibliographies) คือ
 รวบรวมหนังสือของเรื่องหรือหมวดวิชาใดโดยเฉพาะ เป็นแบบที่นักเรียนหรือนักศึกษาจะรวบรวม
 รวมก่อนเขียนภาคินพนธ์ เช่น บรรณานุกรมเรื่องดนตรี ก็คือ รวบรวมหนังสือเกี่ยวกับดนตรี
 ทั้งหมด

3. บรรณานุกรมของสำนักพิมพ์หรือร้านขายหนังสือ (Trade bibliographies)
 เป็นรายชื่อหนังสือของสำนักพิมพ์ หรือจากพิมพ์เพื่อมุ่งหมายให้ผู้ซื้อทราบว่า มีหนังสืออะไร
 จำหน่ายบ้าง เช่น รายชื่อหนังสือของสำนักพิมพ์ซึ่งจัดพิมพ์รวมกันคือ Publishers' Trade
 List Annual

4. บรรณานุกรมซึ่งจัดทำโดยละเอียด (Comprehensive bibliographies)
 เป็นรายชื่อหนังสือของผู้เชี่ยวชาญพิเศษ นักปราชญ์หรือนักค้นคว้าในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง
 โดยเฉพาะ เช่น Winchell. Guide to Reference Books หรือ The United
 States Catalog

บรรณานุกรมมีทั้งแบบให้รายชื่อสิ่งพิมพ์เฉย ๆ และแบบมีบรรณนิทัศน์ประกอบเข้าท้าย
 แต่ละรายชื่อ (Annotated bibliography) ซึ่งจะอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้นอีก เพราะ
 ช่วยให้ทราบขอบเขตและคุณค่าของสิ่งพิมพ์แต่ละรายชื่อกว้าง

ผลงานวรรณกรรมของนักปราชญ์สำคัญคนหนึ่งของไทย คือ ม.ล. ปิ่น มาลากุล
 เป็นผลงานที่สมควรได้รับการรวบรวมจัดทำบรรณานุกรม แบบที่เรียกว่าบรรณานุกรมของผู้แต่ง
 คนเดียว และจัดจำแนกประเภทผลงานเหล่านั้นไว้เพื่อประโยชน์แก่ผู้ใช้ห้องสมุด โดยเฉพาะ
 แก่ผู้ที่อยู่ในวงการศึกษามาก่อน นักการศึกษา ครูอาจารย์ นักศึกษา ตลอดจน

ผู้สนใจทั่วไป ทั้งนี้เพราะท่านมีผลงานวรรณกรรมจำนวนมาก มีทั้งงานด้านวิชาการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษา สารคดี หอจดหมายเหตุ บทละคร และกวีนิพนธ์ ที่เขียนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

ม.ล. ปิ่น มาลากุล เป็นผู้ที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในศิลปวิทยาการหลายด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการศึกษานอกจากจะเป็นกำลังสำคัญในด้านการศึกษาของประเทศไทยแล้ว ม.ล. ปิ่น มาลากุล ยังมีบทบาทในด้านการศึกษาระหว่างชาติ เคยดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ต่าง ๆ ในหลายสถาบันการศึกษาชั้นสูงของชาติ เช่น เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2500 - 2511) ประธานกรรมการสภามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรรมการสยามสมาคม ที่ปรึกษาสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ฯลฯ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ที่มีส่วนในการจัดตั้งองค์การ SEAMEO (Southeast Asian Ministers of Education Organization) ซึ่งเป็นองค์การระหว่างรัฐบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมมือกันในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทางด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม ผลงานอีกชิ้นหนึ่งของท่านซึ่งนับว่าเป็นความกตริเริ่มที่น่าสนใจคือ งานจัดหอสมุดเสียง เพื่อรวบรวมเสียงต่าง ๆ ไว้สำหรับการค้นคว้าวิจัย และเป็นอุปกรณ์การเรียนการสอน เก็บรวบรวมไว้ที่คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรตั้งแต่ นครปฐม (สมัยภาพราชบัณฑิต หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ประธานสำนักศิลปกรรม 2520 : 3 - 8) และงานที่กำลังกระทำอยู่ในปัจจุบันนี้คือ เป็นประธานคณะกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาสฉลองวันพระราชสมภพครบ 100 พรรษา วันที่ 1 มกราคม 2524 ซึ่งในการนี้จะมีการรวบรวมบรรณานุกรมพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวไว้เพื่อเป็นเอกสารค้นคว้าอ้างอิง

จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อค้นคว้ารวบรวมผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล และจัดจำแนกประเภทตามหลักวิชาทางบรรณารักษศาสตร์

2. เพื่อจัดทำบรรณานุกรมและบรรณนิเทศสิ่ง เชปผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลของการศึกษาค้นคว้าจะทำให้ทราบประเภทและเนื้อหาโดยย่อของผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่นักการศึกษา ครู อาจารย์ นิสิต นักศึกษา ตลอดจนผู้สนใจทั่วไป

2. ผลของการศึกษาค้นคว้าจะทำให้เกิดหนังสืออ้างอิง ประเภทบรรณานุกรม ที่มีทั้งบรรณนิเทศและบรรณนี้ ซึ่งจะใช้เป็นแนวทางสำหรับบรรณารักษ์ทั่วไปในการพิจารณาจัดหาหนังสือสำหรับห้องสมุดเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ และเพื่อใช้เป็นคู่มือสำหรับบรรณารักษ์บริการตอบคำถาม (Reference service) ใช้ในการบริการตอบคำถามด้วย

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ศึกษารวบรวมและจัดแยกประเภทผลงานวรรณกรรมที่พิมพ์เป็นรูปเล่มหนังสือและบทความทั้งหมทที่พิมพ์ในวารสาร ตามหลักการวิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือของคิวอี้ ตั้งแต่เริ่มแรกจนถึง พ.ศ. 2523 จำนวน 183 ชื่อเรื่อง

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล จากห้องสมุดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักหอสมุดกลางมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร หอสมุดแห่งชาติ หอสมุดกลางจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน หอสมุดคุรุสภา หอสมุดวิชาจุฬาลงกรณ์ฯ สำนักหอสมุด

กลางมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

2. สัมภาษณ์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล
3. ศึกษาผลงานวรรณกรรมแต่ละข้อเรื่อง แล้ววิเคราะห์หมวดหมู่ตามหลักการ
วิเคราะห์หมวดหมู่ของกวีอี
4. แยกประเภทของข้อเรื่องตามหมวดวิชาแล้วหาอัตราส่วนร้อยละ แสดงผลด้วย
ตารางและแผนภาพ
5. รวบรวมและจัดทำบรรณานุกรมผลงานวรรณกรรม พร้อมทั้งจัดทำบรรณนิทัศน์
สังเขป
6. จัดทำกรรมวิธีข้อเรื่องวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ที่ปรากฏใน
ปริณิญาพิเศษฉบับนี้

ขอทกลงเบื้องต้น

ในการนับจำนวนผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ผู้คนความนับจากจำนวน
ข้อเรื่องของวรรณกรรม แยกข้อเรื่องใหม่ข้อเรื่องและเนื้อหาเหมือนกัน แม้จะพิมพ์ต่างปีกัน
ก็จะนับเป็น 1 เล่ม เช่น บทละครเรื่อง งายติเตีย ซึ่งพิมพ์ในโอกาสต่าง ๆ กัน คือ
พ.ศ. 2515 ม.ล. ปิ่น และหาญหญิงคุณี มาลากุล ณ อยุธยา พิมพ์เพื่ออวยพร
ความสุขปีใหม่

พ.ศ. 2515 ม.ล. ปิ่น มาลากุล พิมพ์เป็นนิพนธ์ทางการแก่ พระยาไชยยศสมมติ
เพื่อให้แจกเป็นของขวัญ ฯ

พ.ศ. 2518 พิมพ์รวมกับเรื่องอื่น แจกในงานศพ ม.ล. ปัทม มาลากุล

พ.ศ. 2519 พิมพ์แจกในงานศพ นายปราโมทย์ ศิริบริรักษ์

สำหรับเรื่องที่มีข้อเรื่องแตกต่างออกไป ถึงแม้ว่าจะมีเนื้อหาบางตอนซ้ำกับเรื่องที่มี
อยู่แล้ว จะนับเป็นอีกเล่มหนึ่ง เช่น

พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ซึ่งประกอบด้วยเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาใน
ส่วนภูมิภาค 22 บท คือ บทที่ 1 - 22

พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค บทที่ 6 - 7 - 8 ซึ่งมีเนื้อหาเฉพาะบทที่ 6 ถึง
บทที่ 8 และเนื้อหาทั้งกล่าวซ้ำกับเรื่อง พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค บทที่ 6 ถึงบทที่ 8
นับเป็น 2 เล่ม

แต่ทั้งนี้ในส่วที่เป็นบรรณานุกรมและบรรณนิเทศน์สังเขปจะรวบรวมไว้หมดทุกเล่ม.

เอกสารและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการรวบรวมบรรณานุกรม ทำบรรณนิทัศน์ และจัดทำแนกประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล นี้ ได้ศึกษาวิธีการจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำบรรณานุกรม การทำบรรณนิทัศน์ การจำแนกประเภทหนังสือ และผลงานการวิจัยต่าง ๆ คือ

สุนทร หังสศูต ได้กล่าวถึงการเรียงลำดับรายการของบรรณานุกรมไว้ว่า (สุนทร หังสศูต 2521 : 25 - 26) บรรณานุกรมที่ดีจะต้องมีการเรียงลำดับรายการบรรณานุกรมที่จะช่วยให้ผู้ใช้สามารถค้นหาคำตอบเกี่ยวกับหนังสือได้ทุกด้าน คือคนจากชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ และหัวข้อวิชาได้ การเรียงลำดับรายการในบรรณานุกรมจัดทำได้หลายแบบ กล่าวคือแบบที่หนึ่ง จัดเรียงตามลำดับอักษรของผู้แต่ง ชื่อหนังสือและหัวข้อวิชาเป็นพวก ๆ แบบที่สอง จัดเรียงตามลำดับอักษรของผู้แต่ง ชื่อหนังสือ และหัวข้อวิชาปะปนกันไป แบบที่สาม จัดเรียงตามลำดับรายการในบรรณานุกรมโดยจัดตามเนื้อหาวิชาของหนังสือตามหมวดหมู่วิชาใหญ่ ๆ แล้วแบ่งเป็นหมวดวิชาย่อย ๆ ตามความเหมาะสม หรือจัดเรียงลำดับโดยอาศัยแผนการจัดหมู่หนังสือระบบใดระบบหนึ่ง แบบที่สี่ จัดเรียงลำดับรายชื่อหนังสือตามปีที่พิมพ์ของหนังสือ แบบนี้ใช้กันน้อย ส่วนใหญ่ใช้ในการรวบรวมรายชื่อหนังสือเก่า ๆ หรือหนังสือที่ตีพิมพ์ในสมัยที่เริ่มมีการพิมพ์

บรรณานุกรมที่จัดทำขึ้นจะเรียงลำดับรายการแบบใดก็ตาม ควรจัดให้ผู้ใช้สามารถค้นรายชื่อหนังสือในสาขาวิชาที่ต้องการได้ ถ้าคนใดแคเฉพาะชื่อผู้แต่งและชื่อหนังสือบรรณานุกรมเล่มนั้นจะอำนวยความสะดวกน้อย สิ่งสำคัญเกี่ยวกับรายการในบรรณานุกรม คือ รายการบรรณานุกรมนั้นถูกต้องหรือไม่ และรายละเอียดเกี่ยวกับหนังสือแต่ละรายการครบถ้วนหรือไม่ รายละเอียดเท่าที่จำเป็น คือ ชื่อผู้แต่ง ชื่อหนังสือ ครั้งที่พิมพ์ สถานที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า และในบางโอกาสราคาของหนังสือ (ซึ่งช่วยให้ความสะดวกในการจัดหาหนังสือ) เมื่อมีการใช้อักษรย่อในเรื่องเหล่านี้ ควรอธิบายไว้ในคำนำ

โรบินสัน (Robinson, A.M. Lewin. 1966 : 36-45) เสนอวิธีการ
เรียบเรียงบรรณานุกรมดังนี้ คือ

1. เรียงตามหมวดหมู่ (Classified)
2. เรียงตามวิชา (Subject classed)
3. เรียงตามลำดับตัวอักษรชื่อวิชาและคำขึ้นต้น (Alphabetical subject and entry word)
4. เรียงตามลำดับเหตุการณ์ (Annalistic)
5. เรียงตามลำดับตัวอักษรชื่อยุติ และ/หรือชื่อเรื่อง (Alphabetical author and/or title)

6. เรียงตามลำดับตัวอักษรแบบพจนานุกรม (Dictionary)

7. เรียงตามแหล่งที่พิมพ์ (Place of origin)

ฉวีลักษณ์ บุญะกาญจน (ฉวีลักษณ์ บุญะกาญจน 2521 : 121) ได้กล่าวถึง
ลักษณะการเรียบเรียงบรรณานุกรมไว้ว่า การเรียบเรียงบรรณานุกรมนี้จะเรียบเรียงได้ 3
ลักษณะ คือ

1. เรียบเรียงรายชื่อหนังสือธรรมดา คือชื่อยุติ ชื่อยุติย่อ ชื่อยุติย่อย่อ สถานที่พิมพ์
บริษัทที่พิมพ์ ปีที่พิมพ์ จำนวนหน้า ราคา

2. เรียบเรียงรายชื่อหนังสือและอธิบายข้อความในหนังสือ มีบรรณนิทัศน์
(Annotation) เพิ่มเติมจากรายชื่อหนังสือธรรมดา ในบางครั้งจะให้เลขหมู่หนังสือกำกับ
ไว้ในรายชื่อหนังสือเล่มนั้น ๆ กว

3. เรียบเรียงรายชื่อหนังสือและอธิบายข้อความในหนังสือ มีบรรณนิทัศน์และ
วิจารณ์หนังสือเพื่อให้รายละเอียดตามแบบการเรียบเรียงรายชื่อหนังสือธรรมดา แล้วมีการ
วิจารณ์ออกความคิดเห็นเพิ่มเติมไปกับรายชื่อหนังสือเล่มนั้นกว

ในการเรียงลำดับรายการของบรรณานุกรมตามหมวดหมู่ นั้น มีแผนการจัดหมวดหมู่
หนังสือแบบต่าง ๆ หลายแบบ สำหรับประเทศไทยแผนการจัดหมู่หนังสือซึ่งเป็นที่ยอมรับและ
รู้จักกันทั่วไปมี 2 ระบบ คือ แผนการจัดหมู่หนังสือระบบรัฐสภาอเมริกัน (Library of

Congress Classification) และระบบทศนิยมของกิวอี้ (Dewey Decimal Classification)

ระบบทศนิยมของกิวอี้ เป็นระบบการจัดหมู่หนังสือที่นิยมใช้กันแพร่หลายมากที่สุดในโลกระบบหนึ่ง เป็นระบบที่จัดทำขึ้นตามหลักทศนิยม คือ กำหนดการแบ่งหมวดหมู่ ความรู้ในแต่ละหมู่เป็นกฎเกณฑ์แน่นอน โดยแบ่งวิชาความรู้ออกเป็น 10 หมวด แต่ละหมวดแบ่งเป็น 10 หมู่ แต่ละหมู่แบ่งเป็น 10 หมู่ย่อย และอาจแบ่งไหละเอียดได้อีกโดยใช้จุดทศนิยมช่วย การแบ่งแต่ละหมู่เป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยเริ่มตนจากหนังสือที่มีเนื้อเรื่องอย่างกว้าง ๆ ไปจนถึงเนื้อเรื่องที่เฉพาะเจาะจง การแบ่งหมวดหมู่ใหญ่ 10 หมวด มีดังนี้ (Dewey, Melvil 1971 : 449)

หมวด	000	เบ็ดเตล็ด
หมวด	100	ปรัชญา
หมวด	200	ศาสนา
หมวด	300	สังคมศาสตร์
หมวด	400	ภาษาศาสตร์
หมวด	500	วิทยาศาสตร์ รวมคณิตศาสตร์
หมวด	600	วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (เทคโนโลยี)
หมวด	700	ศิลปกรรมและการบันเทิง ดนตรี กีฬา
หมวด	800	วรรณคดี
หมวด	900	ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การท่องเที่ยว ชีวิตประวัติ

จากเอกสารประกอบคำบรรยายวิชาบรรณานุกรมเบื้องต้น (ภาควิชาการบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ม.ป.ป. : 41 - 42) ได้อธิบายถึงการทำบรรณนิทัศน์ไว้ว่า บรรณนิทัศน์ (Annotation) เป็นสิ่งจำเป็นมากในการจัดทำบรรณานุกรม จะเป็นแบบใดแบบหนึ่งก็ได้ และไม่จำเป็นต้องมีบรรณนิทัศน์ทุก ๆ รายการ ให้เป็นคำอธิบายเพียงสั้น ๆ ก็ได้ สิ่งใดที่ไม่จำเป็นก็ไม่ควรกล่าวถึง บรรณนิทัศน์มีหลายแบบ ที่นิยมได้แก่

1. บรรณวิเทศอธิบายชื่อเรื่อง ในกรณีชื่อเรื่องไม่ชัดเจน
 2. บรรณวิเทศแบบสารบัญย่อ ใช้กับหนังสือที่มีผู้แต่งหลายคน แต่ละคนก็เขียนกันคนละส่วน หรือผู้เขียนคนเดียวแต่งหลายเรื่อง นอกจากนี้อาจจะใช้กับหนังสือรวมบทกวีและความเรียงก็ได้
 3. บรรณวิเทศสำหรับหนังสือพิมพ์ครั้งใหม่และเปลี่ยนชื่อใหม่ แบบนี้มีความสำคัญยิ่งสำหรับบรรณานุกรมเพื่อการค้นหา
 4. บรรณวิเทศแสดงความสัมพันธ์ระหว่างงาน เช่นกล่าวถึงผู้แต่งว่าแต่งหนังสือเล่มไหนเล่มไหน
 5. บรรณวิเทศแสดงแหล่งที่มาของงาน ไขว่หากในบรรณานุกรมของผู้แต่งคนเดียว
 6. บรรณวิเทศเพื่อแสดงคุณสมบัติของผู้แต่ง เพื่อจูงใจคนอ่าน
- บรรณวิเทศทั้งกล่าวอาจจะมีตั้งแต่ 1 - 12 บรรทัด ตามความจำเป็น แต่ควรพยายามย่อให้เหลือเฉพาะที่สำคัญจริง ๆ เพียง 2 - 3 บรรทัดเท่านั้น การย่อเรื่องหนังสือหรือบทความจากวารสารก็จะช่วยให้ผู้ใช้ ผู้วิจัยได้รายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหา และเป็นการขยายความบรรณวิเทศ

การจัดทำบรรณานุกรมแบบมีบรรณวิเทศสังเขปประกอบนั้น สุนทรี หังสสุต (สุนทรี หังสสุต 2521 : 74 - 75) ได้แนะนำไว้ว่า บรรณวิเทศสังเขปในบรรณานุกรมควรจะสั้นกระชับ และในบางกรณีการจัดทำบรรณวิเทศสังเขปจะอำนวยความสะดวกมาก เช่น ช่วยขยายความของชื่อหนังสือ เมื่อชื่อหนังสือนั้นไม่บ่งให้ทราบถึงเรื่องราว หรือหัวข้อวิชาของหนังสือสารคดีเล่มนั้นเลย นอกจากนั้นบรรณวิเทศสังเขปอาจจัดทำในรูปของโน้ตระบุเนื้อหาวิชาในหนังสือเล่มนั้น ๆ หรือให้ผู้อ่านได้ทราบเกี่ยวกับชื่อหนังสือที่เปลี่ยนแปลงการพิมพ์ครั้งที่มา หรือเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างหนังสือเล่มนั้นกับเล่มอื่น ๆ หรือเกี่ยวกับเบื้องหลังของการเขียนหนังสือเล่มนั้นของผู้แต่ง และเกี่ยวกับความรู้หรือประสบการณ์ของผู้แต่งในกรณีที่ต้องการเสริมสร้างพื้นฐานขึ้นเป็นงานที่น่าเชื่อถือ

สำหรับส่วนที่เป็นกรรขี (Indexes) โรบินสัน (Robinson, A.M. Lewin. 1966 : 35) กล่าวว่า กรรขีจะช่วยให้บรรณานุกรมมีค่ายิ่งขึ้น ซึ่งควรทำไปพร้อม ๆ กัน

โดยมีกรรมข้อนี้ ซึ่งสามารถทำได้โดยการสำเนาข้อนี้ไว้ตอนลงรายการหลัก ส่วนกรรมข้อนี้เรื่องนั้นก็สามารถทำได้ไม่ยากนัก

บรรณานุกรมที่มีรายการเกินกว่า 50 รายการ ควรมีกรรมนี้ ในกรรมนี้ผู้แต่งให้ รวมถึงผู้แปล ผู้รวบรวม ผู้วาดภาพ บรรณาธิการ และอื่น ๆ ไว้อย่างพอควร ทั้งเลขกำกับรายการ ส่วนกรรมข้อนี้เรื่องไม่จำเป็นนัก จะเท่ากับเรื่องเบ็ดเตล็ดของวรรณคดีปริศน์และงานของผู้เขียนคนใดคนหนึ่ง กรรมข้อนี้เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับบรรณานุกรมทางสังคมศาสตร์ วรรณคดีปริศน์ และผลงานของนักเขียน กรรมนี้ควรเป็นค่ากลาง ๆ และไม่ควรรีไต่ค่าที่มีความหมายพ้องกัน (Robinson, A.M. Lewin. 1966 : 62)

ในงานวิจัยเกี่ยวกับตัวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ปรากฏว่ายังไม่มีผู้ใดทำมาก่อน แต่มีการจัดทำบรรณานุกรมผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล คือ กฤษณา สีนไชย (กฤษณา สีนไชย 2513 : 28 หน้า) ได้รวบรวมบรรณานุกรม เรื่อง บรรณานุกรมงานนิพนธ์ของ ศาสตราจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล โดยรวบรวมเฉพาะเรื่องที่รวมพิมพ์เป็นเล่ม จำนวน 95 เรื่อง เรียงตามลำดับอักษรชื่อเรื่อง แยกเป็นภาษาไทยและอังกฤษ ให้รายละเอียดเกี่ยวกับชื่อเรื่อง สถานที่พิมพ์ สำนักพิมพ์ ปีที่พิมพ์ และจำนวนหน้า บางเล่มมีบรรณคดีประกอบ ไม่มีชื่อเรื่องย่อของหนังสือ พิมพ์ออกสำเนา

นอกจากนี้ในงานวิจัยที่เกี่ยวกับการจำแนกประเภทหนังสือ คือ

สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ (สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ 2512 : 494 หน้า) ได้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาประเภทของหนังสืออนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพที่คัดลอกเรื่องจากต้นฉบับของหอสมุดแห่งชาติและเรื่องที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2501 - 2510 เสนอผลการสำรวจกับคว่าถึงแนวโน้มในความสนใจของสังคมในแต่ละปีที่มีต่อเนื้อหาของหนังสืออนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ ที่คัดลอกเรื่องจากต้นฉบับของหอสมุดแห่งชาติและเรื่องที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ ในแต่ละหมวดวิชา ปริมาณของแต่ละหมวดวิชา เรื่องที่พิมพ์ออกบ่อยครั้ง และเสนอแนะเกณฑ์สำหรับการพิมพ์หนังสืออนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพให้มีปริมาณและคุณภาพที่เหมาะสม

สุรีย์ คาราศิลป์ (สุรีย์ คาราศิลป์ 2521 : 332 หน้า) ทำวิจัยเรื่อง
การจำแนกผลงานจากชีวประวัติที่ปรากฏในหนังสืออนุสรณ์งานศพ ระหว่างปี พ.ศ. 2516-
2520 โดยจำแนกผลงานจากชีวประวัติที่ปรากฏในหนังสืออนุสรณ์งานศพ ระหว่างปี พ.ศ.
2516 - 2520 ในด้านวรรณกรรม ศิลปกรรม ประกิจธุกรรม และรวบรวมชีวประวัติคน
ไทย จัดทำเป็นอักษรานุกรมชีวประวัติ แล้ววิเคราะห์หาความถี่ของชื่อเรื่องตามหมวดวิชา
10 หมวด ตามหลักเกณฑ์ของคิ้วี่ ปรากฏว่ารวบรวมผลงานด้านวรรณกรรมได้ 539 ชื่อเรื่อง
ด้านศิลปกรรม 103 ชื่อเรื่อง ด้านประกิจธุกรรม 10 ชื่อเรื่อง และรวบรวมชีวประวัติได้
175 คน

ชำนาญ อิมสะอาด (ชำนาญ อิมสะอาด 2519 : 179 หน้า) ได้ศึกษาค้นคว้า
เรื่องชีวิตและผลงานด้านวรรณกรรมของพุทธทาสภิกขุ โดยศึกษาและวิเคราะห์ชีวประวัติของ
พุทธทาสภิกขุ ในด้านการดำเนินชีวิต การเผยแผ่ศาสนา และการประพันธ์ พร้อมทั้งรวบรวม
รวมรายชื่อผลงานด้านวรรณกรรมของพุทธทาสภิกขุทั้งหมด โดยจัดทำบรรณานุกรมเรียงตาม
ลำดับหัวเรื่อง ทำบรรณนิทัศน์สังเขป และกรรขชชื่อเรื่อง ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า
ผลงานด้านวรรณกรรมของพุทธทาสภิกขุมีทั้งระดับโลกุตระและระดับศีลธรรม การจัดทำในรูป
ของบรรณานุกรมเป็นประโยชน์แก่บรรณารักษ์ในการเลือกซื้อวรรณกรรมทางพุทธศาสนา และ
เป็นคู่มือในการค้นคว้าเกี่ยวกับวรรณกรรมพุทธศาสนาแก่ผู้สนใจทั่วไป

เฉลียว พันธุส์ลีดา (เฉลียว พันธุส์ลีดา 2517 : 378 หน้า) ทำวิจัยเรื่อง
ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ โดยศึกษาชีวประวัติของหลวง
วิจิตรวาทการ ในด้านการดำเนินชีวิต การศึกษา การงาน และการประพันธ์ ซึ่งเน้นใน
ด้านประวัติศาสตร์ รวบรวมรายชื่อผลงานวรรณกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ ทั้งหมด จำแนก
ประเภทตามหลักการแบ่งหมวดหมู่ของคิ้วี่ จัดทำบรรณนิทัศน์สังเขปเฉพาะสาขาวิชา ปรัชญา
ศาสนา สังคมศาสตร์ และประวัติศาสตร์ พร้อมทั้งวิเคราะห์บทประพันธ์ ประเภทสารคดี
เชิงวิชาการในด้านเนื้อหาสาระ ประเด็นปัญหา ทศนคติและมโนธรรม และลักษณะรูปแบบ
และคุณภาพของการพิมพ์.

ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล

ม.ล. ปิ่น มาลากุล เป็นบุตรเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว. เปี้ย มาลากุล) อดีตเสนาบดีกระทรวงธรรมการ และท่านผู้หญิง เสี่ยงม พระเสด็จสุเรนทราธิบดี เกิดเมื่อวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2446 ณ บ้านถนนอัษฎางค์ อำเภอพระนคร จังหวัดพระนคร สมรสกับ น.ส. คุณหญิง ไกรฤกษ์ (ปัจจุบันคือท่านผู้หญิงคุณหญิง มาลากุล ณ อยุธยา) บุตรีเจ้าพระยาพิษณุ และท่านผู้หญิงกลีบ มหิธร เมื่อ พ.ศ. 2474 ม.ล.ปิ่น มาลากุล มีพี่น้องรวมทั้งสิ้น 10 คน คือ

1. ม.ล. (หญิง) ปก มาลากุล
2. ม.ล. (หญิง) ปอง มาลากุล
3. ม.ล. (หญิง) ปอง มาลากุล
4. ม.ล. (ชาย) ปิ่น มาลากุล
5. ม.ล. (หญิง) เปนศรี มาลากุล
6. ม.ล. (หญิง) เปี่ยมสิน มาลากุล
7. ม.ล. (ชาย) ปนศักดิ์ มาลากุล
8. ม.ล. (หญิง) ปานตา มาลากุล
9. ม.ล. (ชาย) ประวัติ มาลากุล (ตางมารคา)
10. ม.ล. (หญิง) นกนอย มาลากุล (ตางมารคา)

(อนุสรณ์เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี เสนาบดีกระทรวงธรรมการ 2454 - 2458
2510 : 11 - 12)

การศึกษา

ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้เริ่มการศึกษที่บ้าน เมื่ออายุประมาณ 4 ขวบ โดยมีครูมาสอน คือ พระยาอนุศาสน์พิทยการ พระยาพิทยาสรรค์วิธาน และหลวงไวทยะศรี

(ม.ล. เชื้อ อิศรางกูร) จนอายุได้ 7 ปี จึงได้เข้าศึกษาในโรงเรียนที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย โดยเข้าเรียนในชั้นประถมศึกษา เมื่อถึงปลายปีสามารถสอบไล่ได้ และเลื่อนไปเรียนชั้นมัธยมปีที่ 1 ม.ล. ปิ่น มาลากุล เรียนอยู่ที่โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัยจนสอบไล่ได้ชั้นมัธยมปีที่ 3 เมื่อ พ.ศ. 2456 ขณะที่มีอายุได้ 10 ปี

พ.ศ. 2457 บิดาได้นำเข้าถวายตัวต่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ย้ายไปเข้าเรียนที่โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (ปัจจุบันคือโรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย) โดยเรียนชั้นมัธยมปีที่ 3 อีก 1 ปี ผลการเรียนที่ปรากฏว่ามีความสนใจในวิชาเลขคณิต และวิชาภาษาอังกฤษมาก โดยเฉพาะวิชาเลขคณิต สอบได้ 100 เปอร์เซนต์ เสมอ และได้รับรางวัลอยู่เป็นประจำ ในด้านกีฬาที่มีความสนใจ ได้เป็นนักฟุตบอลในการแข่งขันระหว่างชั้น

พ.ศ. 2458 ขณะที่กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมปีที่ 4 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้เป็นนักเรียนมหาดเล็กรับใช้ ได้รับเงินเดือน เดือนละ 20 บาท (เมื่อ พ.ศ. 2459) จึงต้องไปปฏิบัติงานมหาดเล็กในพระบรมมหาราชวัง ไม่ได้เรียนที่โรงเรียนอีก แต่ปลายปีนั้นยังคงมาสอบไล่และสามารถสอบผ่านชั้นมัธยมปีที่ 5 เลื่อนไปเรียนชั้นมัธยมปีที่ 6 นับตั้งแต่นั้นท่านไม่ได้มาเรียนหรือมาสอบที่โรงเรียนอีกเลย จึงเป็นการจบการศึกษาในโรงเรียนในประเทศไทยแต่เพียงเท่านั้น อย่างไรก็ตามท่านก็ได้ศึกษาเล่าเรียนด้วยตนเองเรื่อยมา ตลอดเวลาที่ท่านเป็นนักเรียนมหาดเล็กรับใช้อยู่ประมาณ 6 ปีเศษ นอกจากนั้นยังได้เป็นนักเรียนเสือป่าพลคมอีกด้วย

พ.ศ. 2464 มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ได้รับทุนของกระทรวงธรรมการ เดินทางไปศึกษาวิชาโบราณคดีวันออก (สันสกฤต) ณ ประเทศอังกฤษ ตอนแรกได้ไปอยู่กับครอบครัวของ Mr. Marshall ที่เมือง Brighton เพื่อฝึกฝนด้านภาษาและประเพณี เป็นเวลาประมาณปีเศษ ต่อจากนั้นจึงได้เข้าศึกษา ณ School of Oriental Studies มหาวิทยาลัยลอนดอน และได้เริ่มเรียนภาษาสันสกฤตเป็นครั้งแรกที่นี่

พ.ศ. 2467 เมื่อสอบไล่ได้ชั้นปีที่ 1 ที่มหาวิทยาลัยลอนดอนแล้ว ได้สอบเข้าศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด และศึกษาอยู่เป็นเวลา 4 ปี โดยเลือกภาษาสันสกฤตเป็นวิชาเอก

ภาษาบาลีเป็นวิชาโท ได้รับปริญญาตรี เกียรตินิยมทางภาษาสันสกฤต (B.A. Honours) เมื่อ พ.ศ. 2471 และในระหว่างที่ไปศึกษาเคยเข้าแข่งขันกีฬา คือ เทนนิส ฟุตบอล และฮอกกี

พ.ศ. 2472 ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้ศึกษาต่อทางวิชาครูที่มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดเพิ่มเติมอีก 1 ปี แต่ในปลายปีนั้น หลังจากผ่านการสอบสอนและสอบข้อเขียนบางวิชา ท่านเกิดมป่วยลง เนื่องจากทรากทร่ามาก เพราะการไปฝึกสอนนั้นต้องออกจากที่พักแต่เช้าตรู่เพื่อขึ้นรถ และต้องเดินต่อไปอีกไกล ระยะที่ต้องไปฝึกสอนนั้นเป็นฤดูหนาวภัยอากาศหนาวจัดทำให้ร่างกายทนไม่ไหว จึงต้องเดินทางไปรักษาตัวที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นเวลาประมาณปีครึ่ง ในระหว่างนั้นได้ศึกษาภาษาเยอรมันมา

พ.ศ. 2474 ในระหว่างที่พักรักษาตัวอยู่ที่สวิตเซอร์แลนด์นี้เอง มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ได้พิจารณาขอปริญญาโททางอักษรศาสตร์ (M.A.) ให้ และเมื่อได้รับปริญญาโทแล้วก็เดินทางกลับประเทศไทยในปี

ระหว่างที่ศึกษาอยู่ที่ประเทศอังกฤษ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้มีกิจกรรมที่สำคัญ ๆ คือ

1. ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการของสมาคมศิษย์เก่าในพระบรมราชูปถัมภ์ (สมาคมคนไทยในอังกฤษ) หลายสมัย

2. ได้รับเลือกให้เป็นผู้ช่วยบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "สามัคคีสาร" ของสมาคมศิษย์เก่า 1 สมัย ระหว่างปี พ.ศ. 2469 - 2470

3. ได้รับเลือกจากมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดให้เป็นตัวแทนไทย เข้าประชุมสมาคมสันนิบาตนานาชาติของมหาวิทยาลัย เรื่อง "International Understanding" ในปี พ.ศ. 2467

4. ได้รับแต่งตั้งให้เป็นตัวแทนไทยเข้าประชุมเรื่อง "Adult Education" ณ มหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ในปี พ.ศ. 2472

5. พ.ศ. 2474 เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้ว ก่อนเดินทางกลับประเทศไทย รัฐบาลไทยได้ส่งให้ทำงานเป็นเจ้าหน้าที่ Temporary Colaborator ของสันนิบาตชาติ (League of Nations) ณ กรุงเจนีวา ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นเวลาประมาณ

1 เคียน

เมื่อกลับประเทศไทยแล้ว พ.ศ. 2498 - 2499 ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้เข้าศึกษาในวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (รุ่นแรก) นับเป็นการศึกษาพิเศษหลังจากจบการศึกษาจากต่างประเทศ

นอกจากนี้ ท่านยังได้รับปริญญาคุณวุฒิศึกษาศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ดังนี้คือ

- สาขาศรีศาสตร์จาก พุทธวงกรมมหาวิทยาลัย
- สาขาศึกษาศาสตร์จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- สาขาศิลปศาสตร์จาก มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สาขาโบราณคดีจาก มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สาขาศึกษาศาสตร์จาก มหาวิทยาลัยศิลปากร
- สาขากฎหมายจาก มหาวิทยาลัยอินเดียนา (L.L.D.)

นอกจากจะมีความรู้ในทางต่าง ๆ อย่างกว้างขวางแล้ว ม.ล. ปิ่น มาลากุล ยังมีความรู้ที่นายกองอย่างยิ่งในทางวิชาคณิตศาสตร์ คือท่านเป็นนักคณิตศาสตร์ระดับโลก ที่ชาวไทยไม่ค่อยทราบเท่าใดนัก ถึงแม้ท่านจะไม่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาทางด้านนี้โดยตรง ท่านชอบวิชาเลขคณิตมาตั้งแต่เยาว์วัย สอนใครคะแนนเต็มเสมอ ท่านมีความรู้ลึกกว่าวิชาคณิตศาสตร์เป็นสิ่งที่หัดจรรย เย้าชวนชวนใจ และเป็นความธรรมดาในชีวิต การแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ได้เป็นความสนุกสนานในชีวิตของท่าน

ปัญหาทางคณิตศาสตร์ปัญหาแรกของท่านเกิดขึ้นเมื่อสมัยที่ท่านยังเป็นเด็กเล็กจำความไม่ได้ มารดาของท่านได้เล่าให้ฟังภายหลังว่า คราวหนึ่งมารดาได้พาท่านไปหยิบพลูจิมแล้วประมาณ 50 - 60 จิม มาจำนวนครึ่งหนึ่ง ซึ่งตอนนั้นท่านยังนับจำนวนไม่เป็นแต่ท่านได้ใช้มือทั้งสองข้างจับพลูข้างละหัตถ์ออกมาวางแยกเป็น 2 กอง อย่างช้า ๆ ทีละจิม ๆ พร้อมกับจนในที่สุดก็สามารถแบ่งพลูออกเป็นสองกองเท่า ๆ กันได้สำเร็จ สามารถแบ่งครึ่งพลูจิมได้ (Miscellaneous Problems. 1960 : 1 - 2)

ปัญหาคณิตศาสตร์ที่เป็นแรงผลักดันส่วนหนึ่งที่ทำให้ ม.ล. ปิ่น มาลากุล เกิดความสนใจในการค้นคว้าทางคณิตศาสตร์ คือพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้โปรดให้

ท่านไปค้นคว้าวันที่พระบรมหาราชทรงชนช้างกับพระมหาอุปราชานั้นเป็นวันอะไร
(อาทิตย์ - เสาร์) ตอนนั้นท่านอายุได้ 16 ปีเท่านั้น ท่านพยายามหาคำตอบอยู่หลายวัน
ก็ไม่สำเร็จ จึงเข้าไปกราบบังคมทูล พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ตรีศว่า
"ฉันรู้แล้ววันนั้นเป็นวันอะไร" เท้าขวาทรงทกลองปี่พญาหรือทรงแกลงไชเลน ๆ นั้นเอง
จนกระทั่งท่านได้ไปต่างประเทศ คราวหนึ่งได้พบโจทย์เลขว่าวันที่เท่านั้น เดือนนี้ ปีนั้น จะ
เป็นวันอะไร ท่านได้คำนวณไปตามหลักเกณฑ์ และได้คำตอบไม่ยากนัก จึงลองคิดทำเป็น
สูตรสำเร็จรูป วันหนึ่งในราว พ.ศ. 2470 เมื่อรับประทานอาหารเช้าที่บ้านพักใน
มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด ราว ๆ 4 โมงก็เริ่มคิดจนรุ่งสว่างก็สำเร็จเป็นปฏิทินล้านปี และ
ต่อมาท่านยังได้คิดค้นทำแผนผังเลื่อน (Slide rules) หวานเดือนปีสำหรับผู้ไม่ต้องการ
คิดเลข และสร้างถวายพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เมื่อปี พ.ศ. 2514 ถวาย (สมบัติ
จำปาเงิน 2518 : 38)

การทำงาน

เมื่อ ม.ล. ปิ่น มาลากุล สำเร็จการศึกษา เดินทางกลับประเทศไทยแล้วได้เข้า
ปฏิบัติงานทางด้านการศึกษามาโดยตลอด นอกจากจะเป็นกำลังสำคัญในด้านการศึกษาของ
ประเทศไทยแล้ว ยังมีบทบาทในด้านการศึกษาระหว่างชาติอีกด้วย

พ.ศ. 2474 เข้ารับราชการในกรมวิชาการ (ขณะนั้นใช้ชื่อว่ากรมวิชาการ)
กระทรวงศึกษาธิการ ในตำแหน่งอาจารย์ประจำกรมวิชาการ มีหน้าที่เกี่ยวกับการตรวจ
แบบเรียน ตามเสด็จเสนาบดีกระทรวงฯ ไปตรวจโรงเรียนตามหัวเมืองต่าง ๆ และงาน
เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เช่น สอนภาษาไทยให้แก่สวามีสัตยานันท์บุรี เมื่อครั้งที่มาประเทศไทย ฯลฯ
และในปลายปีนั้นได้รับพระราชทานยศเป็นรองอำมาตย์เอก

พ.ศ. 2475 ย้ายไปเป็นอาจารย์ในคณะอักษรศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย โดยได้รับมอบหมายให้สอนวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ในคณะอักษรศาสตร์
สอนวิชาภาษาอังกฤษในคณะวิทยาศาสตร์ และสอนวิชาภาษาไทยในคณะรัฐศาสตร์

พ.ศ. 2477 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งหัวหน้าแผนกฝึกหัดครูมัธยมคณะ
อักษรศาสตร์¹ (คือคณะครุศาสตร์ในปัจจุบัน) พร้อมกันนี้ได้ดำรงตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
โรงเรียนมัธยมหอวัง (ซึ่งตั้งเมื่อ พ.ศ. 2473) เป็นโรงเรียนสาธิตของแผนกฝึกหัดครู
มัธยมและเป็นโรงเรียนสาธิตแห่งแรกในประเทศไทยด้วย งานสำคัญในตำแหน่งหัวหน้าแผนก
ฝึกหัดครูมัธยม คณะอักษรศาสตร์ คือ ได้เริ่มจัดให้มีการฝึกสอนและฝึกงานตามโรงเรียน
ต่าง ๆ ตลอดหนึ่งภาคเรียน (ภาคกลาง) ขึ้น ส่วนงานสำคัญในตำแหน่งอาจารย์ใหญ่
โรงเรียนมัธยมหอวังคือได้จัดให้มีวิชาหัตถกรรมขึ้นเป็นครั้งแรก โดยจัดตั้งโรงงานหัตถกรรม
ขึ้นในโรงเรียน

พ.ศ. 2480 ได้รับมอบหมายให้จัดตั้งโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย² ท่านได้เริ่มงานขึ้นนี้ด้วยตนเองทุกอย่าง เช่นการออกแบบแปลน ควบคุม
การก่อสร้างอาคารเรียน เป็นต้น และได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการคนแรกของ
โรงเรียนนี้ ตลอดระยะ 5 ปีแรกที่เปิดดำเนินการสอน งานสำคัญที่นั้นคือได้วางระเบียบ
สหศึกษาขึ้น และคิดแบบตารางสอนตารางขึ้นใช้เป็นครั้งแรก ซึ่งได้ใช้กันต่อมาจนกระทั่ง
ปัจจุบัน ในปีที่ต่อ ๆ มา ม.ล. ปิ่น มาลากุล ยังได้ดำเนินการจัดให้มีสาขาของโรงเรียน
เตรียมอุดมศึกษาในส่วนภูมิภาคขึ้นในจังหวัดต่าง ๆ คือ เชียงใหม่ เพชรบูรณ์ ฉะเชิงเทรา
อยุธยา ลพบุรี อุบลราชธานี นครราชสีมา และราชบุรี นอกจากนั้นยังได้รับมอบหมาย
จากกระทรวงศึกษาธิการให้เตรียมจัดตั้งมหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคขึ้นที่เชียงใหม่ สงขลา และ
อุบลราชธานี แต่บังเอิญเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ขึ้นเสียก่อน โครงการจึงต้องระงับไป

¹ เรียกกันทั่วไปว่า ป.ม. จุฬา

² เมื่อ พ.ศ. 2479 รัฐบาลได้เปลี่ยนแผนการศึกษาแห่งชาติใหม่ให้มีชั้นมัธยมศึกษาเพียง
6 ชั้น เมื่อจะเข้าอุดมศึกษาให้ไปเข้าชั้นเตรียมอุดมตามสาย เช่นเตรียมธรรมศาสตร์
เตรียมแพทย์ เตรียมนายร้อย ก็เรียนเพื่อเข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ และโรงเรียนนายทหาร เป็นต้น สำหรับเตรียมอุดม เพื่อให้เข้า
ศึกษาในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2485 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสามัญศึกษา (เดิม) และอยู่ในตำแหน่งนี้ตลอดสมัยสงคราม (18 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2485 - 10 กันยายน พ.ศ. 2489) งานสำคัญในระหว่างดำรงตำแหน่งนี้คือ

1. ผดุงฐานะครู ทั้งครูโรงเรียนประชาบาลและครูโรงเรียนรัฐบาล โดยการปรับอัตราเงินเดือนใหม่หมด แก่กฎหมายให้ครู ป.ป. เป็นชั้นตรีได้ ยกฐานะครูใหญ่เป็นชั้นเอกหลายคน เป็นชั้นโทน้อย

2. เริ่มวิธีสนับสนุนโรงเรียนราษฎร โดยการเพิ่มเงินอุดหนุนให้มากขึ้น

3. เริ่มปรับปรุงการสอนภาษาไทยในชั้นเตรียมประถม

4. เปิดโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายขึ้นครบทุกจังหวัด

5. ซื้อที่ดินที่ดินประสาธมิตร เพื่อเตรียมตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูแบบมาตรฐานขึ้น

ในระหว่างนี้ยังดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาด้วยอีกตำแหน่งหนึ่ง จนกระทั่งถึง พ.ศ. 2487 จึงพ้นจากตำแหน่งนี้มาดำรงตำแหน่งอธิบดีกรมสามัญศึกษาแต่เพียงตำแหน่งเดียว

พ.ศ. 2489 ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และให้ดำรงตำแหน่งนี้เป็นเวลานานถึง 11 ปีเศษ (พ.ศ. 2489 - 2500) ซึ่งเป็นระยะที่ประเทศไทยได้ปรับปรุงการศึกษาอย่างมากที่สุด งานสำคัญในระหว่างนี้คือ

1. จัดตั้งแผนกฝึกหัดครูมัธยมขึ้นที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ในปี พ.ศ. 2490 ซึ่งต่อมาเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน (ปัจจุบันคือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปทุมวัน)

2. จัดตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูงขึ้นที่ดินประสาธมิตร ในปี พ.ศ. 2492 ซึ่งต่อมาโรงเรียนนี้ได้เลื่อนฐานะเป็นวิทยาลัยวิชาการศึกษาประสาธมิตร ในปี พ.ศ. 2496 (คือมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสาธมิตร ในปัจจุบัน) และ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้รับมอบหมายให้รักษาการในตำแหน่งอธิการคนแรก ระหว่างปี 2497 - 2499

3. ร่างแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2494 ทั้งฉบับ

4. จัดตั้งกรมวิชาการขึ้นใน พ.ศ. 2495 และได้รับมอบหมายให้รักษาการในตำแหน่งอธิบดีคนแรกของกรมนี้ในระยะ 2 ปีแรก

5. จัดตั้งโรงเรียนสาธิต ปทุมวัน เมื่อ พ.ศ. 2496
6. จัดตั้งกรมการฝึกหัดครู เมื่อ พ.ศ. 2497 และรักษาการอธิบดีกรมการฝึกหัดครู
7. จัดตั้งโรงเรียนประณสาธิต ประสานมิตร พ.ศ. 2498
8. จัดการสมณากฐินครั้งแรกในประเทศไทย คือ เรื่องการศึกษาประชาบาล
หลังจากการปฏิวัติ พ.ศ. 2500 ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรม (จนถึงเดือน
กันยายน พ.ศ. 2501 กระทรวงวัฒนธรรมได้ยุบมารวมกับกระทรวงศึกษาธิการ) เป็น
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการอยู่ 4 สมัย เป็นเวลา 11 ปีครึ่งคือ

สมัยที่ 1 ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาลขุนนายพจน์ สารสิน พ.ศ. 2500 - 2501

สมัยที่ 2 ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาลชุกพลโทถนอม กิตติขจร พ.ศ. 2501-2502

สมัยที่ 3 ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาลชุกจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ พ.ศ. 2502-2506

สมัยที่ 4 ดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาลชุกจอมพลถนอม กิตติขจร พ.ศ. 2506-2512

(ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2507 : 1112)

ในระยะนี้งานสำคัญคือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2502 ได้ดำเนินการเรื่องโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค แบ่งภาคการศึกษาเป็น 12 ภาค โครงการนี้มีผลสำคัญ 2 เรื่อง คือ

1. เกิดโรงเรียนมัธยมแบบประสมแห่งแรกขึ้นที่จังหวัดนครราชสีมา
2. เกิดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

พ.ศ. 2508 ขณะที่ยังดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้รับแต่งตั้งให้เป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากรด้วย และเมื่อพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีใน พ.ศ. 2512 ก็ยังคงเป็นอธิการบดีจนถึง พ.ศ. 2514 จึงได้ลาออก งานสำคัญในตำแหน่งอธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากรคือ การจัดตั้งมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขต นครปฐม บริเวณพระราชวังสนามจันทร์ และเปิดสอนวิชาซึ่งไม่ใช่ศิลปะเพื่อให้เป็นมหาวิทยาลัยที่สมบูรณ์

ที่มหาวิทยาลัยศิลปากร ในบริเวณพระราชวังสนามจันทร์นี้ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้คิดสร้างห้องสมุดเก็บเสียงขึ้น มีวัตถุประสงค์คือรวบรวมเสียงต่าง ๆ ไว้เพื่อการค้นคว้าวิจัย

และเพื่อเป็นอุปกรณ์การเรียน เสียงที่รวบรวมไว้ได้แก่ พระราชดำรัส พระบรมราชาโชาท
ประกาศต่าง ๆ เพลงนานาชาติ คำปราศรัยของบุคคลสำคัญ ตัวอย่างเสียงภาษาต่าง ๆ
เรื่องราวสำคัญต่าง ๆ วิธีการรวบรวมใช้วิธีบันทึกลงแถบบันทึกเสียง เก็บรวบรวมไว้ที่ศูนย์
ที่คณะอักษรศาสตร์ เมื่อจะฟังเกี่ยวกับเรื่องราวโลกหมุนฟังได้จากเทปซึ่งมีเลขรหัส มีเทป
ทั้งหมดรวม 50 เทป ผู้ฟังสามารถดัดแปลงเรียกฟังเสียงที่ต้องการได้จากห้องฟังเสียง นอก
จากนี้ยังสามารถฉายทอดฉายกรุงเทพฯ ได้อีกด้วย ปัจจุบันมีสถานีรับในกรุงเทพฯ 3 จุด
คือ ที่ศูนย์โทรคมนาคม ถนนวิสุทธิกษัตริย์และในพระราชวังสวนจิตรลดาอีก 2 จุด

ส่วนหนึ่งของห้องสมุดเก็บเสียง คือ ปฏิทินเสียง ซึ่งเป็นผลมาจากปฏิทินด้านปิ่น
ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้วางแผนสร้างจนสำเร็จได้เป็นอย่างดี วิธีการก็คือเมื่อต้องการ
จะทราบวันเดือนปี ก็กดปุ่มว่าปฏิทินเสียง ซึ่งจะมีเสียงออกมา อธิบายความเบื้องต้นว่าผู้ฟัง
หรือผู้ต้องการทราบนั้นจะต้องทำอย่างไรบ้าง จากนั้นจะมีเสียงขอให้คิดเลขในใจ (หลักตา
คิดหรืออยู่ในที่มืด ฟังแต่เสียงก็คิดได้ ถ้าจะให้แม่นยำก็เอาเศษกระดากมาคิดตามไป)
เป็นชั้น ๆ จำนวน 10 ชั้น ชั้นสุดท้ายจะบอกได้ตามความประสงค์ของผู้ถาม โครงการ
ปฏิทินเสียงนี้ได้ขยายออกเป็นคลื่นวิทยุ ภายความร่วมมือของศูนย์โทรคมนาคมของกระทรวง
มหาดไทย อนุญาตให้ใช้ของ 7 ศึกษากลางมากรุงเทพฯ และมีโครงการจะติดต่อไปยังจังหวัด
นครราชสีมา พอจะขยายไปนครราชสีมา ม.ล. ปิ่น มาลากุล ก็ลาออกจากมหาวิทยาลัย
ศิลปากรเสียก่อน และยังไม่มีการกระทำต่อ

พ.ศ. 2510 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานคณะกรรมการดำเนินการจัดงานฉลอง
วันพระบรมราชสมภพครบ 200 ปี ของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

พ.ศ. 2512 หลังจากพ้นจากตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการแล้ว
ได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกวุฒิสภา

พ.ศ. 2515 ได้รับแต่งตั้งให้เป็นสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตั้งแต่ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้รับแต่งตั้งให้เป็น
ราชบัณฑิต ดำรงตำแหน่งประธานสำนักศิลปกรรม ราชบัณฑิตยสถาน โดยเป็นราชบัณฑิต
รุ่นแรกประเภทวรรณศิลป์ สาขาวรรณคดีและภาษาศาสตร์

งานสำคัญที่กำลังทำอยู่ในปัจจุบันคือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2519 ได้รับแต่งตั้งเป็นประธาน คณะกรรมการฉลองพระบรมราชสมภพครบ 8 รอบ และ 100 ปี ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และได้นำงานสู่ดวงมโนทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างหอ วชิราวุธานุสรณ์ เพื่อรวบรวมพระราชนิพนธ์ ฯลฯ ไว้สำหรับการค้นคว้าของประชาชน

นอกจากตำแหน่งทางราชการแล้ว ม.ล. ปิ่น มาลากุล ยังเคยดำรงตำแหน่ง ประธานกรรมการและกรรมการเกี่ยวกับการศึกษาคณะต่าง ๆ อีกมาก เช่น

— ประธานกรรมการสภามหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วิทยาลัยวิชาการศึกษา และเป็นกรรมการสภามหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

— ประธานกรรมการองค์การคณาจารย์ (คนแรก)

— กรรมการสยามสมาคม ในพระบรมราชูปถัมภ์

— ที่ปรึกษาสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

— ประธานกรรมการบริหารสภาการศึกษาแห่งชาติ

ในด้านการศึกษาระหว่างชาติ ม.ล. ปิ่น มาลากุล มีผลงานจำนวนมากเช่นกัน

คือ

— ประธานกรรมการแห่งชาติว่าด้วย UNESCO

— หัวหน้าคณะผู้แทนไทยไปประชุม UNESCO และการประชุมระหว่าง ชาติว่าด้วยการศึกษาอื่น ๆ เช่นการประชุมว่าด้วย Rural Adult Education การประชุม International Bureau of Education ฯลฯ รวมทั้งสิ้น 47 ครั้ง ต้องเดินทางไปประเทศต่าง ๆ รวม 19 ประเทศ คือ อังกฤษ สวีตเซอร์แลนด์ ฝรั่งเศส เลบานอน อินเดีย บราซิล อูรุกวัย สเปน ลาว ปากีสถาน ญี่ปุ่น เปรู ไทว็อง ลิงคโปร มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ แคนาดา อินโดนีเซีย และอิหร่าน

ในการประชุมนานาชาติเช่นนี้ มีหลายครั้งที่ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้รับเกียรติจาก ที่ประชุมให้ดำรงตำแหน่งสำคัญ หรือได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการคณะต่าง ๆ เช่น

พ.ศ. 2492 ในการประชุมสมัยสามัญ ครั้งที่ 4 ของ UNESCO ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ได้รับแต่งตั้งให้เป็นกรรมการตรวจตราสาร

พ.ศ. 2492 เป็นประธานการสัมมนา Rural Adult Education ที่ประเทศอินเดีย

พ.ศ. 2495 ในการประชุมสมัยสามัญ ครั้งที่ 7 ของ UNESCO ที่กรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งสำคัญดังนี้คือ

1. เป็นรองประธานกรรมการโครงการ
2. ได้รับเลือกเป็นกรรมการบริหาร
3. ได้รับเลือกเป็นอนุกรรมการฝ่ายการเงิน

พ.ศ. 2497 เป็นรองประธานการประชุมการศึกษานานาชาติที่ประเทศสวีเดน

พ.ศ. 2497 เป็นรองประธานการประชุมใหญ่ที่ประเทศอูรุกวัย

พ.ศ. 2505 เป็นรองประธานการประชุมรัฐมนตรีศึกษาที่ประเทศญี่ปุ่น

พ.ศ. 2508 เป็นผู้ริเริ่มในการจัดตั้งองค์การ SEAMEO (Southeast Asian Ministers of Education Organization) เนื่องจากครั้งที่ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้ร่วมการประชุมขององค์การ UNESCO มาหลายครั้ง ท่านเห็นว่าประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร และมักไม่ใคร่ได้รับเลือกให้เป็นกรรมการบริหารขององค์การ ฉะนั้นท่านจึงได้เชิญรัฐมนตรีกระทรวงศึกษาธิการของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งขณะนั้นมาประชุมอยู่ที่กรุงเทพฯ มาพบปะสนทนากันที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยตกลงจะร่วมมือช่วยเหลือกันในด้านต่าง ๆ นับเป็นจุดเริ่มต้นขององค์การ SEAMEO ท่านเป็นผู้จัดให้สำนักงานขององค์การนี้อยู่ในกรุงเทพฯ และให้เลขาธิการคนแรกเป็นคนไทย

ปัจจุบัน SEAMEO เป็นองค์การระหว่างรัฐบาล มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการร่วมมือกันในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทางการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม ประเทศที่ร่วมเป็นสมาชิก มีอินโดนีเซีย ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ เวียดนาม กัมพูชา และไทย นอกจากนี้ยังมีสมาชิกสมทบ (Associate members) อีกคือ

ออสเตรเลีย ฝรั่งเศส และนิวซีแลนด์ มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่บริหารงานคือ SEAMES
(Southeast Asian Ministers of Education Secretariat) ซึ่งตั้งสำนักงานอยู่ที่
อาคารคาราคาหม ถนนสุขุมวิท กรุงเทพฯ

การประพันธ์

เป็นที่ทราบกันดีว่า ม.ล. ปิ่น มาลากุล มีผลงานด้านการประพันธ์เป็นอันมาก
มีทั้งงานด้านวิชาการ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการศึกษา สารคดี ท่องเที่ยว มหละคร และ
กวีนิพนธ์ ฯลฯ บุคคลสำคัญซึ่งทำให้ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้รัยยกย่องว่าเป็น
"กวีรัตนโกสินทร์" คือพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั่นเอง เจ้า สตะเวทิน
ได้กล่าวถึง ม.ล. ปิ่น มาลากุล ว่า (เจ้า สตะเวทิน 2519 : 98)

ในปฐมวัยหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นมหาดเล็กของพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เคยเล่าไว้ในหนังสือรวมกวีนิพนธ์ของท่านเล่มหนึ่งว่า
เคยได้รับพระมหากรุณาธิคุณทรงสอนวิธีแต่งโคลงสี่สุภาพให้ ฉะนั้นถ้าพูดอย่าง
ธรรมดา ๆ ก็ว่าหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล เป็นศิษย์สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า
ในทางกวีนิพนธ์นั่นเอง แต่อันที่จริงควรจะเรียกว่าเป็นศิษย์ทางแต่งหนังสือ
จะถูกคองมากกว่า เพราะหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล แต่งหนังสือแทบทุกชนิด
กวีที่เป็นศิษย์พระเจ้าแผ่นดินมีกิตติ

ระหว่างปี พ.ศ. 2458 - 2564 ขณะที่ ม.ล. ปิ่น มาลากุล เป็นนักเรียน
มหาดเล็กรับใช้ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้น ท่านได้รับการฝึกหัดอบรม
ทางการละครมากที่สุด พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมักจะโปรดให้ท่านมหละคร
ที่ทรงพระราชนิพนธ์เสร็จใหม่ ๆ ให้ฟังเป็นประจำ ในด้านการแสดงละครเคยแสดงละคร
พระราชนิพนธ์หลายเรื่อง ทั้งละครร่ำ และละครพูด ละครเรื่องสำคัญ ๆ ที่เคยแสดง เช่น
เรื่องโพงพาง และหัวใจนักรบ เป็นต้น นอกจากนี้เคยได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าชุดละคร

(คัมภีร์แควมโบ)¹ หลายครั้ง ส่วนในด้านการหนังสือพิมพ์ และการแต่งบทร้อยกรองก็ได้รับการฝึกสอนในการแต่งโคลงสี่สุภาพจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยตรง และทรงแต่งทั้งให้อยู่ในคณะบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "กุสุมิก" ตลอดจน

ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้เริ่มเขียนหนังสือเมื่ออายุได้ประมาณ 14 ปี ผลงานที่เขียนคือ งานด้านคำประพันธ์ และเมื่ออายุได้ 21 ปี ขณะที่กำลังศึกษา ณ ต่างประเทศได้เขียนเรื่องลงหนังสือพิมพ์ ส่วนเรื่องประเภทบทละครและเรื่องเกี่ยวกับการศึกษานั้นเริ่มเขียนเมื่อประมาณ พ.ศ. 2477 - 2478 (ม.ล. ปิ่น มาลากุล เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ พระนางมยุมาบุญเรือง เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่หอวิชาจุฬาลงกรณ์ เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524)

ในการแต่งหนังสือนั้น ม.ล. ปิ่น มาลากุล มักจะใช้นามจริง แต่หากใช้นามแฝงก็ใช้นามแฝงที่ขมมากที่สุด คือ ป.ม. ซึ่งย่อมาจาก ปิ่น มาลากุล นอกจากนั้นใช้นามแฝงที่ได้รับพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว คือ

ประทีป

นายเข้ม หมวกเจ้า

เข้ม หมายถึง ปิ่น หมวก หมายถึง มาลากุล
เจ้าแสดงว่าเป็นราชสกุล

ประเสริฐ

หมายถึง ปิ่น หรือ ยอด ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานขึ้นทูลวิเชียรณัฏ บอกรายชื่อคณะบรรณาธิการของหนังสือพิมพ์กุสุมิก

¹ คัมภีร์แควมโบ เป็นวิธีการอย่างหนึ่งในการฝึกซ้อมตัวละครของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระองค์ได้พัฒนา Dumb Crambo ของอังกฤษมาเป็นละครปริศนาของไทย วิธีการเล่นคือ แบ่งผู้เล่นเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายละ 20-30 คน เรียกว่าฝ่าย ก และฝ่าย ข ก็ได้ ฝ่าย ก แสดงละครปริศนา คือเลือกภาวนิตหรือคำพังเพย ซึ่งตามปกติจะประกอบไปด้วยคำ 4 คำ มาแสดงละคร 4 เรื่อง ให้ความหมายถึงคำ 4 คำนั้น ตามลำดับ โดยไม่บอกออกมาว่าอะไร เสร็จแล้วแสดง "รวมคำ" เป็นเรื่องที่ 5 ให้ความหมายตรงกับภาวนิตหรือคำพังเพยนั้นจบแล้ว ฝ่าย ข ก็ทายว่าภาวนิตหรือคำพังเพยนั้นคืออะไร ถ้าทายผิดก็อาจแสดง "รวมคำ" ใหม่ให้ฝ่ายเขา เสร็จแล้วฝ่าย ข ก็แสดงให้ฝ่าย ก ทายบ้าง ผู้ที่จะเป็นหัวหน้าชุดละครจะได้รับการแต่งตั้งล่วงหน้า 24 ชั่วโมง เพื่อจะได้มีเวลาไปคิดหาภาวนิตและเตรียมการต่าง ๆ (ปิ่น มาลากุล, ม.ล. 2517 : 267)

ผลงานประพันธ์ของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล มีเป็นจำนวนมาก เพื่อความสะดวกในการศึกษาและรวบรวมบทประพันธ์ที่คล้ายคลึงกันไว้ในหมวดหมู่เดียวกัน ในที่นี้ได้นำระบบการจัดหมู่หนังสือแบบทศนิยมของคิวอี้ (Dewey Decimal Classification) มาเป็นหลักในการจัดหมวดหมู่หนังสือของท่าน คิวอี้แบ่งวิชาความรู้หรือหนังสือต่าง ๆ ออกเป็น 10 หมวดใหญ่ ใช้ตัวเลขหลัก 100 แทน ความหมายของประเภทหนังสือดังนี้

000	เบ็ดเตล็ด
100	ปรัชญา
200	ศาสนา
300	สังคมศาสตร์
400	ภาษาศาสตร์
500	วิทยาศาสตร์ รวมคณิตศาสตร์
600	วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (เทคโนโลยี)
700	ศิลปกรรมและการบันเทิง กนตรี กีฬา
800	วรรณคดี รวมบทละคร
900	ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การท่องเที่ยว ชีวิตประวัติ

(Dewey, Melvil. 1971 : 449)

ในการรวบรวมบรรณานุกรมและจัดทำบรรณชีวะ ผู้คนทั่วไปได้วิเคราะห์หมวดหมู่หนังสือตามระบบคิวอี้ดังกล่าวและนำมาเรียงลำดับโดยแยกเป็นหมวดใหญ่ตามลำดับคือตั้งแต่หมวด 000 - 900 ในแต่ละหมวดจะเรียงตามลำดับ (ชื่อผู้แต่ง) ชื่อเรื่องของหนังสือแต่ละเล่ม ในตอนท้ายบรรณชีวะของหนังสือแต่ละเล่มจะให้เลขหมู่โดยละเอียดไว้ด้วย

บรรณานุกรม บรรณัติคันสังเขป และการจำแนกประเภท

ผลงานวรรณกรรมของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล

หมวด 000

ปีน มาลากุล, ม.ล. กุศลสมบัติ โรงพิมพ์ไทยเซม 2522, 37 หน้า

คณะอนุกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชานุญาตฯ ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จัดพิมพ์เพื่อเฉลิมพระเกียรติในงานฉลองพระบรมราชสมภพครบ 8 รอบ และ 100 ปี

เป็นบทวิทยุกระจายเสียง 6 บท เล่าถึงเรื่องหนังสือพิมพ์กุศลสมบัติซึ่งออกที่สุโขทัยในสมัยรัชกาลที่ 6 เกี่ยวกับค่านประวัติ ชนากเลม นโยบายในการจัดทำ คณะผู้จัดทำ และรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับหนังสือพิมพ์ฉบับนี้

039.593

ปีน มาลากุล, ม.ล. นิทรรศการวรรณกรรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
24 พฤศจิกายน - 29 ธันวาคม 2521 โรงพิมพ์วัฒนาพานิช 2522, 154 หน้า

เอกสาร ก.ร.ว. ฉบับที่ 2 ในงานฉลองพระบรมราชสมภพครบรอบปีที่ 24
พฤศจิกายน - 29 ธันวาคม 2512 ณ หอสมุดจักราชราชานุสรณ์ ถนนหน้าพระธาตุ

รวบรวมรายชื่อพระราชานุญาตของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และเรื่องที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ซึ่งนำมานำจัดนิทรรศการ แบ่งเป็นหมวด ๆ 12 หมวด คือ ต้นฉบับพระราชานุญาต เรื่องที่ค้นพบใหม่ วิจัยประเภทต่าง ๆ แบบก่อสร้าง หอวิชา วิชา ภาพชุดที่จัดทำ วิทยานุญาต เรื่องที่ค้นพบใหม่ และแบบเรียนพระมงกุฎฯ

013.351

ปีน มาลากุล, ม.ล. มะโรง ร.ศ. 111 ปีอันเป็นมงคล โรงพิมพ์คุรุสภา 2515, 70 หน้า

พิมพ์ในงานวันเรียงฉลองอายุแปดสิบของ ม.ล.ป๋อง มาลากุล 20 สิงหาคม

พ.ศ. 2515

ม.ล.ป๋อง มาลากุล เกิดเมื่อปีมะโรง ร.ศ. 111 ซึ่งเป็นปีที่มีเรื่องอันเป็น

มงคลหลายเรื่อง หนังสือเล่มนี้พิมพ์เป็นของชำร่วยสำหรับผู้ที่มาร่วมอวยพรในงานฉลองอายุ 80 จึงได้นำเหตุการณ์ต่าง ๆ เหล่านี้มารวบรวมไว้ เช่น ใต้เรือพระที่นั่งมหาจักรี ประสูติ: สมเด็จพระเจ้าลูกยาเธอ ฯลฯ ส่วนที่สองในหนังสือเล่มนี้คือ บทวิหิต 25 ประการ เรื่องเที่ยวกรุงเทพฯ ของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล (จากข้อเรื่อง ร.ศ. 111 25 หมายถึง ปีที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวครองราชย์เป็นปีที่ 25)

089.591

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. รายชื่อบทละครพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 14 หน้า

ม.ล.ปิ่น มาลากุล รวบรวมสำหรับใช้ในการแสดงปาฐกถาพิเศษ ในที่ชุมนุมสมาชิก คุรุสภา ณ โรงเรียนสตรีวิทยา วันอังคารที่ 1 พฤษภาคม 2516

รวมบทละครพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ที่กล่าวถึงในปาฐกถา

013.351

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. วิชาครูเล่มเล็กและกติกามารยาท โรงพิมพ์มิตรไทย 2505, 92 หน้า

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ชุนทิลปการพิศิษฎ์ (ประเสริฐ จุลอุภัย) ณ ฌาปนสถานวัดโสมนัสวิหาร วันที่ 23 กรกฎาคม พ.ศ. 2505

วิชาครูเล่มเล็กให้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของครูว่าควรจะทำอะไรบ้าง แบ่งเป็นข้อ ๆ ทั้งหมด 100 ข้อ ส่วนกติกามารยาท รวมกติกต่าง ๆ ที่ ม.ล.ปิ่น มาลากุล แต่งเป็นร้อยกรอง 109 บท ตอนท้ายของแต่ละบทบอกวัน เดือน ปี ที่แต่งไว้ และเรียงลำดับ กติกามารยาทตามระยะเวลาที่แต่งก่อนหลัง ตั้งแต่ 2 มกราคม พ.ศ. 2497 ถึง 31 ธันวาคม พ.ศ. 2498

089.591

ปี มาลากุล, ม.ล. "หอขั้วรารุขานุสรณ์" มานวสาร (ฉบับพิเศษ) : 27 - 31

มกราคม 2524

เสนอข่าวเกี่ยวกับหอขั้วรารุขานุสรณ์ ซึ่งขณะนั้นกำลังก่อสร้างอย่างเร่งรีบ เพื่อที่จะเปิดห้องสมุดและนิทรรศการได้ทันเวลา รวมทั้งการทำภาพหนังสือ 1 ภาพ และจะรับบริจาคเงินต่อไปอีก นอกจากนี้มีข่าวการฉลองวันพระราชสมภพครบ 100 ปี คือ ข่าวเกี่ยวกับกำหนดการต่าง ๆ ในวันเปิดหอขั้วรารุขานุสรณ์ และงานฉลอง ขาวสุกท้ายเป็นขานมูนินธิพระบรมราชา นุสรณ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

020.6

พฤษภาคม 200

เป็น มาลากุล, ม.ล. คำกราบบังคมทูลของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการ ในงานพระราชพิธีฉลองวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหลา
นภาลัย ครบ 200 ปี และประติมานพระมหามงกุฎยกพระปรมาภิไธยวชิราวุธราชวราราม
วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2511 โรงพิมพ์คุรุสภา 2511, 8 หน้า

รายงานเกี่ยวกับความเป็นมาและการดำเนินงานในการจัดงานพระราชพิธีฉลองวันพระ
บรมราชสมภพ ความสำคัญและการบูรณะปฏิสังขรวชิราวุธราชวราราม ตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา

294. 36 57

เป็น มาลากุล, ม.ล. "คำกราบบังคมทูลของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการในงานพระราชพิธีฉลองวันพระบรมราชสมภพพระบาทสมเด็จพระ
พุทธเลิศหล้านภาลัย ครบ 200 ปี และประติมานพระมหามงกุฎยกพระปรมาภิไธย
วชิราวุธราชวราราม วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2511" ใน หนังสือที่ระลึกงานพระราชพิธี
ฉลองวันพระบรมราชสมภพของพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ครบ 200 ปี
หน้า 13 - 18 โรงพิมพ์คุรุสภา 2511

(เนื้อหาเช่นเดียวกับหนังสือชื่อเรื่องเดียวกันในหน้า 31)

294. 36 57

เป็น มาลากุล, ม.ล. "บันทึกเรื่องวัชรมงกุฎราชวราราม" ใน พระบรมราชานุญาต
แสดงคุณงามความดีของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และเรื่องค่ายหลวงหากเจ้าสุพรรณ
หน้า ก - ง โรงพิมพ์คุรุสภา 2516

คุรุสภาพิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานถวายผ้ากฐินพระราชทาน ณ วัชรมงกุฎราชวราราม
วรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันเสาร์ที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2516

เล่าถึงเรื่องกำเนิดของวัดบรมวงศักรวาราม ซึ่งสร้างโดยสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหามาลา กรมพระยาบำราบปรปักษ์ และในสมัยรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุเคราะห์นานาประการ แก่วัดนี้ ทรงให้กรมหลวงและใ้มีการบูรณะปฏิสังขรณ์เรื่อย ๆ มา

294. 3657

เป็น มาลากุล, ม.ล. วัดบรมวงศักรวาราม โรงพิมพ์คุรุสภา 2512, 97 หน้า

ม.ล.เป็น มาลากุล พิมพ์ถวายพระราชกุศลในการที่สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพัณณวดี และพระนางเจ้าสุวัทนา พระวรราชเทวี เสด็จถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน วันที่ 6 พฤศจิกายน 2512

กล่าวถึงเรื่องที่เกี่ยวกับวัดบรมวงศักรวาราม โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ ตอนที่ 1 เรื่องราวของวัดบรมวงศักรวาราม ตอนที่ 2 จดหมายเหตุรัชกาลที่ 5 ตอนที่ 3 การถวายผ้าพระกฐิน พ.ศ. 2420 - 2512 และตอนที่ 4 ภาคผนวก เรื่อง "การตรวจการศึกษาร.ศ. 125" ของพระยาวิสุทธสุริยศักดิ์ ปลัดหลวงกองกระทรวงมหาดไทย และเรื่อง "ระยะทาง" ของ ม.ล.ปึก มาลากุล

294. 3657

เป็น มาลากุล, ม.ล. วัดบรมวงศักรวาราม อดีตและปัจจุบัน โรงพิมพ์คุรุสภา 2514, 82 หน้า

ม.ล.เป็น มาลากุล พิมพ์เป็นที่ระลึกการถวายผ้าพระกฐินพระราชทานของกรมอาชีวศึกษา วันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2514

ประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ คือ พระกฐินพระราชทานกรมอาชีวศึกษา พระกฐินพระราชทานสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ พระกฐินวัดบรมวงศักรวาราม พ.ศ. 2420 - 2512 การคลองช้าง การถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน พ.ศ. 2513 มุณินฉัตตาทหาร

วัดบรมวงศ์เธอวราราม วัดบรมวงศ์เธอวราราม ใน พ.ศ. 2420 และถิ่นเสด็จพระราช
ดำเนิน

294.3657

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. วัดบรมวงศ์เธอวราราม 2419 - 2519 โรงพิมพ์คุรุสภา, 63 หน้า

ม.ล.ปิ่น มาลากุล และท่านผู้หญิงคุณิ มาลากุล ณ อยุธยา พิมพ์เป็นที่ระลึกในงาน
ถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ณ วัดบรมวงศ์เธอวราราม 31 ตุลาคม พ.ศ. 2519

เป็นเรื่องเกี่ยวกับวัดบรมวงศ์เธอวรารามเรียงตามลำดับปี พ.ศ. เริ่มตั้งแต่ พ.ศ.
2419 - 2519 อธิบายว่าในปีนั้น ๆ มีเหตุการณ์อะไรบ้าง เช่น พ.ศ. 2423 พระราชทาน
ผ้าพระกฐินแด่มเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอเจ้าฟ้ามหามาลา กรมพระยาบำราบปรปักษ์

294.3657

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. การรวมแห่งวัดบรมวงศ์เธอวราราม โรงพิมพ์โรงเรียนสตรี เนติศึกษา
(แผนกการพิมพ์) 2520, 27 หน้า

สมาชิกในราชสกุลมาลากุลพิมพ์เป็นที่ระลึกในการทูลสมโภชพระเจ้านครินทร์ เจ้าฟ้า
เพชรรัตนราชสุภาฯ เสด็จมาทรงบำเพ็ญการกุศลณ เกด้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระจุลจอม
เกล้าเจ้าอยู่หัว และถวายสมโภชพระเจ้านครินทร์เจ้าฟ้ามหามาลา กรมพระยาบำราบ
ปรปักษ์ ณ วัดบรมวงศ์เธอวราราม เนื่องในงานฉลองการสถาปนาพระอารามครบ 100 ปี
วันที่ 6 กรกฎาคม พ.ศ. 2520

เนื้อเรื่องเป็นประวัติและรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับวัดบรมวงศ์เธอวราราม ตั้งแต่
พ.ศ. 2420 ถึง พ.ศ. 2520

294.3657

หมวด 300

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "การแก้ไขข้อบกพร่องทางการศึกษา" วิทยาสาร 20 : 29

พฤษภาคม 2509

เป็นคำชี้แจงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 11 พฤษภาคม 2509
ตอบข้อซักถามของผู้แทนหนังสือพิมพ์ขอเข้าพบ ณ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่องสาเหตุที่ทำให้
เกิดการสูญเสียเวลาเรียนไปในขณะโรงเรียนเปิดทำการสอนในหนึ่ง ๆ และเรื่องนักเรียน
ม.ศ.5 โรงเรียนราษฎรสอบตกกันมาก ซึ่งจะหาทางแก้ไขโดยกระทรวงศึกษาธิการพยายาม
เพิ่มเจ้าหน้าที่โรงเรียนราษฎรให้มากขึ้น และปรับปรุงโรงเรียนอาชีวศึกษา และมัธยมศึกษา
เพื่อการอาชีพ โดยกู้เงินจากธนาคารโลกและจากเงินทุนสำรองเงินตราธนาคารแห่งประเทศไทย

370

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. การจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โรงพิมพ์คุรุสภา 2505, 26 หน้า

เรื่องในเล่มนี้เขียนเป็นภาษาอังกฤษ ชื่อว่า Note on the Establishment of
Chiangmai University 1962 กล่าวถึงวัตถุประสงค์ ความรับผิดชอบและขอบเขตของงาน
นโยบาย ปัญหาในการบริหารงาน การแนะนำปัญหาการเรียนการสอน ผลของการจัดตั้ง
วิทยาลัย รูปแบบของการบริหารงานของมหาวิทยาลัย ขนาดของวิทยาลัย อาคารสถานที่
หอพัก สนาม การสอบเข้า ฯลฯ มีแผนผังบริเวณมหาวิทยาลัย และตารางกำหนดเวลา
เรียนตั้งแต่ปี ค.ศ. 1964 - 1973

378.593

ปี นวลาภ, ม.ล. การขอรับเสื่อป่า พ.ศ. 2461 และพระราชวังสนามจันทร์
 โรงพิมพ์คุรุสภา 2511, 11 หน้า

บรรยายถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ เมื่อพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวแปรพระราชฐานไปประทับ ณ พระราชวังสนามจันทร์ ระหว่างเดือนธันวาคม ถึงมีนาคม พ.ศ. 2461 และมีการขอรับเสื่อป่า ผู้เขียนได้เล่าถึงวิธีการขอรับ และในระหว่างนั้นข้าราชการต้องถูกขโมยไปนำมายพล อังคณาการขอรับด้วย และหลังจากขอรับเสร็จแล้วมีการแข่งขันฟุตบอล นอกจากนั้นยังมีการขอรับที่ค่ายอื่น ๆ อีก จนถึงวันที่ 6 มีนาคม จึงเลิกการขอรับ นับเวลาไปประมาณ เกือบครึ่ง

369.43

ปี นวลาภ, ม.ล. การขอรับเสื่อป่า พ.ศ. 2462 และพระราชวังสนามจันทร์
 องค์การการศึกษา 2511, 21 หน้า

ตามปกติพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้แปรพระราชฐานออกไปอยู่ที่สนามจันทร์ ตั้งแต่วันที่ 13 ถึงวันที่ 20 มกราคม ของทุกปี และมีการขอรับเสื่อป่า ซึ่งมักจะเริ่มที่พระราชวังสนามจันทร์ โดยขอรับระหว่างหน่วยย่อยก่อน แล้วจึงแปรพระราชฐานไปประทับ ณ ค่ายหลวงบานโป่ง เพื่อให้เสื่อป่าไปอยู่ค่าย ก่อนที่จะขอรับใหญ่ในเขตจังหวัดราชบุรี แต่ในปี 2462 นี้ มีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องแปรพระราชฐานลาไป จึงเสด็จไปประทับ ณ ค่ายหลวงบานโป่งเลยทีเดียว

369.43

ปี นวลาภ, ม.ล. การเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในโครงการพัฒนา
การศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา 8 ตอนที่ 3 โรงพิมพ์คุรุสภา 2506, 21 หน้า

จัดพิมพ์ในงานทอดผ้าพระกฐินพระราชทานของกระทรวงศึกษาธิการ ณ วัดพระธาตุคอกสุเทพ จังหวัดเชียงใหม่ วันที่ 27 ตุลาคม พ.ศ. 2506

เล่าถึงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ตั้งแต่วันเปิดสำนักงานเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัย เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2505 มีโครงการการสร้างอาคารต่าง ๆ เพิ่มเติม การสร้างภูมิทัศน์มหาวิทยาลัย ชื่อมหาวิทยาลัยหรือชื่อคณะ และกำหนดวันเปิดภาคเรียน

376.593

ปี มาลากุล, ม.ล. การเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในโครงการพัฒนาการศึกษา
ในส่วนภูมิภาค ภาคที่ 8 พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์กรสุภา 2505, 26 หน้า

บรรยายถึงประวัติความเป็นมา และงานการเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พร้อมทั้งปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ เช่น ปัญหาในทางกฎหมาย บุคลากร การออกแบบอาคาร และการจัดตั้งคณะต่าง ๆ เป็นต้น

376.593

ปี มาลากุล, ม.ล. การประชุมคนควาอบรมเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ในชนบทที่ไม่ชอร์
โรงพิมพ์พุด 2495, 56 หน้า

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพอาจารย์ยูลี ยุวนะศิริ ณ วัดกุฎศรัยาราม วันที่ 20 เมษายน 2495

การประชุมคนควาอบรมเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ในชนบทที่ไม่ชอร์ หรือ The Seminar at Iysoe นี้ เป็นปาฐกถาของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แสดง ณ กรมโฆษณาการ เมื่อวันที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2493 เล่าถึงการจัดสัมมนาเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ในชนบททั้งในคำที่เกี่ยวกับงานธุรการและงานวิชาการ ซึ่งจัดระหว่างวันที่ 2 พฤศจิกายน ถึง 4 ธันวาคม ค.ศ. 1949 โดยองค์การ UNESCO

374

ปีน มาลากุล, ม.ล. การประถมศึกษา โรงพิมพ์ครูสภา 2491, 75 หน้า

ปาฐกถาของ ม.ล.ปีน มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อ
มกราคม 2491 กล่าวถึงการประถมศึกษาของไทยสมัยหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เสร็จสิ้นใหม่ ๆ
ในลักษณะต่าง ๆ เช่น ความสำคัญของการศึกษาระดับประถมศึกษา วิธีให้การศึกษา พระราช
บัญญัติประถมศึกษา การเงิน จำนวนนักเรียน อาคารสถานที่ การอบรมครู วิธีสอน
ลักษณะนักเรียนชั้นประถม ระเบียบวินัยการจัดชั้นเรียน แบบเรียน การสอนวิชาต่าง ๆ
แผนกการศึกษา เป็นต้น รายละเอียดทั้งการให้ข้อมูล ชี้ให้เห็นปัญหาต่าง ๆ และวิเคราะห์
ปัญหา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะและตัวอย่างต่าง ๆ ในการจัดการประถมศึกษา

372.9593

ปีน มาลากุล, ม.ล. "การรวมมือจัดทำโครงการศึกษาส่วนภูมิภาคของประเทศไทยในเอเชีย
ตะวันออกเฉียงใต้" วิทยาสาร 10 : 29 มีนาคม 2509

เป็นคำแถลงของ ม.ล.ปีน มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ว่า
โครงการศึกษาส่วนภูมิภาคของประเทศไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นผลมาจากการประชุม
กันระหว่างนายยูจีน แบดลิก ผู้แทนพิเศษของประธานาธิบดีจอห์นสัน กับรัฐมนตรีศึกษาของ
ประเทศไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 6 ประเทศ คือ ลาว มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ เวียดนาม
สิงคโปร์ และไทย เมื่อคราวประชุมรัฐมนตรีศึกษาที่กรุงเทพฯ เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2508
สหรัฐอเมริกาจะไต่หาเงินกองทุนพิเศษไว้สำหรับช่วยเหลือประเทศไทยในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
เป็นเงินส่วนของการศึกษาประมาณ 100 ล้านเหรียญ ซึ่งไทยได้พิจารณาแผนจะจัดทำโครงการ
เกี่ยวกับการอุดมศึกษา การฝึกหัดครู ตำราเรียนโทรทัศน์ศึกษา การวิจัย และวิทยาศาสตร์
โดยจัดตั้งเป็นโครงการส่วนภูมิภาค

370

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. การศึกษาในประเทศไทย โรงพิมพ์คุรุสภา 2494, 41 หน้า

ม.ล.ปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ บรรยายในที่ประชุมการค้นคว้าอบรม เรื่องการศึกษาประชาบาล ณ โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง ถนนประสานมิตร วันที่ 5 มกราคม 2494 วิทยุและข้อคิดเกี่ยวกับการศึกษาประชาบาล และการศึกษาประเภทอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการศึกษาประชาบาลในแง่มุมต่าง ๆ คือ การศึกษานอกระบบ การศึกษามูลฐาน (Fundamental Education) การมัธยมศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา

370

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. การศึกษาปริทรรศน์และโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค
โรงเรียนการช่างวิทยุศึกษา 2501, 64 หน้า

เอกสารการศึกษา ของกรมวิสามัญศึกษา

ประกอบด้วยเรื่องการศึกษา 2 เรื่อง คือ การศึกษาปริทรรศน์ ซึ่งเป็นปาฐกถาของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แสดง ณ หอประชุมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2501 เป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไป ในสมัยนั้น การศึกษาสมัยก่อนหน้านั้น และการคาดการณ์การศึกษาในอนาคต อีกเรื่องหนึ่งคือ โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค (พ.ศ.ภ.) พ.ศ. 2501 อธิบายถึงโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาคในคนเหตุผล การดำเนินการ และผลที่จะได้รับ และมี "เอกสารประกอบโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค พ.ศ. 2501" ซึ่งให้รายละเอียดต่าง ๆ ประกอบด้วย

370

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. การศึกษาผู้ใหญ่ ไทยวัฒนาพานิช 2490, 9 หน้า

ปาฐกถาวิชาชุดครูมัธยม แสดง ณ สำนักอาจารย์สมาคม วันที่ 3 ธันวาคม พ.ศ. 2477

กล่าวถึงการศึกษาผู้ใหญ่ซึ่งในสมัยนั้นยังไม่ถือเป็นเรื่องสำคัญ เช่นในปัจจุบัน ผู้ปกครอง
แสดงให้เห็นว่าแม้การศึกษาผู้ใหญ่จะยังไม่จำเป็นสำหรับสมัยนั้น แต่ต่อไปภายหน้าจะเป็นปัญหา
สำคัญ (ซึ่งก็เป็นความจริงที่กำลังประสบอยู่ในขณะนี้) เรื่องที่พูดคือ เหตุผลที่ผู้ใหญ่จำเป็นต้อง
ศึกษา วิธีการศึกษาของผู้ใหญ่ และวิธีการที่ฝ่ายบ้านเมืองจะช่วยเหลือเกี่ยวกับการศึกษา
ผู้ใหญ่

374.9593

ปีน มาลากุล, ม.ล. การศึกษาสมัยใหม่หาอำมาตย์เอกพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าฐานันท์
ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการ โรงพิมพ์คุรุสภา 2512, 37 หน้า

ปรากฏตาของ ม.ล.ปีน มาลากุล แสดง ณ สยามสมาคม คุณหญิงคณิน มาลากุล
ณ อยู่ชยา พิมพ์ถวายพระวรวงศ์เธอกรมหมื่นพิทยลาภพฤฒิยากร ในโอกาสทรงบำเพ็ญพระกุศล
พระชันษาครบ 7 รอบ วันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2472

เนื้อหากล่าวถึงเรื่องราวสมัยพระองค์เจ้าฐานันท์ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการ
รวม 5 ปี 10 เดือน ปรากฏทั้งกล่าวถึงเป็นการเล่าเรื่องเก่า ๆ ซึ่งระยะเวลานั้น
ม.ล.ปีน มาลากุล กำลังศึกษาอยู่ในต่างประเทศ (ยกเว้น 8 เดือนสุดท้าย) ในความรู้อัน
เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษาในสมัยนั้น

379.593

ปีน มาลากุล, ม.ล. "การโอนการศึกษาประชาบาล" วิทยาสาร 22 : 29 มิถุนายน
2509

เป็นคำชี้แจงของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม
พ.ศ. 2509 ให้สัมภาษณ์แก่สื่อมวลชนหนังสือพิมพ์ขอเข้าพบ ณ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง
เกี่ยวกับการโอนการศึกษาประชาบาล

372.9593

ปีน มาลากุล, ม.ล. กำเนิดโรงเรียนมหาดเล็กหลวง โรงพิมพ์คุรุสภา 2517, 8 หน้า

ม.ล.ปีน มาลากุล พுகหลังอาหาร ในที่ชุมนุมนักเรียนมหาดเล็กหลวง ครั้งที่ 44
ที่โรงแรมราชกุมภมิตร วันเสาร์ที่ 3 สิงหาคม พ.ศ. 2517

เล่าถึงกำเนิดโรงเรียนมหาดเล็กหลวง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ จัดตั้งขึ้นในปีแรกที่ใดเสด็จเถลิงถวัลยราชสมบัติ มีคณะกรรมการ
ควบคุมดำเนินกิจการของโรงเรียน ครู สถานที่สร้างโรงเรียน และพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานเงินทุนให้ 1 แสนบาท ให้เก็บคอกมลบำรุงโรงเรียน
 ฯลฯ

371.02

ปีน มาลากุล, ม.ล. "ความเคลื่อนไหวทางการศึกษา" กัญญา 10 : 43 - 59
พฤศจิกายน 2497

ปาฐกถาของ ม.ล.ปีน มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แสดงที่คุรุสภา วันศุกร์
ที่ 24 กันยายน พ.ศ. 2497

กล่าวถึงความเคลื่อนไหวของการศึกษากันต่าง ๆ ในระยะนั้น มีการแสดงสถิติ
เปรียบเทียบกับประเทศอื่น ๆ เรื่องที่กล่าวถึง เช่น การขยายการศึกษาออกสู่ชนบท การ
ศึกษาผู้ใหญ่ การศึกษาประชาชน การหาเงินบำรุงการศึกษา การส่งเสริมการมัธยมศึกษา
การส่งเสริมการศึกษาสำหรับครู สถาบันค้นคว้าวิจัยของเล็ก และการตั้งกรมการฝึกหัดครู
 เป็นต้น

370

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "ความเคลื่อนไหวทางการศึกษา" ใน สังเขปปาฐกถาพิเศษ ของ พลเอกมังกร พรหมโยธี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประธานอำนวยการคุรุสภา และปาฐกถาเรื่องความเคลื่อนไหวทางการศึกษาของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัด กระทรวงศึกษาธิการ รองประธานอำนวยการคุรุสภา หน้า 51 - 52 โรงพิมพ์คุรุสภา 2497

คุรุสภาพิมพ์แจกผู้สมัคร เรียนวิชาชกครูทางไปรษณีย์ของคุรุสภา
(เนื้อหาเช่นเดียวกับหนังสือชื่อเรื่องเดียวกันในหน้า 40)

370

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. คำทาบบังคมทูลของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ ในการเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจการของโรงเรียน ณ โรงเรียนสุนารีวิทยา จังหวัดนครราชสีมา วันที่ 20 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2507 โรงพิมพ์คุรุสภา, 11 หน้า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จ พระราชดำเนินทอดพระเนตรกิจการของโรงเรียนสุนารีวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมแบบ ประถม ม.ล.ปิ่น มาลากุล ได้ทาบบังคมทูลถึงเหตุผลในการจัดตั้งโรงเรียนประเภทนี้ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ได้เริ่มดำเนินการปรับปรุงตั้งแต่เดือน มีนาคม พ.ศ. 2502 ปัญหาสำคัญคือการที่เยาวชนหลังไหลไปหาสถานที่ศึกษาในกรุงเทพฯ กันมาก ทำให้ท้องถิ่นขาดกำลังคนระดับกลางและระดับสูง นอกจากนั้นยังได้กล่าวถึงวิธีการ ในการดำเนินการจัดโรงเรียนดังกล่าวด้วย

370

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "คำกราบทูลสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุภา"

ใน สัจจิบุตร สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุภาสรีโสภณพัฒน์วดีพระราชทาน
 ทูลสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ณ หอประชุม โรงเรียนราชินีบูรณะ นครปฐม
 วันพฤหัสบดี 19 มกราคม พ.ศ. 2521 ทางหนังสือส่วนสามัญบุคคลนิคมวิทยา (แผนก
 การพิมพ์) 2520, 34 หน้า

ในเล่มประกอบถวายกำหนดการในการเสด็จพระราชทาน คำกราบทูลสมเด็จพระเจ้า
 ภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุภา ของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล รองประธานกรรมการจัดทูล
 สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ในการพระราชทานทุนแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา
 ณ หอประชุม โรงเรียนราชินีบูรณะ จังหวัดนครปฐม วันพฤหัสบดี 19 มกราคม พ.ศ. 2521
 และประวัติโรงเรียนราชินีบูรณะ

370

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. คำกล่าวของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ในโอกาสที่จะลาจากตำแหน่ง
อธิบดีกรมสามัญศึกษาไปดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์นิยมกิจ 2501,
 12 หน้า

ม.ร.ว.เสริมศรี เกษมศรี พิมพ์เป็นอภินันทนาการแก่ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ในวาระ
 คดิชนปีใหม่ พ.ศ. 2502

เป็นคำกล่าวแก่ผู้ช่วยอธิบดี หัวหน้ากอง หัวหน้าแผนก และข้าราชการ กรมสามัญศึกษา
 เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2489 เวลา 9.40 - 10.05 น. เพื่อขอบคุณและขอให้ข้าราชการ
 เหล่านั้นช่วยกันทำงานต่อไปให้สำเร็จผลดังที่ไปปฏิบัติมาแล้ว สำหรับท่านเองนั้นก็ยังเป็นทำงาน
 ของกรมนี้ และจะหาทางช่วยเหลือสนับสนุนการศึกษาต่อไป ในตอนท้ายของหลายหน้มีเชิงอรรถ
 อธิบายให้ผู้อ่านเข้าใจข้อบุคคลและหน่วยงานต่าง ๆ ที่กล่าวถึงด้วย

370

เป็น มาลากุล, ม.ล. คำกล่าวของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ในการอบรมผู้ที่เข้ารับตำแหน่งศึกษาธิการจังหวัด พ.ศ. 2489 โรงพิมพ์คุรุสภา 2490,
 49 หน้า

รวมคำกล่าว 2 ครั้งของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ขณะดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ คือครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน 2489 ตักเตือนให้ศึกษาธิการจังหวัดซึ่งสอบคัดเลือกได้จำนวน 21 คน รู้จักหน้าที่และความรับผิดชอบ และชี้แจงให้ทราบถึงนโยบายการศึกษาตามทาง ๆ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 เสร็จสิ้นลงใหม่ ๆ ครั้งที่ 2 กล่าวเมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2489 หลังจากการศึกษาธิการจังหวัดผู้ได้ฟังการบรรยายเกี่ยวกับกิจการต่าง ๆ จากผู้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ ในกระทรวงศึกษาธิการแล้ว โดยยกตัวอย่างให้เห็นขอบเขตของการปฏิบัติงานและเสนอแนะวิธีการอบรมสั่งสอนให้แก่เรียนมีคุณภาพ ซึ่งคำกล่าวทั้งสองครั้งนั้น ม.ร.ว.เสริมศรี เกษมศรี เป็นผู้จดบันทึกไว้

370

เป็น มาลากุล, ม.ล. คำกล่าวเปิดการประชุม โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค
ภาคศึกษา 6 โรงพิมพ์คุรุสภา 2503, 17 หน้า

กล่าว ณ หอประชุมวิทยาลัยครูเทพสตรี จังหวัดลพบุรี วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2503
 เล่าเรื่องความเป็นมาของ โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค และการดำเนินงาน มีการตั้งศูนย์สัมมนา การอบรมครูประจำกรม งานด้านวิชาการ ธุรการของโครงการ งานที่ใดเริ่มทำไปแล้วในภาคการศึกษาอื่น ๆ เช่นต้นคระราชสีมา เชียงใหม่ ยะลา และให้ขอเสนอแนะบางอย่างสำหรับการพัฒนาที่จังหวัดลพบุรี

370

เป็น มาลากุล, ม.ล. คำกล่าวเปิดการอบรมวิธีสอนชั้นเตรียมประถม ของอธิบดีกรมสามัญศึกษา โรงเรียนช่างพิมพ์ วัดสังเวช 2489, 24 หน้า

กล่าว ณ สำนักเรียน วันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2489 แก่ครูจำนวน 60 คน เกี่ยวกับความมุ่งหมายและปัญหาทาง ๆ เกี่ยวกับครู เช่น ผลกระทบกระเทือนซึ่งได้รับจากการสงครามต่อตัวครูเองและต่อการศึกษา ความเสื่อมของศีลธรรมและกิจการงานทุก ๆ ด้านของประเทศต้องชะงักและกระทบกระเทือน ซึ่งทั้งหมั่นต้องแก้ด้วยการศึกษา และปรากฏว่านักเรียนอ่านหนังสือไม่ออก เขียนไม่ได้ วิธีการหนึ่งในการแก้ไขคือการปรับปรุงวิธีสอนของครู นอกจากนั้นยังชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาประชาบาลด้วย

372.9593

เป็น มาลากุล, ม.ล. คำบรรยายของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและการปรับปรุงชนบท และเรื่องการศึกษาและการพัฒนาการท้องถิ่น กับวิชาครูเล่มเล็ก แสงทองการพิมพ์ 2502, 49 หน้า

คณะอาจารย์โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ทร.นครและสาทรพราน วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน และโรงเรียนมัธยมสาธิต จักรพงษ์เป็นบรรณาธิการในงานฉลองอายุครบ 56 ปี ของอาจารย์หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ณ วันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2502

ประกอบด้วยคำบรรยาย 2 เรื่อง คือเรื่องกระทรวงศึกษาธิการและการปรับปรุงชนบท บรรยายในการประชุมสัมมนาสารนิเทศที่วัดราชอาณาจักร ณ วิทยาลัยบางแสน ชลบุรี วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2500 และเรื่องการศึกษาและการพัฒนาการท้องถิ่น บรรยายในการประชุมสัมมนาสารนิเทศที่วัดราชอาณาจักร ครั้งที่ 2 ณ หอประชุมคุรุสภา วันที่ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2502 เนื้อหาของคำบรรยายทั้ง 2 ครั้งนี้เกี่ยวกับการที่รัฐบาล โดยกระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงมหาดไทยได้ร่วมกันดำเนินการพัฒนาการศึกษาในชนบท คือ การประถมศึกษา และมูลสารศึกษา (ให้การศึกษาแก่ผู้ใหญ่) ส่วนเรื่องสุดท้ายคือวิชาครูเล่มเล็ก อธิบายวิชาครู

เป็นข้อสั้น ๆ ทั้งหมด 100 ข้อ

370

ปีน มาลากุล, ม.ล. คำบรรยายของอธิบดีกรมสามัญศึกษาในการอบรมครูส่วนภูมิภาค
พหุศึกษา 2486 นະຈັງหັດຕະກຣາຊສີມາ ວັນທີ 12 ເມສາຍນ 2486 ໂຮງຮຽນທາງພົມ
ວັດສັງເວ 2487, 16 ນາ

ชี้แจงหน้าที่ของครู โดยเฉพาะการรู้จักนักเรียนโดยให้หลักวิชาครูและหลักจิตวิทยา
ซึ่งเป็นเรื่องทางวิชาการ อีกวิธีหนึ่งที่จะรู้จักนักเรียนคือการสมาคมระหว่างนักเรียนและครู
นอกจากนั้นครูยังต้องสอนให้นักเรียนรู้จักหน้าที่ของพลเมือง อบรมจิตใจให้นักเรียนรักประเทศ
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และรัฐธรรมนูญ สอนให้เป็นเด็กดี ให้รู้จักการสมาคม
ทำโรงเรียนให้น่าอยู่ และครูต้องมีความห่วงใยนักเรียน

370.7

ปีน มาลากุล, ม.ล. คำบรรยายเรื่องพาชมคู่มือขึ้น เมืองประชาธิปไตยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ไทยวัฒนาพานิช 2513, 43 หน้า ภาพประกอบ

ม.ล.ปีน และคุณหญิงคุณี มาลากุล ณ อยุธยา พิมพ์ถวายสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ
เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดา สิริโสภาพรมวดี ในวันประสูติ วันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ. 2513
บรรยายประกอบการจัดนิทรรศการที่หอประชุม หอสมุดแห่งชาติ เมื่อวันที่ 10
พฤศจิกายน พ.ศ. 2513 ในโอกาสครบรอบ 60 ปี นับตั้งแต่วันที่เสด็จขึ้นเถลิงถวัลย
ราชสมบัติ ให้ความรู้เกี่ยวกับเมืองคู่มือขึ้นว่าคืออะไร อยู่ที่ไหน เล่าถึงระบบการปกครอง
ลักษณะบ้านเมือง อาณาเขต ความเป็นอยู่ของประชาชน ตอนท้ายอธิบายประกอบภาพ ซึ่งมี
ทั้งหมด 44 ภาพ

321.4

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "คำปราศรัยของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการ" ศูนย์ศึกษา 46 : 1 - 3 พฤศจิกายน 2500

กระจายเสียง ณ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย วันที่ 5 ตุลาคม
พ.ศ. 2500 เวลา 20.30 น.

เป็นคำปราศรัยถึงครูทั่วประเทศเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยและการ
เลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งจะมีในเดือนธันวาคม พ.ศ. 2500 ขอให้ครูให้ความ
สนใจในการเลือกตั้ง โดยครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดีสำหรับนักเรียนในการเลือกตั้งสมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎรอย่างพร้อมเพรียง และหากครูผู้ใดได้รับมอบหมายให้เป็นเจ้าหน้าที่อย่างใด
อย่างหนึ่งเกี่ยวกับการเลือกตั้งขอให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างสมเกียรติของครู

324.2

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. คำปราศรัยของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการ ในการประชุมอาจารย์ใหญ่และครูใหญ่ โรงเรียนสวนกลาง โรงเรียนพืชรุสสา
2509, 63 หน้า

ปราศรัยในการประชุมอาจารย์ใหญ่และครูใหญ่ โรงเรียนสวนกลาง ณ หอประชุมคุรุสภา
วันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2508 และวันที่ 16 พฤษภาคม พ.ศ. 2509

คำปราศรัยครั้งแรกเมื่อต้นปีการศึกษา 2508 ผู้พูดได้ปากช็อคคิดไว้เป็นแนวทางแก่ครู
ใหญ่ 8 เรื่อง คือ การสอนเต็มที่ กิจกรรมต่าง ๆ การกีฬา การพักอาวู การที่นักเรียนมีเงิน
ใช้มากเกินไป นักเรียนหนีโรงเรียน การติดต่อกับปกครองนักเรียน การเอาใจใส่ในการ
ทำงานสั่งสอนอบรมของครู ส่วนครั้งที่ 2 ซึ่งเป็นคำปราศรัยเมื่อต้นปีการศึกษา 2509 ได้ชี้
แจงสภาพของการศึกษาในรอบปีที่ผ่านมาโดยเฉพาะด้านมัธยมศึกษา และใ้คำให้บรรดาครูใหญ่
คำนึงถึงคุณภาพของการศึกษาให้มากที่สุด

370

ปีน มาลากุล, ม.ล. คำปราศรัยของ ม.ล.ปีน มาลากุล อาณา รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
ศึกษาธิการ ในโอกาสกล่าวเปิดการประชุมอบรมศึกษานิเทศก์อำเภอทั่วประเทศ พ.ศ. 2507
วันที่ 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (นครราชสีมา) 14 กุมภาพันธ์ 2507 ส. การพิมพ์
2507, 31 หน้า

กล่าวขอบคุณกรรมการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการอบรม ความสำคัญของการงาน
ศึกษานิเทศก์อำเภอ ความสำคัญของการประชุมอบรมและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่ผู้จัดทำเกี่ยวกับ
กับการศึกษา โดยเฉพาะศึกษานิเทศก์อำเภอควรทราบเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานให้เกิดผลดี

370

ปีน มาลากุล, ม.ล. โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค (พ.ศ.ภ.) โครงการทดลอง
การศึกษาในคณาบริหารการศึกษา กองเผยแพร่การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2502,
216 หน้า

โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค (พ.ศ.ภ.) มีชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า
Regional Education Development Project Including Higher Education
เรียกย่อ ๆ ว่า REDPHE มีผลมาจากการสำรวจและค้นคว้าปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา
ของ ม.ล.ปีน มาลากุล ซึ่งปรากฏว่าได้พบปัญหาสำคัญหลายประการ เกี่ยวโยงถึงการศึกษา
ในส่วนภูมิภาค เช่น นักเรียนต่างจังหวัดเข้ามาเรียนในกรุงเทพฯ แล้วไม่อยากกลับไปภูมิลำเนา
หรือครูอาจารย์ ๆ ส่วนมากไม่ยอมย้ายไปอยู่ต่างจังหวัด เป็นต้น โครงการ พ.ศ.ภ. ดังกล่าว
มีผลทำให้การศึกษาระดับสูงกระจายไปทั่วประเทศ

370

ปีน มาลากุล, ม.ล. จดหมายเหตุรายวันในการตรวจราชการส่วนภูมิภาค ของ อาณา รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (หม่อมหลวงปีน มาลากุล) โรงพิมพ์คุรุสภา 2511, 104 หน้า

พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายพจน์ ปรีชาพนธ์ ณ เมรุวัดกุฎีกรนิยาราม

วันที่ 9 เมษายน พ.ศ. 2511

เนื้อหาแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 เมื่อไปตรวจราชการภาคใต้ เล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ เมื่อ ม.ล.ปิ่น มาลากุล เมื่อครั้งดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการไปตรวจราชการภาคใต้ตั้งแต่วันที่ 13 - 25 กันยายน พ.ศ. 2498 ออกเดินทางโดยรถยนต์จากกระทรวงศึกษาธิการ เวลา 8.30 น. มีผู้เดินทางไปทั้งหมด 5 คน ผ่านไปยังจังหวัดต่าง ๆ คือ ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ระนอง ชุมพร สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช ตรัง กระบี่ ภูเก็ต พังงา สงขลา ยะลา ปัตตานี นราธิวาส และเดินทางถึงธนบุรีโดยทางรถไฟ ตอนที่ 2 ตรวจราชการถึงเชียงใหม่ ตั้งแต่วันที่ 15 - 22 ตุลาคม 2498 มีผู้เดินทางไปรวม 6 คน ไปสระบุรี ลพบุรี นครสวรรค์ พิบูลย์โลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ ลำปาง เชียงใหม่ การเดินทางไปตรวจราชการทั้ง 2 ครั้ง ไปดูโรงเรียนประเภทต่าง ๆ เช่น โรงเรียนมัธยม โรงเรียนอนุบาล โรงเรียนอาชีวฯ และโดยเฉพาะโรงเรียนฝึกหัดครู

370

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. (เกษะนิว วัลย์วลิต) The New Republic โรงพิมพ์มหาภูมิ
ราชวิทยาลัย 2521, 11 หน้า

ปรากฏของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล พுகหลังอาหารในที่ชุมนุมนักเรียนเก่าโรงเรียนในพระบรมราชูปถัมภ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ณ โรงแรมราชสุโขมิตร วันเสาร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ. 2521 ซึ่งสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ ประทับทรงเป็นประธาน

The New Republic เป็นพระราชนิพนธ์ภาษาอังกฤษของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นเรื่องเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยที่ใคร่ทรงมุ่งหวังที่จะพระราชทานแก่ประชาชนชาวไทย โดยทรงใช้เวลาว่างขณะประทับอยู่ที่กรุงปารีส จัดตั้ง The New Republic ขึ้นในหมู่พระสหายของพระองค์เพราะอาจะมีพระราชประสงค์ที่จะฝึกฝนพระองค์เองในทางปฏิบัติในเรื่องเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย

321.4

ปีน มาลากุล, ม.ล. ทน ท.อ. โรงพิมพ์คุรุสภา 2507, 52 หน้า

เล่าเรื่องเกี่ยวกับโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตั้งแต่เริ่มเปิดเรียนคือ วันที่ 16 พฤษภาคม 2461 จนถึงวันปิดภาคเรียนภาคต้น คือวันที่ 20 สิงหาคม 2461 โดยบันทึกเหตุการณ์ต่าง ๆ ทั้งในเรื่องของโรงเรียน อาจารย์ นักเรียน การเรียน การสอน การอบรมดูแล การกีฬา ระเบียบการต่าง ๆ การจัดรับส่งนักเรียนหญิง ยุวชนทหาร พร้อมทั้งปัญหาอุปสรรคในการทำงาน ฯลฯ โดยแบ่งเรื่องทั้งหมดเป็น 5 ตอน คือ 1. ความเบื้องต้น 2. สามวันแรก 3. เดือนแรก 4. ภาคแรก และ 5. สิ้นสุดท้ายของภาคแรก

373.593

ปีน มาลากุล, ม.ล. ทน ท.อ. คอ โรงพิมพ์คุรุสภา 2508, หน้า 53 - 79

เล่าเรื่องเกี่ยวกับโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ต่อจากทน ท.อ. 2507 เริ่มจากตอนที่ 6. ปิดภาคต้น 7. การก่อสร้างตึกสอง 8. ภาคกลาง กล่าวถึงเรื่องการพานักเรียนไปจังหวัดเพชรบุรี ขวาทิ้งสัปดาห์เกี่ยวกับโรงเรียน การก่อสร้างตึกสอง ทั้งเรื่องงบประมาณและปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ เหตุการณ์ในระหว่างภาคกลาง เช่นการจัดชั้นเรียนสำหรับนักเรียนที่อ่อนวิชาการในภาคต้น ราชการทหารส่งทหารมาฝึกยุวชน การซ่อมป้องกันภัยทางอากาศ และควาวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับโรงเรียน ฯลฯ

373.593

ปีน มาลากุล, ม.ล. ทน ท.อ. ตอนที่สาม โรงพิมพ์คุรุสภา 2509, หน้า 80 - 149

เป็นตอนต่อจากทน ท.อ. 2508 คือ ตอนที่ 9 ปิดภาคกลาง 10. ภาคปลาย 11. สอบประจำปี 12. การสอบคัดเลือก และ การขยายงาน 13. วัฏปีภาคปลาย 14. ปิดภาคสิ้นปี เล่าถึงเหตุการณ์ตั้งแต่ปีภาคกลางปีแรก คือวันอาทิตย์ที่ 11 ธันวาคม

พ.ศ. 2481 จนถึงวันที่ 1 เมษายน 2482 เป็นเรื่องการพานักเรียนไปศึกษาหาความรู้ที่ลพบุรี การจัดทำตารางสอนอันใหญ่ควยโม การติดต่อคบหาสมาคมกันระหว่างนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย การลงโทษ การดำเนินการก่อสร้างตึกสองต่อ การแข่งกีฬา การซื้อรถรับส่งนักเรียนเพิ่มเติม การสอบประจำปี การตัดสินผลการสอบ การเปิดรับสมัครสอบคัดเลือกนักเรียนรุ่น 2 Board of Education ของอังกฤษ ส่งครูประจำการมาช่วย ฯลฯ

373.593

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ทน ท.อ. ทนที่ที่สอง โรงพิมพ์คุรุสภา 2513, หน้า 151 - 169

เล่าถึงเรื่องเกี่ยวกับโรงเรียนเตรียมอุดมแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในต้นปี พ.ศ. 2482 ซึ่งเป็นปีที่ 2 ที่ได้ตั้งโรงเรียนขึ้น โดยดำเนินเรื่องต่อจากทน ท.อ. ตอน ที่สาม คือตอนที่ 15. หัวหิน 16. การสอบคัดเลือกนักเรียนรุ่นสอง งานปีที่สองของโรงเรียน หัวหิน เพื่อประชุมเตรียมการสอบคัดเลือกนักเรียนเข้าใหม่ การหาอาจารย์เพิ่ม ฯลฯ

373.593

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. นโยบายเกี่ยวกับการจัดโรงเรียนราษฎร์ โรงพิมพ์โรงเรียนสตรีเนติศึกษา 2502, 17 หน้า ภาพประกอบ

จุลสารการศึกษาโรงเรียนราษฎร์ ฉบับที่ 1

เป็นคำปราศรัยของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล แก่เจ้าของ ผู้จัดการ และครูใหญ่ โรงเรียนราษฎร์ในส่วนกลาง และจังหวัดใกล้เคียง ที่หอประชุมคุรุสภา เมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ. 2502 ซึ่งสมาคมโรงเรียนราษฎร์ได้เชิญมาโดยมีความมุ่งหมายที่จะให้บรรดาโรงเรียนราษฎร์ทั้งหลายได้ทราบถึงนโยบายของรัฐบาลต่อโรงเรียนราษฎร์และกิจการในหน้าที่ซึ่งโรงเรียนราษฎร์ควรปฏิบัติร่วมมือกับรัฐบาล

379.322

เป็น มาลากุล, ม.ล. บริการเสียง (Sound Services) ของวิทยาลัยทันแกว
มหาวิทยาลัยศิลปากร พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม โรงพิมพ์คุรุสภา
2517, 21 หน้า

อธิบายเกี่ยวกับบริการเสียงในเรื่องเกี่ยวกับจุดมุ่งหมาย ทดไกในการจัดบริการเสียง
เจ้าหน้าที่บริการเสียง เลขที่รายการ วิธีใช้ รายการบริการเสียงประจำเดือนมิถุนายน -
กรกฎาคม 2513 แบ่งตามหมวด ก - ง คือ ก. เรื่องที่ควรรู้ ความรู้ทั่วไป ข. รายการ
สำหรับฝึก เช่นภาษาต่างประเทศ ค. เรื่องเสริมการสอนของอาจารย์ตามหลักสูตร และ
ง. รายการบันเทิง

371.3332

เป็น มาลากุล, ม.ล. บันทึกของ ป.ม. เรื่องการเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ในโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา 6 โรงพิมพ์คุรุสภา 2504, 26 หน้า

เป็นบันทึกที่เขียนไว้เมื่อ 15 กรกฎาคม พ.ศ. 2504 กล่าวถึงความเป็นมา
โครงการ และปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ในการเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่ง
กระทรวงศึกษาธิการจะตอ้งมีหน้าที่รับผิดชอบ เพื่อให้สำเร็จเปิดให้การศึกษาใน พ.ศ. 2507
เช่น เรื่องงบประมาณ บุคลากร อาคารสถานที่ การแบ่งคณะวิชา เป็นต้น วิธีการเขียน
อานงาย ถึงเหตุผลที่ไม่ใดเกี่ยวข้องในเรื่องนี้ก็สามารถเข้าใจเรื่องราวได้อย่างดี

378.593

เป็น มาลากุล, ม.ล. บันทึกเรื่องการสร้างมหาวิทยาลัยศิลปากร ณ พระราชวังสนามจันทร์
จังหวัดนครปฐม ของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล อธิการบดี โรงพิมพ์คุรุสภา 2509,
16 หน้า

พิมพ์เผยแพร่ในวันประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์อาคารหลังแรก วันที่ 16 ธันวาคม
พ.ศ. 2509

กล่าวถึงกำเนิดของมหาวิทยาลัยศิลปากร ณ พระราชวังสนามจันทร์ โครงการปรับปรุงมหาวิทยาลัย แนวปฏิบัติในชั้นดำเนินงาน ระบบวิทยาลัยในมหาวิทยาลัย วิทยาลัยทันแก และคึกคักตอนหลังแรกของวิทยาลัย

378.593

เป็น มาลากุล, ม.ล. ประวัติการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร ณ พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม โรงพิมพ์สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี 2512, 57 หน้า

พิมพ์เนื่องในงานวันพระมหาธีรราชเจ้ารำลึก 2512 และเปิดอาคารวิทยาลัยทันแก 25 พฤศจิกายน 2512

เป็นประวัติการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากรในลักษณะทำนองหมายเหตุรายวันในระยะ 4 ปี ซึ่ง ม.ล. เป็น มาลากุล ได้บันทึกไว้ตั้งแต่วันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2508 ถึงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2512 ตอนต้นของหนังสือเล่มนี้เป็นกำหนดการงานรับรองในวันพระมหาธีรราชเจ้ารำลึก 2512 และเปิดอาคารวิทยาลัยทันแก 25 พฤศจิกายน 2512 ตอนท้ายเป็นภาคผนวก ประกอบด้วยเรื่อง คำกล่าวเปิดงานนิเทศของอธิการบดี มหาวิทยาลัยศิลปากร เนื่องในการสัมมนาอาจารย์วิทยาลัยทันแกฯ รายงานของอธิการวิทยาลัยทันแกฯ ทราบทูลสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ และคำกล่าวของ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล อธิการบดีมหาวิทยาลัยศิลปากร ในวันเปิดงานสุคตศิลปศึกษา

378.593

เป็น มาลากุล, ม.ล. ประวัติการศึกษาต่างประเทศ โรงพิมพ์การศาสนา 2508, 385 หน้า

เอกสารกรณีศึกษาการศึกษา การบริการฝึกหัดครู ฉบับที่ 76

ม.ล.เป็น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการบรรยายที่สมาคมคณาจารย์สมาคม เมื่อ พ.ศ. 2477

เป็นเรื่องเกี่ยวกับประวัติการศึกษาของต่างประเทศ ทั้งหมด 8 บท เริ่มตั้งแต่

การศึกษากรีก การศึกษาโรมัน การศึกษาสมัยกลาง การศึกษาตามลัทธิมนุษยธรรม อิทธิพล
ฝ่ายศึกษาของการปฏิรูปทางศาสนา การศึกษาตามลัทธิศักดินิยม ลัทธิการศึกษา ของลોકและ
รุสโซ และลัทธิการศึกษาของเพสตาลอซซี แฮร์บาร์ต และเฟรอเบล

370.1

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ประวัติโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา 2512, 176 หน้า

องค์การการศึกษาของคุรุสภาพิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายประยูทธ สวัสดิ์สิงห์
อดีตรองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ณ ฌาปนสถานคุรุสภา วัดสระเกศวรมหาวิหาร วันอาทิตย์
ที่ 23 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2512

เป็นประวัติโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสมัยมหายุคทองสงครามครั้งที่สอง
ประกอบด้วยเรื่องประวัติของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง จนถึง พ.ศ. 2506
และเรื่องกำเนิดสาขาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาในจังหวัดต่าง ๆ เริ่มตั้งแต่ พ.ศ. 2487
ไคแก่เพชรบูรณ์ ลพบุรี ฉะเชิงเทรา ราชบุรี พระนครศรีอยุธยา นครราชสีมา
อุบลราชธานี และเชียงใหม่

373.593

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ปาฐกถาวิชาการมัธยม "ประวัติการศึกษา" ตอนที่ 4 โรงพิมพ์กรุงเทพฯ
บรรณาการ 2477, หน้า 201 - 244

ม.ล.ปิ่น มาลากุล อาจารย์หัวหน้าในแผนกนิเทศการมัธยม แห่งจุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย แสดง ณ สำนักอาจารย์สมาคม พ.ศ. 2477

เป็นปาฐกถาครั้งที่ 17, 19 และ 20 กล่าวถึงประวัติการศึกษาของสหรัฐอเมริกา
ยุโรป นักการศึกษา และหลักการศึกษที่สำคัญ ๆ

370.1

เป็น มาลากุล, ม.ล. ปรากฏาวิชาक्रम "หลักการศึกษา" ตอนที่ 4 โรงพิมพ์กรุงเทพ
บรรณาการ 2477, หน้า 169 - 217

ม.ล.เป็น มาลากุล อาจารย์หัวหน้าในแผนกฝึกหัดครูมัธยม แห่งจุฬาลงกรณ์มหา
วิทยาลัย แสวง ณ สำนักราจารย์สมาคม พ.ศ. 2477

รวมปรากฏาครั้งที่ 14 - 17 เรื่อง โรงเรียนกับการสมาคม การรักหมูคณะ การจัด
โรงเรียน และสหศึกษา

370.1

เป็น มาลากุล, ม.ล. "พ.ศ.ภ." วารสารวิสาณศึกษา 9 : 2 มกราคม 2508

แต่งเป็นกลอนแปด รวม 7 บท อธิบายว่าภาคศึกษาซึ่งแบ่งเป็น 12 ภาคนั้น ภาคกร
ศึกษาที่ตั้งอยู่ ณ จังหวัดไคบวง (พ.ศ.ภ. หมายถึง พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค)

370

เป็น มาลากุล, ม.ล. พลเอกมังกร พรหมโยธี กับการศึกษาสมัยพุทธศักราช 2491 - 2500
โรงพิมพ์คุรุสภา 2509, 71 หน้า

กระทรวงศึกษาธิการจัดพิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พลเอกมังกร พรหมโยธี
ณ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์ วัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ. 2509
กล่าวถึงประวัติการทำงานและเหตุการณ์เกี่ยวกับการศึกษา ประกอบกับเหตุการณ์
ทางการเมืองสมัยที่พลเอกมังกร พรหมโยธี เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
รวม 2 สมัย คือ ตั้งแต่ พ.ศ. 2491 - 2492 และ พ.ศ. 2495 - 2500 ซึ่งตลอดระยะ
เวลานั้น ม.ล.เป็น มาลากุล ดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการอยู่ด้วย จึงเล่าถึง
เหตุการณ์ต่าง ๆ ใ้โดยละเอียด เช่น นโยบายทางการศึกษา การจัดตั้งวิทยาลัยครูหมู่บ้าน
จอมบึง วิทยาลัยเทคนิค วิทยุศึกษา การอาชีวศึกษา และเรื่องเกี่ยวกับการจัดทำแบบเรียน
เป็นต้น

370

ปีน มาลากุล, ม.ล. พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค โรงพิมพ์คุรุสภา 2506, 272 หน้า

รวมเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ซึ่งเคยลงพิมพ์ในวารสาร
 จันทรเกษม ตั้งแต่ พ.ศ. 2503 เป็นต้นมา รวม 22 บท เขียนในลักษณะที่อ่านเข้าใจง่าย
 ประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ คือ เน้นตกไม้หัวฟ้าเชื่อว่าเด่น จุดประทีปเวียนเทียนทองเวียนขวา
 ก่อนจะเขียนแผนที่ทองขจร ออกจากสองนาฬิกามาสืบเอาเค เกษตรสร้างเขื่อนใหญ่ที่ชัยนาท
 ขึ้นเชียงใหม่ไปเรียนภูมิศาสตร์ จะจุดไฟให้สว่างกระจ่างหล้า ขอเชิญสมณานันอันเลื่องชื่อ
 ถ้วยกีฬาแหลมทองเป็นของเธอ ฟังคนศรีที่อุบลจนหายวาง จะขอถามเข็มนาฬิกาเสียสักหน่อย
 จะตั้งงบประมาณให้ไปซื้อช้าง เรื่องวังทนคนไทยไม่เคยหนี แผนการบางปูจะถูกลูก
 ถึงบางแสนแล้วหนาวอย่างไร ให้ใจหายเป็นการบ้านส่งสารแนว บัญชีใหญ่ของครูอยู่ที่เกาะ
 โรงเรียนอะไรนี่ฉันนักเรียน พวกเรามักรู้จักเพียงปุยยา กระเวนจนบุปผาถึงบ้าน หน่วย
 เคลื่อนที่เคลื่อนไปไม่หยุดยั้ง และ จางท่าไม้ไม้อานจันทรเกษม ตอนท้ายของแต่ละบทมี
 คำกลอนสรุป เนื้อหาของแต่ละบทนั้น ๆ

370

ปีน มาลากุล, ม.ล. พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค บทที่ 6 - 7 - 8 โรงพิมพ์คุรุสภา
 2504, หน้า 59 - 85

รวมบทความที่เกี่ยวกับโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ที่ลงในวารสาร
 จันทรเกษม 3 บท คือ บทที่ 6 "ขึ้นเชียงใหม่ไปเรียนภูมิศาสตร์" บทที่ 7 "จะจุดไฟให้
 สว่างกระจ่างหล้า" และบทที่ 8 "ขอเชิญสมณานันอันเลื่องชื่อ"

370

ปีน มาลากุล, ม.ล. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โรงพิมพ์คุรุสภา 2505, 24 หน้า

ปาฐกถาพิเศษ ของ ม.ล. ปีน มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ แสดง
 ในที่ประชุมชุมนุมการศึกษาเชียงใหม่ - ลำพูน ณ พุทธสถานเชียงใหม่ วันที่ 22 มิถุนายน

พ.ศ. 2505 เวลา 16.00 - 17.30 น.

ขณะที่แสดงปาฐกถาอยู่นั้นยังมิได้จัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แต่ในทางโครงการไว้
ม.ล.ปิ่น มาลากุล ได้กล่าวถึงประวัติของโครงการ การเตรียมการจัดตั้ง การดำเนินงาน
และงานที่ทำได้ไปแล้วบางส่วน และการเตรียมงานที่จะทำต่อไปในอนาคตพร้อมทั้งรายละเอียด
หลายประการเกี่ยวกับมหาวิทยาลัยแห่งนี้ สาขาที่จะเปิดสอน วิชาเรียนวิชาสอน การค้นคว้า
ที่อยู่ของนิสิต เป็นต้น

378.593

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. มหาวิทยาลัย Oxford โรงพิมพ์คุรุสภา 2512, 14 หน้า

ปาฐกถาของอธิการวิทยาลัยทันแกว ก่อนนายภาพยนตร์
เล่าเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด เช่น ประวัติของมหาวิทยาลัย
อาคารสถานที่ ประเพณีการแข่งขันเรือกับมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์ ความเป็นอยู่และการศึกษา
เล่าเรียนของนิสิต ชื่อวิทยาลัยต่าง ๆ และหอสมุด

378.42

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. รวมปาฐกถาและคำปราศรัยของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงศึกษาธิการ โรงพิมพ์อักษรสาร การพิมพ์ 2504, 54 หน้า

พิมพ์แจกในงานกุศลพระราชนิพนธ์ของกรมวิสามัญศึกษา ณ วัดบรมวงศานุรักษ์วราราม
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 4 พฤศจิกายน 2504

รวมเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาทั้งหมด 7 เรื่อง คือ การศึกษาปริทรรศน์ คำกล่าว
เปิดสัมมนาว่าด้วยจริยศึกษา คำกล่าวเปิดประชุมครูชั้นเตรียมอุดมศึกษา คำกล่าวตอบในการ
ประชุมครูโรงเรียนรัฐบาล คำปราศรัยเปิดประชุมสัมมนาครูโรงเรียนราษฎร์ คำกล่าวในพิธี
วางศิลาฤกษ์โรงเรียนสตรีมหาพนาพราราม บันทึกของ ป.ม. เรื่องการเตรียมการจัดตั้ง
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา ๕

370

ปีน มาลากุล, ม.ล. วิชาครูเล่มเล็ก สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา โรงพิมพ์ครูสภา
2502, 29 หน้า

ครูสภาพิมพ์ให้แก่วลสมาชิกร เนื่องในงานเปิดหอประชุม ณ ถนนประชาธิปไตย
พระนคร วันที่ 11 พฤษภาคม พ.ศ. 2502

ผู้เขียนซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการและประธาน
กรรมการ อำนวยการครูสภาได้เขียนขึ้นเพื่อเป็นวิทยบรรณาการแก่ครูที่อยู่ห่างไกล เพราะ
ไม่สามารถไปเยี่ยมเยียนได้ ให้ความรู้เกี่ยวกับหน้าที่และความรับผิดชอบของครูว่าควรทำ
อะไรบ้าง

370.7122

ปีน มาลากุล, ม.ล. วิทยาลัยเพชรรัตน โรงพิมพ์ครูสภา 2514, 31 หน้า

พิมพ์เป็นที่ระลึกในงานวางศิลาฤกษ์ 19 สิงหาคม 2514

ในเล่มประกอบด้วยเรื่องต่าง ๆ คือ กำหนดการวางศิลาฤกษ์วิทยาลัยเพชรรัตน
รายงานการก่อสร้างวิทยาลัยเพชรรัตนของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล อธิการบดีมหาวิทยาลัย
ศิลปากร ทราบทูลสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาฯ ณ พระราชวัง
สนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม วันที่ 19 สิงหาคม พ.ศ. 2514 ประวัติวิทยาลัยเพชรรัตน
โครงการวิทยาลัยต่าง ๆ ของมหาวิทยาลัยศิลปากร (ฉบับย่อ) และคำสั่งมหาวิทยาลัย
ศิลปากรที่ 18/2514

378.593

ปีน มาลากุล, ม.ล. หลักการศึกษ โรงเรียนไทยพาณิชย์การจำกัด 2506, 202 หน้า

คณะศิษย์สองรุ่นแรกจัดพิมพ์ขึ้นเป็นปฐมฤกษ์ เนื่องในงานฉลองอายุครบ 60 ปี
ของท่านอาจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล 24 ตุลาคม พ.ศ. 2506

เป็นปราชญ์วิชาครูมัธยม ซึ่ง ม.ล.ปิ่น มาลากุล แสดงที่สามัคยาจารย์สมาคม
ตั้งแต่ พ.ศ. 2477 รวม 22 ปราชญ์ ประกอบด้วยเรื่อง จุดประสงค์ของการศึกษา
การศึกษาโดยตรง สถานที่ศึกษา ครู หน้าที่ครูใหญ่และกิจการของโรงเรียนโดยทั่วไป
นิสัย วินัยกับการทำโทษ การทำโทษและรางวัล ปลูกครอง การส่งเสริมความฉลาด
และความสามารถ วิธีทดลองแผนกคัลตัน การจัดชั้นพิเศษสำหรับเด็กฉลาด การเรียนกับ
การเล่น โรงเรียนกับสมาคม การรักหมู่คณะ การรักโรงเรียน สหศึกษา การอบรม
เด็กเล็ก โรงเรียนกินนอนกับการกีฬา การมหาวิทยาลัยกับการศึกษาผู้ใหญ่ หลักการสอน
และการเอาใจใส่กับคำถาม

370.1

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "หลักสูตรประเพณีศึกษา" ประชาศึกษา 5 : 243 ธันวาคม 2505

คัดลอกมาจากคำกล่าวเปิดประชุม การอบรมครูรุ่นพิเศษ ณ ศูนย์สมณาคาร พระนคร
หลักสูตรประเพณีศึกษามีความสำคัญมาก เพราะการสอนแก่นักเรียนจำนวนมากจะเปรียบเทียบ
ประเพณีคำกล่าวมัธยม มัธยมคำกล่าวอุดมไม่ได้ เพราะเป็นคนละอย่างกัน

372.19

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "เอกลักษณ์ของชาติไทย" ใน เฉลิมพระเกียรติพระมงกุฎเกล้าฯ
หน้า 6 - 19 บรรณกิจ 2520

ม.ล.ปิ่น มาลากุล บรรยายในที่ชุมนุมลูกเสือชาวบ้านค่ายวัฒนา วันที่ 22 ตุลาคม
เวลา 20.30 น.

อธิบายถึงเอกลักษณ์ของไทยว่ามีหลายอย่าง เช่น ศิลปแขนงต่าง ๆ ความรักชาติ
อักษรไทย ภาษาไทย ระเบียบประเพณี เป็นต้น พรหมกันนี้คือการเล่าถึงเรื่องลูกเสือและ
เสือป่าประกอบด้วย

390

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "โอวาทในพิธีประสาทปริญญาการศึกษา 2500" กนกศึกษา

45 : 62 - 70 ตุลาคม 2500

เป็นโอวาทของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ปลัดกระทรวงศึกษาธิการในพิธีประสาทปริญญา และอนุปริญญาแก่บัณฑิตสำเร็จการศึกษาของวิทยาลัยวิชาการศึกษา และประสาทปริญญาแก่ข้าราชการผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทของมหาวิทยาลัยอื่นเียนนา ณ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ถนนประสานมิตร จังหวัดพระนคร วันพฤหัสบดีที่ 29 สิงหาคม 2500

กล่าววว่าวิทยาลัยวิชาการศึกษาได้เจริญอย่างรวดเร็ว นับตั้งแต่ พ.ศ. 2489 ซึ่งได้เริ่มโครงการก่อตั้งเป็นต้นมา โดยได้รับความร่วมมือช่วยเหลือจากฝ่ายต่าง ๆ เช่น องค์การบริหารวิเทศกิจของสหรัฐอเมริกา และมหาวิทยาลัยอื่นเียนนาได้ให้อาจารย์มาช่วยสอน จากนั้นได้ให้ออกความที่สำเร็จการศึกษาแล้วนั้นยังไม่ถึงจุดหมายปลายทาง เป็นแต่เพียงจุดเริ่มต้นเท่านั้น จึงขอให้เฝ้าหาความรู้อต่อไป และขอให้บรรดาอาจารย์ทำงานอย่างเต็มที่เพื่อใหวิทยาลัยวิชาการศึกษาเจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นผู้นำแก่โรงเรียนฝึกหัดครูต่าง ๆ โอวาทนี้ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

370

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. โอวาทพระองค์ผู้ทรงศรี โรงพิมพ์คุรุสภา 2512, หน้า 274 - 288

เป็นบทความเรื่องพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค บทที่ 23

ตอนต้นกล่าวถึงเรื่องเกี่ยวกับโรงเรียนราษฎร์ โรงเรียนจิตรลดา และเล่าถึงการพัฒนาการศึกษาในภาคศึกษา 11 ซึ่งมีจังหวัดนครราชสีมาเป็นจังหวัดที่ทั้งภาค พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ได้เสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์พระที่นั่งไปยังจังหวัดนครราชสีมา เพื่อทอดพระเนตรกิจการของวิทยาลัยครูนครราชสีมา วิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทรงประกอบพิธีสมโภชหลักเมือง และทอดพระเนตรกิจการของโรงเรียนสุนทรวิทยา ซึ่งเป็นโรงเรียนมัธยมแบบประสมแห่งแรกของไทย

370

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. โอวาทพระองค์ทรงศรี : พัฒนาการศึกษานานาชาติ โรงพิมพ์
คุรุสภา 2506, 288 หน้า

รวมบทความเกี่ยวกับการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาคของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่ง
ลงพิมพ์ในวารสารจันทร์เกษม ตั้งแต่ พ.ศ. 2503 - 2506 รวม 22 บท เช่น เรื่อง
การจัดโรงเรียนแบบผสม การเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ การพัฒนาการศึกษา
ในจังหวัดภาคใต้หรือเขตศึกษา 2 โครงการจะแจ้งเหรา และโครงการปรับปรุงการศึกษา
จังหวัดชลบุรี เป็นต้น ตอนท้ายของบทความแต่ละเรื่องผู้เขียนได้ลงคำประพันธ์สรุปใจความ
สำคัญของเรื่องไว้

370

Pin Malakul, M.L. "Education during the Time when His Highness Prince
Dhaninivat was Minister of Public Instruction" Journal of the Siam
Society 63 : 9 - 27 January 1975

(เนื้อหาเช่นเดียวกับเรื่องการศึกษาสมัยเจ้าอาหมาศยเอก พระองค์เจ้าธานีนิวัต
ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการ ในหน้า 39)

379.593

Pin Malakul, M.L. Proposed Projects for the Development of Education.
Bangkok, Ministry of Education, n.d. (101 p.) mimeographed.

รวมเรื่องต่าง ๆ คือ การวิเคราะห์สภาพทั่วไปของประเทศไทย สภาพของการศึกษา
จุดประสงค์ของการพัฒนาการศึกษาและโครงการต่าง ๆ คือ การศึกษาภาคบังคับ การปรับปรุง
การมัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และการฝึกหัดครู

370

หมวด 500

ปีน มาลากุล, ม.ล. "การคนหาวัน" คณิตศาสตร์ 116 : 257 - 260 พฤษภาคม 2509

เสนอวิธีการคนหาวันเกิด คือเมื่อทราบ พ.ศ., เดือน และวันที่ของเดือนแล้วจะหาวันเกิดได้ทันทีว่าเกิดวันอาทิตย์ จันทร์ อังคาร ฯลฯ หรืออาจไม่ต้องทราบ พ.ศ., เดือน และวันที่ของเดือนเลยก็ได้ โดยการหาตามวิธีการของผู้เขียน ซึ่งเขียนภาพและคำบรรยายวิธีการให้ทราบโดยละเอียด อาจทำได้โดยให้นักเรียนไปยืนตามแผนที่ปักหลักไว้คล้ายฝึกพลศึกษา หรือทำบนกระดานดำ หรือทำบนแผ่นกระดาษ หรือคิดในใจก็ได้

510

ปีน มาลากุล, ม.ล. "การคนหาวัน" จันทร์ เกษม 68 : 12 - 16 มกราคม 2509

(เนื้อหาเช่นเดียวกับบทความข้อเรื่องเดียวกันในหน้า 61)

510

ปีน มาลากุล, ม.ล. "การเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสุริยุปราคาเต็มดวงที่หว้ากอ"

ใน อนุสารทองฟ้าจำลองกรุงเทพฯ ฉบับพิเศษ ครบรอบ 12 ปี หน้า 1 - 11 กรมวิชาการ
2519

ปรากฏเรื่องราวพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินไปที่หว้ากอในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อทอดพระเนตรสุริยุปราคาเต็มดวง ณ ที่นั้น ซึ่งพระองค์ทรงคำนวณเวลาได้อย่างถูกต้องถึงขั้น ทั้ง ๆ ที่ในสมัยนั้นยังไม่มีโรงเรียนหรือเครื่องมือเครื่องใช้ที่จะช่วยในการศึกษาคำนวณมากนัก นอกจากนั้นยังได้เล่าถึงการเสด็จพระราชดำเนินไปประทับที่หว้ากอว่าต้องเตรียมการเป็นอันมาก เพราะนอกจากพระเจ้าแผ่นดินจะเสด็จแล้วยังทรงต้อนรับแขกเมือง คือ เจ้าเมืองสิงคโปร์ ที่เป็นตัวแทนอังกฤษซึ่งจะมาทักทายด้วย

521.57

Pin Malakul, M.L. Miscellaneous Problems or An Autobiography of a
would-be Mathematician, Bangkok, Kurusapha Press, 1960.

52 p.

รวมเรื่องที่เป็นปัญหาทางคณิตศาสตร์ 18 ปัญหา ประกอบการเล่าชีวิตส่วนตัว
 ของผู้เขียน โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวิชาคณิตศาสตร์ ทั้งแคสมัยที่ผู้เขียนอยู่ในวัง ไปศึกษาที่
 อังกฤษ ไปพักรักษาตัวที่ประเทศสวิสเซอร์แลนด์ จนกระทั่งกลับประเทศไทย และเข้ารับ
 ราชการ โดยเขียนเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อแจกในงานวันเกิดวันที่ 24 ตุลาคม พ.ศ. 2503
 ปัญหาที่น่าสนใจ เช่น ปัญหาหมากรุก (The Chess Problem) ปัญหาไฟบริค (The
 Bridge Problems) ปัญหาปลา (The Fish Problem) ปัญหาตารางสอน
 (Problem of a Time - Table) เป็นต้น

510

หมวด 700

ปีน มาลากุล, ม.ล. เขียนโคลงกลอนบทละครอันใจแล้ว ขอแหวนแนวการเขียนเปลี่ยน
เดียบาง โรงพิมพ์ไทยเซม 2523, 30 หน้า ภาพประกอบ

จัดพิมพ์โดย รัชกาลที่ ๙ มหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
เนื้อหาเป็นเรื่องวิธีการดอกลีปดะวีสเลนไฟ แบ่งเป็น 6 บท มีข้อคิดสอนใจกัน
ทั้งบทที่ 1 - 6 คือเรื่องแพก แพลสเสจ เร็คฟี่ สีขาวหลาม ชามสองซึก มิตรรั่ม
ก่อนเสน่วิศวกรรมหรือดอกลีปดะวีสเลนไฟ ผู้เขียนได้อธิบายถึงที่มาของเกมนั้น ๆ เช่น
เร็คฟี่ (REDPHE) เป็นวิธีการเล่นไฟซึ่งผู้เขียนคิดขึ้นเองร่วมกับนายสนั่น สุ่มิตร เมื่อ
คราวไปประชุมหรือเกี่ยวกับโครงการจัดการศึกษาให้แพร่หลายในส่วนภูมิภาค ซึ่งเรียกเป็น
ภาษาอังกฤษว่า Regional Education Development Project including Higher
Education ย่อว่า REDPHE เป็นต้น แต่ละตอนมีภาพที่ประกอบคำอธิบายอย่างชัดเจน

795.4

ปีน มาลากุล, ม.ล. บทเพลง โรงพิมพ์สุริยสภา 2507, 24 หน้า

พิมพ์ในงานรื่นเริงฉลองอายุของหม่อมหลวง ป้อง มาลากุล 20 สิงหาคม 2507
รวมเนื้อเพลงซึ่ง ม.ล.ปีน มาลากุล แต่งในโอกาสต่าง ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. 2461 -
2507 สำหรับร้องกับทำนองไทยเดิม เช่น เพลงเขมรราชบุรี เทพทอง ขันพลัมพลา ฯลฯ
รวม 32 บท บทเพลงบางบทคัดมาจากรื่องทองเที่ยวและละคร เช่น จากเรื่องเจ้าหญิงกับ
คนตัดไม้ จากเรื่องนิราศรอนรอนแรมไปรอบโลก นอกจากนั้นแต่งในโอกาสอื่น ๆ เช่น ในการ
ประชุมครูใหญ่ ณ โรงเรียนสตรีวิทยา แต่งทูลเกล้าฯ ถวายประกอบเรื่องพระราชนิพนธ์
"เห็นแก่ลูก" แต่งให้คณะนาฏศิลป์กรมศิลปากรขับร้องที่สิงคโปร์ เป็นต้น

780.43

หมวด 800

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. การบ้านการเมือง โรงพิมพ์โรงเรียนสตรีศึกษา (แผนกกรพิมพ์)
2521, 22 หน้า

ม.ล.ปิ่น และท่านผู้หญิงคุณนทิ มาลากุล ณ อยุธยา อ่านวยพร

รวมบทประพันธ์ประเภทโคลงสี่สุภาพ และกลอนสุภาพ 15 บท มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง
การบ้านการเมือง คือ นักเรียน ลูกขุนนาฬิกา สมัยไทยกาวหนา ซึ่งสุกกอนห้าม พงษ์ชาง
ยายเมืองหลวง ตามหลังสีมี้ ความเป็นชาติไทยโดยแท้จริง ชนกัน - กันชน จราจร
อัญเชิญเจ้าพระยา กลอนพาไป เป็นไทย กรุงเทพมหานครอมรรัตน์ โกสินทร์ และสิงคโปร์
คอเท้ายของแกละหมอกวันเคื่อนปีที่แทงไว เรืองตามลำคัม ตั้งแต่ 17 พฤศจิกายน 2516
ถึง 1 ธันวาคม 2520

895.911081

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. การเมืองเรื่องรัก โรงพิมพ์คุรุสภา 2500, 203 หน้า

เป็นละครพูด 5 องก์ คัดแปลงจากเรื่อง Affairs of State ของ Louis
Verneuil. เขียนเมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2496 และเสร็จเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2496
มีการเปลี่ยนแปลงจากฉบับภาษาอังกฤษ คือ จาก Chevy Chase ใ้กลองวอชิงตันมาเป็น
สมุทรปราการใ้กลองกรุงเทพฯ และเปลี่ยนการเมืองอเมริกันมาเป็นการเมืองไทย และเพิ่มตัว
ละครอีก 2 ตัว เรื่องนี้ฉันนำไปแสดงแล้ว 15 ครั้ง

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปีน มาลากุล, ม.ล. คำประพันธ์ โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 134 หน้า

ชื่อเรื่องที่น่าสนใจว่า คำประพันธ์ สรรพมบรรณาการ แด่ทุกท่านที่สนใจ
แจกวันเกิด 24 ตุลาคม 2516

รวมคำประพันธ์ทั้งหมด 72 เรื่อง เรียงตามลำดับอักษร เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ
หลายประเภท เช่น คุณครู แควนอย ชิงสุกก่อนห่ม คนตรี ธรรมศาสตร์ - พุทธ อาสาศึก
พอขุนรามคำแหงมหาราช พุทธบอดจตุรมิตร เยี่ยงพระมงกุฎเกล้าฯ สมเด็จพระศรีนครินทร์ -
ราชสกุล ฯลฯ ตอนท้ายของแต่ละเรื่องบอกเวลาแต่งไว้อย่าง

895.911081

ปีน มาลากุล, ม.ล. คำประพันธ์บางเรื่อง โรงพิมพ์คุรุสภา 2507, 161 (18) หน้า

คณะกรรมการ "ทุนพัฒนาหลวงปีน มาลากุล" จัดพิมพ์เป็นบรรณาการแจกแก่
โรงเรียน เป็นการจัดหาอุปกรณ์การศึกษาให้แก่โรงเรียนทั่วราชอาณาจักร

รวมคำประพันธ์ของ ม.ล.ปีน มาลากุล ทั้งหมด 200 บท ส่วนใหญ่เป็นศึกษานิพนธ์
หรือคำประพันธ์ที่มีสาระสำคัญเป็นประโยชน์ในการศึกษา ซึ่งมักมีผู้อ่านถึงความผิดพลาด
คลาดเคลื่อนอยู่เสมอ หนังสือเล่มนี้เป็นแบบฉบับที่ถูกต้องเป็นหลักฐานอ้างอิงได้ นอกจากนี้
ตอนท้ายของคำประพันธ์แต่ละบท ผู้แต่งยังได้ทำหมายเหตุแจ้งไว้ด้วยว่าบทใดแต่งไว้เมื่อไร
ที่ไหน และแต่งในโอกาสใด ตัวอย่างคำประพันธ์ในเล่มนี้ เช่น กล้วยไม้ ถิ่นไทย งานครู
เป็นต้น ท้ายเล่มมีบรรณานุกรมที่คัดค้านคำประพันธ์แต่ละบท ขวัญให้สะดวกในการค้นหา

895.911081

ปีน มาลากุล, ม.ล. คำประพันธ์ร้อยเรื่อง (แต่งระหว่าง 2460 - 2505)

โรงพิมพ์คุรุสภา 2505, 100 หน้า

ประกอบด้วยบทประพันธ์ทั้งประเภทโคลง ฉันท์ กาพย์ และกลอน จำนวน 100 เรื่อง

มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ หลายประเภท แต่ส่วนใหญ่เกี่ยวกับการศึกษา บทประพันธ์บทแรก
แต่งเมื่อเมษายน - พฤษภาคม 2460 ขณะที่ยังอายุได้ 13 ปีเศษ เรื่องที่แต่งเช่น ทศนา
คำประพันธ์ขอพระเกียรติเล็กกรพั่น ธรรมชาติไม่เข้าควยกับผู้มีธรรม กระเจงเงา หักถกรรม
นวรรคนา ตักใหญ่ ถิ่นไทย เมื่อถูกกลับบ้าน จะเรียกว่าเรื่อจางไค้อย่างไร ฯลฯ ตอนท้าย
ของแต่ละเรื่องบอกเวลาแต่ง และบางเรื่องมีหมายเหตุบอกไว้กว่าว่า แต่งให้ใคร ลงใน
หนังสือหรือวารสารฉบับใด เหตุใดจึงแต่ง

895.911๐81

ปีน มาลากุล, ม.ล. คำประพันธ์วันครู สมรินทร์การพิมพ์ 2523, 14 หน้า

รวมคำประพันธ์เกี่ยวกับครู 23 บท สำหรับวันครู 16 มกราคม พ.ศ. 2523 ได้แก่
กระเจงเงา ไขหนัก ความดี ครู ครูดี ครูดีชาตงาม งานครู ชื่นเกา ซาคีนียง
ถิ่นไทย เทียนชะนวน เนื่อยา ประเทศเรา ปลานอย ๆ บัญหาคึก เพื่อเป็นไทย
ภาพงาม มอญพญา เมศดา โรงเรียนดี วางใจ วิชาครู และ เสียงครู

895.911๐81

ปีน มาลากุล, ม.ล. คำประพันธ์ 2507 โรงพิมพ์คุรุสภา 25๐8, 14 หน้า

รวมคำประพันธ์ ซึ่ง ม.ล.ปีน มาลากุล แต่งในปี 2507 จำนวนทั้งสิ้น 14 บท
เรียงตามลำดับที่แต่งก่อนหลัง ประกอบด้วยเรื่องที่มีเนื้อหาต่าง ๆ คือ เรื่องร้านตัดเสื้อ
เมื่อตุลาฟาสว่างกระจางศรี ชาวสวนเก็บอกรองคทองม มาถึงสุโขทัยหัวใจเบิก โอว่า
พระองค์ผู้ทรงศรี แควนอย เรือเลน เสียงคนคุรีระ เบ่งอยู่เชิงแอ ศิลปหักถกรรมล้ำเลิศ
24 พฤศจิกายน ม.ช.ม. เอื่องหลวง วันธรรม และ พ.ศ.ภ.

895.911๐81

เป็น มาลากุล, ม.ล. โคลงกลอน 2521 สมรินทร์การพิมพ์ 2521, 44 หน้า

อภินันทนาการในวันปีใหม่ วันครู วันสงกรานต์ และวันวิสาขบูชา พุทธศักราช 2522

รวมคำประพันธ์ ซึ่ง ม.ล.เป็น มาลากุล ประพันธ์ในปี พ.ศ. 2521 ทั้งสิ้น 30 เรื่อง เนื้อหามีหลายประเภทปะปนกันไป เช่น อนิจจาคนแก่ เกรียนอุทิศศึกษาวาระนี้ แก่ปัญหาจรรจร ติโจ เบญจพรหมปัญหานาวีเคราะห์ ฯลฯ ทอเพาข่ายคำประพันธ์ทุกบทจะบอกถึงวันเดือนปีที่แต่ง และเหตุที่แต่งคำประพันธ์บทนั้น ๆ

895.911081

เป็น มาลากุล, ม.ล. โคลงสี่สุภาพ โรงพิมพ์คุรุสภา 2518, 11 หน้า

ม.ล.เป็น และท่านผู้หญิงศรี มาลากุล ณ อยุธยา อำนวยพร ประกอบกวีเรื่อง ที่แต่งเป็นโคลงสี่สุภาพ 5 เรื่อง คือ เสนอละคร (ประพันธ์คำที่ พระมหาเทพกษัตรสมุห์ไถ่ขอสังเกตุไว) พ้อขย้งเขาวัว (ประพันธ์ให้วารสารจันทร์เกษม) บทละครคำโคลงเรื่อง "ยกกระบวน" (ประพันธ์ตาม "ของขวัญปีใหม่ 2518" ของ ท.เลียงพิบูลย์) เงินหาย (ประพันธ์สรุปปัญหาฉกศกศตรในบทละครชื่อเดียวกัน) บทละครคำโคลงเรื่อง "สามมากกว่าหา" (ประพันธ์จากบทละครชื่อเดียวกัน)

895.911081

เป็น มาลากุล, ม.ล. งานฉลอง 25 พุทธวาระ ของพุทธศาสน์ที่อินเดีย โรงพิมพ์คุรุสภา 2517, 61 หน้า

บทละครพุทธศุภเล็กของ ป.บ. ขนาดแผ่น 8.5 x 5.8 ซม.

กระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา วันอาทิตย์ที่ 25 ธันวาคม พ.ศ. 2499

เวลา 17.20 - 17.40 น.

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

เป็น มาลากุล, ม.ล. งานละครของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 63, 14 หน้า

ปาฐกถาพิเศษของ ม.ล.เป็น มาลากุล ณ ห้องประชุม โรงเรียนสตรีวิทยา ในการ
 อบรมวิชาชุดความรู้ศิลปของคุรุสภา วันที่ 7 พฤษภาคม 2516

เนื้อหาแบ่งเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ประมวลละครพระราชนิพนธ์ ซึ่งรวมได้
 100 เรื่อง และอธิบายส่วนสำคัญของละครบางเรื่อง ตอนที่ 2 ประวัติละครพระราชนิพนธ์
 อธิบายประวัติที่มาของละครพระราชนิพนธ์ ตอนที่ 3 ประโยชน์ของละครพระราชนิพนธ์
 กล่าวถึงประโยชน์ในแง่ต่าง ๆ เช่น ให้ความเพลิดเพลิน ให้อบรม รักษาดนตรี ปลูกใจ
 เป็นต้น หายเล่มมีรายชื่อละครพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
 และภาคผนวกบทความและบทกลอนภาษาอังกฤษที่กล่าวถึงในปาฐกถา

895.91209

เป็น มาลากุล, ม.ล. งานละครของพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรมหาอานันทมหิดล
พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม ไทยวัฒนาพานิช 2516, 382 หน้า ภาพประกอบ

รวมละครพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งส่วนใหญ่
 เรียงตามลำดับคือ เล่าเรื่องเกกконเรื่องใหม่ แต่ละเรื่องมีเนื้อเรื่องย่อ ๆ เวลาที่ทรง
 พระราชนิพนธ์ การจัดการแสดง ฯลฯ และมีคำอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ
 พร้อมทั้งรูปภาพ ละครนั้นมีทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ ส่วนเรื่องที่เกี่ยวกับ
 ละคร เช่น ทิวทัศน์สโมสร การเรียกรถเงินสร้างเรือรบ พระร่วง จิตรลดาสมุทร
 เป็นต้น หายเล่มเป็นภาคผนวกคือ หลักฐานอ้างอิง และนามบุคคลที่กล่าวถึง

895.91209

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. งานละครของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ไทยวัฒนาพานิช 2520, 54 หน้า

บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด พิมพ์เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
 พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2520

กล่าวถึงงานละครของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว แบ่งเนื้อหาเป็น
 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ประมวลบทละครพระราชนิพนธ์ ซึ่งรวมโค 120 เรื่อง และอธิบาย
 ส่วนสำคัญของบทละครบางเรื่อง ตอนที่ 2 ประวัติบทละครพระราชนิพนธ์ อธิบายประวัติที่มา
 ของบทละครพระราชนิพนธ์ พร้อมทั้งตัวอย่าง ส่วนตอนที่ 3 ประโยชน์ของบทละครพระราชนิพนธ์
 กล่าวถึงประโยชน์ในแง่ต่าง ๆ เช่น ให้ความเพลิดเพลิน ให้ความอบรม รักษาวินัย
 ปลุกใจ ให้การศึกษา ส่งเสริมภาษาไทย เป็นต้น

895.91209

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. งานนิยาย โรงพิมพ์คุรุสภา 2515, 15 หน้า

ม.ล.ปิ่น มาลากุล พิมพ์เป็นอนันตนการ แด่ท่านเจ้าคุณไชยยศสมบัติ เพื่อให้
 พระยาไชยยศสมบัติแจกเป็นของขวัญในวโรกาสที่ท่านได้ทำงานอุทิศตนให้แก่วชิรบ้านเมืองมาครบ
 50 ปี คือ ใน พ.ศ. 2515

เป็นบทละครพูดของก๊วยวัก คัดแปลงมาจากเรื่อง How Easy ของ Thomas Cain
 (ดูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. งานนิยาย โรงพิมพ์คุรุสภา 2515, 15 หน้า

ขออวยพรความสุขปีใหม่ ปิ่น มาลากุล คุญี มาลากุล 2515
 (ดูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "ง่ายนิกเคียว" ใน ตำราอาหารปรุงอย่างง่าย และง่ายนิกเคียว
หน้า 75 - 91 โรงพิมพ์คุรุสภา 2518

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ณ เมรุวัด
เทพศิรินทราวาส วันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2518

(กูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "ง่ายนิกเคียว" ใน อนุสรณ์การอภิเษกศพ นายปราโมทย์ ศิริจันทร์
หน้า 1 - 15 โรงพิมพ์คุรุสภา 2519

(กูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. จับเสือ โรงพิมพ์คุรุสภา 2518, 45 หน้า

แปลจาก The Man in Khaki ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
เป็นบทละคร เรื่องที่ 43 ของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล

(กูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล ม.ล. "จับอ้ายเสือบลัด" มานวสาร 8 : 6 - 11 สิงหาคม 2521

แปลจากพระราชนิพนธ์ เรื่องสั้นสำหรับเด็กของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
เรื่อง How Billy Strangway was Captured (A Bicycle Story)

ผู้เล่าเรื่องนี้เป็นนักจักรยานและได้เล่าเรื่องที่เกิขึ้นระหว่างขี่จักรยาน คือ เขาได้
ขี่จักรยานไปกับเพื่อนคนหนึ่งซึ่งเพิ่งหัดขี่ใหม่ ๆ ไปในระยะทางไกล และระหว่างทางกลับบ้าน
ซึ่งเป็นเวลาค่ำแล้ว เพื่อนของเขาได้ถูก "อ้ายเสือบลัด สเตรงเวย์" ผู้ร้ายสำคัญที่ทางตำรวจ

กำลังต้องการตัว ทำร้ายและขโมยรถไป อายเสือบิลล์พยายามไล่ตามผู้เลาะมาแต่ไม่ทัน ผู้เลาะ
จึงสามารถไปคักแจ่งคว่ำวและจับอายเสือบิลล์ได้

895.913

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ซื่อว่าอารี โรงพิมพ์คุรุสภา 2520, 39 หน้า

แปลจาก Evelyn ของ Carlton H. Terris (ซึ่งเป็นพระนางแฝงของ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว) เป็นบทละครเรื่องที่ 51 ของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล
(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ซางทอน โรงพิมพ์คุรุสภา 2519, 35 หน้า

บทละครพดุงกเดี่ยว แปลจาก The Eliminists ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ
เกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้แปลใช้ชีวิตที่แปลกเพียงเล็กน้อยในเข้ากับสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมไทย
เป็นบทละครเรื่องที่ 44 ของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล
(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ดวงကာ โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 40 หน้า

บทละครพดุงกเดี่ยวของ ป.ม. ขนาดเลข 8.5 x 5.8 ซม.
สมาคมสตรีอุทิศศึกษาจัดแสดงทางวิทยุโทรทัศน์ เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2508 และ
ชุมนุมละครของคุรุสภาจัดแสดงบนเวที ในวันครู 16 มกราคม 2511
เรื่องนี้แต่งเมื่อ พ.ศ. 2493 คัดแปลจากเรื่อง อิน ปอรรถ ของ ฮาโรลด์ ซิมพสัน
สำหรับชุมนุมละครและคณะของคุรุสภา แสดงประกอบกับเรื่อง "เห็นแก่ลูก" เมื่อ 31 สิงหาคม
2493 แต่งครั้งแรกให้ชื่อเรื่องว่า ดวงกา และเก็บไว้เป็นเวลาราว 15 ปี โดยมีผู้นำออกแสดง

หรือพิมพ์เผยแพร่ จนกระทั่งปี พ.ศ. 2510 จึงมีการนำไปแสดงทางวิทยุโทรทัศน์ และได้เปลี่ยน
ชื่อจากดวงความมาเป็นดวงตรา เพราะชื่อดวงความเกิดไปพ้องกับชื่อบุตรีของเพื่อนของผู้แต่ง
ลักษณะพิเศษของเรื่องนคือ แต่งขึ้นสำหรับงานวันเปิดชุมนุมละครและดนตรีของคุรุสภา ณ ตึก
สามัคยาจารย์ในบริเวณโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย ขอความจึงพัวพันอยู่กับเรื่องของวันนั้น
เช่น ตัวละคร สถานที่ ซึ่งผู้เขียนได้ให้ความเห็นไว้ว่า บทละครแบบนี้ก็นำไปแสดงในโอกาส
อื่น รสก็จะจืดจางลงไปบาง

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. กินแทนของพระพุทธรูป โรงพิมพ์คุรุสภา 2513, 24 หน้า

เสียงหีบแก้ว

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. กินแทนของพระพุทธรูป โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 55 หน้า

บทละครพหุบุคคลของ ป.ม. ขนาดเล่ม 8.5 x 5.8 ซม.

อาจารย์ของวิทยาลัยหีบแก้วแห่งมหาวิทยาลัยศิลปากรแสดงบันทึกเสียงสำหรับ

"บริการเสียง" ของวิทยาลัย เมื่อเดือนมิถุนายน 2513

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ทรงชัยกับไพร่ฟ้า พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์ไทยเกษม 2522, 11 หน้า

คณะกรรมการรวบรวมและค้นคว้าเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ ภาดา ของพระบาทสมเด็จพระ
พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จัดพิมพ์เนื่องในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2522

แปลจาก The King and The Lowly Lad ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
 เสด็จอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์ไว้เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2494 ณ มหาวิทยาลัยออกซฟอร์ด
 เป็นบทร้อยกรองทั้งหมด 9 ตอน แปลเป็นโคลงสี่สุภาพ เนื้อเรื่องกล่าวถึงชายหนุ่ม
 คนหนึ่งไปมาพบพระเจ้าแผ่นดินเขา แต่ไม่ทราบ ก็ถือว่าเป็นคนยากคนหนึ่ง พระเจ้าแผ่นดิน
 หอกพระเนตรเห็นชายหนุ่มหน้าตาเศร้าสร้อยจึงทักถามว่าเป็นอะไร ชายหนุ่มตอบว่า ตนไป
 หลงรักหญิงสาวคนหนึ่ง และหญิงนั้นก็รักตอบ แต่บิดาของหญิงไม่ชอบ ห้ามมิให้มาคบหาด้วย
 และตลอดไปว่าตนใดเป็นพระเจ้าแผ่นดิน จะมีความสุขมาก พระเจ้าแผ่นดินตรัสว่าเป็น
 พระเจ้าแผ่นดินนั้นไม่มีความสุขดังที่ชายหนุ่มคิด จะทำอะไรก็ทำได้ สู้เป็นประชาชน
 ธรรมดาไม่ได้ ชายหนุ่มเห็นด้วย และทูลทูลพระเจ้าแผ่นดินตรัสว่า จะช่วยเหลือชายหนุ่ม
 เกี่ยวกับสตรีรัก

895.911

ปี มาลากุล, ม.ล. ทวาทศาน โรงพิมพ์คุรุสภา 2508, 62 หน้า

เป็นนิทานกาพย์ แต่งเพื่อให้ข้าราชการหนึ่งซึ่งมาขอเรื่องเกี่ยวกับแม่ เพื่อพิมพ์
 เป็นอนุสรณ์ในงานศพของมารดาของข้าราชการคนหนึ่ง เรื่องนี้ใช้เวลาเขียนประมาณ 18 วัน
 เขียนเสร็จในวันที่ 4 มีนาคม พ.ศ. 2508

(ดูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปี มาลากุล, ม.ล. "ทวาทศาน" ใน บทสวมนต์ให้พระ บทเพลงกลอนเด็กเล็ก ๆ
น้อย ๆ กับนิทานกาพย์ เรื่อง ทวาทศาน ของ ทพทศ ศาสตราจารย์ หม่อมหลวง
ปี มาลากุล หน้า 27 - 71 โรงพิมพ์คุรุสภา 2516

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานออกบิณฑบาต นางเนือย เกวตเวช ณ เมรุวัดพัฒนาราม
 อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี วันอาทิตย์ที่ 13 พฤษภาคม 2516

(ดูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ท้าวไค้ ท้าวชัย โรงพิมพ์คุรุสภา 2507, 104 หน้า

ม.ล.ปิ่น และคุณหญิง ศุภินิ มาลากุล ณ อยุธยา พิมพ์ช่วยในงานพระกรัณ
พระราชทาน ของธนาคารออมสิน ณ วัดบรมวงศ์จักรวราราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
วันที่ 15 พฤศจิกายน 2507

ประกอบถวายบทละคร 2 เรื่อง คือ ทานชีวิต และคนเฒ่าปี่ ซึ่งเขียนตามเรื่องของ
ท. เลี้ยงพิบูลย์ เมื่อกันยายน 2506

(คูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912๐๘

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ท้าวไค้ ท้าวชัย องค์การค้าของคุรุสภา 2512, 280 หน้า

ประกอบถวายบทละคร 4 เรื่อง คือ ทานชีวิต คนเฒ่าปี่ ลูกสาวเจ้าของบ้าน และ
ทานชีวิต ซึ่งเขียนตามเรื่องของ ท. เลี้ยงพิบูลย์ พ.ศ. 2506 - 2512

(คูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912๐๘

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. เทียนวกรุงเทพา โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 64 หน้า

บทละครพูดชุดเล็กของ ป.ม. ขนาดเลข ๘.5 x 5.8 ซม.

แต่งสำหรับงานฉลอง 100 ปี ของวันประสูติ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา
คำรงราชานุภาพ และกระจายเสียงทางสถานีวิทยุในระยะต่อมา เรื่องนี้เขียนเสร็จ เมื่อ
วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2505 เพื่อจะนำมาแสดงในวันครบ 100 ปี ของวันประสูติ สมเด็จพระเจ้า
บรมวงศ์เธอ กรมพระยาคำรงราชานุภาพ แต่ไม่เคยแสดง และได้นำมาพิมพ์ในปี 2510 เป็น
ครั้งแรก เพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในโอกาส
ที่พระองค์เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติเป็นปีที่ 100 เพราะพระองค์เป็นผู้มีพระบรมราชโองการ

ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้เจ้าพนักงานแผนที่เขียนแผนที่ และผู้แต่งนํามาเป็นหลักวิชาใน
การเขียนแผนที่เรื่องนี้

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. อิศาทงส์แห่งศุภคิรี โรงพิมพ์คุรุสภา 2514, 71 หน้า

เป็นบทละครสังคึก 3 ฉาก เขียนต่อจากเรื่องหงส์ทอง สำหรับวิทยาลัยครูสวนกุหลาบ
ดัดแปลงจากเรื่อง Turandot มนต์ ตรี ราโมท บรรจุเพลง

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. บทละครคณิตศาสตร์ เรื่อง สามมากกว่าห้า ไกลไม่เจ็ดยาว
เงินหาย ของ ป.ม. โรงพิมพ์คุรุสภา 2511, 51 หน้า

แจกเมื่อ 24 ตุลาคม 2511

เป็นบทละครที่เกี่ยวกับเลขคณิต 3 เรื่อง คือ สามมากกว่าห้า ไกลไม่เจ็ดยาว และ
เงินหาย เรื่องที่ 1 และ 2 เคยพิมพ์มาแล้ว เรื่องที่ 3 พิมพ์เป็นครั้งแรก มีคำเฉลยของ
เรื่องที่ 2 อยู่หน้าปก

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.91208

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. บทละครพหุเล่ห์ใหม่ ของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล องค์การคำ
ของคุรุสภา 2518, 258 หน้า

รวมบทละครทั้งหมด 8 เรื่อง คือ จับเสือ ภรรยาชาวกรุงสำคัญ ยกกระบวน

สามมากกว่าหา คินแทนของพระพุทธรูป กังยานึกเดียว เงินหายสามบาท และความเมตตา
การุญคำจุนโลก

(กูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912๐8

ปีน มาลากุล, ม.ล. บทละครพลีสิบเรื่อง โรงพิมพ์คุรุสภา 2512, 299 หน้า

กระทรวงศึกษาธิการแจกในงานกฐินพระราชทาน ณ วัดเสนาสนาราม อำเภอก
พระนคร ตรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันที่ 3 พฤศจิกายน 2516

ประกอบด้วยบทละครเรื่องสั้น ๆ 10 เรื่อง คือ เจ้าหญิงกับคนตัดไม้ กวางครา
พวงมาลัย ใจโลไมเจดีย์ว ยังเป็นรอง เมื่อรักจริง สามมากกว่าหา เทพธิดาสวรรค์
ลองแกงแม่ปิ้ง และ อัจฉาคุณพอ เป็นหนังสือชุดภาษาไทยของคุรุสภา ชุดที่ 5 บทละคร
(บางเรื่อง)

(กูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912๐8

ปีน มาลากุล, ม.ล. บทละครเรื่อง กวางครา พวงมาลัย ใจโลไมเจดีย์ว และ
เทียวกรุงเทพฯ ของ ป.ม. โรงพิมพ์คุรุสภา 2510, 113 หน้า

ม.ล.ปีน มาลากุล พิมพ์แจกในงานวันเกิด วันที่ 24 ตุลาคม 2510

รวมเรื่องทั้งหมด 4 เรื่อง คือ กวางครา พวงมาลัย ใจโลไมเจดีย์ว และ
เทียวกรุงเทพฯ ตอนจบของบทละครแต่ละเรื่อง ผู้แต่งได้ให้คำอธิบายเกร็ดความรู้ต่าง ๆ
เช่นเรื่องเกี่ยวกับการละคร ประวัติการแต่งละครของผู้เขียน เป็นต้น

(กูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912๐8

ปีน มาลากุล, ม.ล. บทละครเรื่อง สามเกลอ ทวาทศทาน หงส์ทอง องค์การฯ
ของครูสุภา 2513, 310 หน้า

ประกอบด้วยบทละคร 3 เรื่อง คือ สามเกลอ ทวาทศทาน และหงส์ทอง ตอนท้าย
ของเรื่องสามเกลอมีบันทึกท้ายเล่ม เหตุที่เขียนบทละครเรื่อง "สามเกลอ" การศึกษาประชาบาล
และการขยายการศึกษาภาคบังคับ คำอธิบายเพิ่มเติม บัณฑิต และบันทึกข้อคิดและปัญหาต่าง ๆ
เกี่ยวกับการศึกษาภาคบังคับ ส่วนทวาทศทาน เป็นนิทานคำกพย์ และเรื่องหงส์ทอง เป็น
บทละครสังคีต เขียนตามเค้าเรื่อง Le Lac des Cygnes ของ Piotr Illich
Tchaikovsky และมอบให้วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ แสดงในงานแรกประเพณีนิทรรศน์แก่นักเรียน
ที่ศึกษาจบหลักสูตร

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.91208

ปีน มาลากุล, ม.ล. บทละครเรื่อง อันความกรุณาปรานี อิศราหงส์แห่งกุศุตธานี มนุส์โสสี
องค์การฯของครูสุภา 2516, 224 หน้า

รวมบทละคร 3 เรื่อง คือ อันความกรุณาปรานี อิศราหงส์แห่งกุศุตธานี และมนุส์โสสี
(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.91208

ปีน มาลากุล, ม.ล. บทละครวิทยุศึกษาสิบเรื่อง องค์การฯของครูสุภา 2512, 326 หน้า

รวมบทละครวิทยุ 10 เรื่อง คือ สุนัขพันธุ์อาหรับราตรี ยาม่า ประสบการณ์
กลางมหาสมุทร หางขาว ขาวก็ ไปสวนสนุก งานฉลอง 25 ศตวรรษของพุทธศาสนา
ทอนเคีย เทียวกรุงเทพฯ และเงินหาย แต่ละเรื่องบอกรายละเอียดเกี่ยวกับวันเวลาที่ส่ง
กระจายเสียงทางวิทยุศึกษา และรายงานผู้แสดงควย (ยกเว้นเรื่อง "ขาวก็" ไม่มีชื่อผู้แสดง)

"เที่ยวกรุงเทพฯ" - ไม่ไ้แสดงทางวิทยุ และ "เงินหาย" - ไม่มีข้อมูลแสดงและรายการแสดง)
(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.91208

ปีน มาลากุล, ม.ล. บทละครสองชุดของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล บุญส่งการพิมพ์ 2516,
130 หน้า

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ พระประสิทธิ์วิริยชัย วันจันทร์ที่ 8

มกราคม 2516

ประกอบด้วยบทละคร 2 ชุด คือ ชุดหนึ่ง เรื่องแรก ทำคั้คั้ เรื่อง "ทวนชีวิต"
เรื่องหลัง ทำคั้คั้ เรื่อง "คนมีบาป" ชุดที่สอง เรื่องแรก เรื่อง "ลูกสาวเจ้าของบ้าน"
เรื่องหลัง เรื่อง "ทวนชีวิต"

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.91208

ปีน มาลากุล, ม.ล. บทวิทยุปริทรรศน์ เรื่อง อหังการรัก ยามา และ ประสพการณ์
กลางมหาสมุทร โรงพิมพ์คุรุสภา 2499, 61 หน้า

ประกอบด้วยบทวิทยุปริทรรศน์ 3 เรื่อง คือ อหังการรัก ยามา และ ประสพการณ์
กลางมหาสมุทร

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.91208

ปีน มาลากุล, ม.ล. บันทึกและบทวิทยุปริทรรศน์เรื่อง "ไปสวนสมเด็จ" และบทวิทยุปริทรรศน์
เรื่อง "งานฉลอง 25 ศตวรรษ ของพุทธศาสนาที่อินเดีย" โรงพิมพ์คุรุสภา 2500,
82 หน้า ภาพประกอบ

ประกอบด้วยเรื่อง 3 เรื่อง คือ บันทึกเรื่อง "ไปสวนลุมพินี" วันที่ 16 - 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2499 เล่าถึงการเดินทางไปสวนลุมพินี และ กุสินารา ซึ่งเป็นที่ประสูติและปรินิพพานของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ส่วนอีก 2 เรื่อง เป็นบทวิทยุปริวรรตเรื่องไปสวนลุมพินี ซึ่งกระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา ในวันเริ่มงานฉลอง 25 พุทธศตวรรษ เมื่อวันอาทิตย์ที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2500 เวลา 17.20 - 17.40 น.

(ดูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912๘

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ปกิณกะ ของ ป.ม. โรงพิมพ์คุรุสภา 2513, 122 หน้า

รวมเรื่องเบ็ดเตล็ด 10 เรื่อง ซึ่ง ม.ล.ปิ่น มาลากุล แต่งไว้ ส่วนใหญ่เคยพิมพ์มาแล้วในวารสารต่าง ๆ การจัดลำดับเรื่องเรียงตามลำดับอายุการเขียน คือการประกวดประชันแสงภาพ ตึกชั้นสาม อินทรีวิเชียรฉันท การสู้วัวที่เมืองสเปน การที่ครูจระเข้มีมือกับสถาปนิก การค้นวันเกิดแม่ กรมพิกษาก "เรดพี" สำหรับหัวเราะกันเล่น พระมหากรุณาธิคุณเลนเกล้าฯ และปฏิทินเสียง

895.918

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ประสบการณ์กลางมหาสมุทร โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 54 หน้า

บทละครพูดเล็กของ ป.ม. ขนาดเล่ม 6.5 x 5.8 ซม.

กองเผยแพร่การศึกษาสงเคราะห์เสียงทางสถานีวิทยุศึกษา รายการพิเศษสำหรับครูโรงเรียนฝึกหัดครูและการเรียนที่มารับการอบรม วันพุธที่ 11 พฤษภาคม 2498 เวลา 21.00 - 21.20 น.

(ดูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

เป็น มาลากุล, ม.ล. ไปสวนลุมพินี โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 48 หน้า

บทละครพหุบุคคลเล็กของ ป.ม. ขนาดเล่ม 8.5 x 5.8 ซม.

กระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษาในวันเริ่มงานฉลอง 25 พุทธศตวรรษ วันอาทิตย์
ที่ 12 พฤษภาคม พ.ศ. 2500 เวลา 17.20 - 17.40 น.

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

เป็น มาลากุล, ม.ล. ผีจริง ๆ โรงพิมพ์โรงเรียนสตรีเนติศึกษา (แผนกการพิมพ์) 2519,
94 หน้า

คณะนักเรียนมหาดเล็กหลวงจัดพิมพ์เนื่องในงานสถาปนาจิตพ พระภิกษุชุนวจิกรมรวิเศษ
(แถม - วิชิต สาภักดา) และ นางสาว ไทพยานุวัติ ณ เมรุวัดสร้อยทอง วันที่ 13
พฤศจิกายน พ.ศ. 2519

แปลจาก A Real Ghost พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงพระราชนิพนธ์พระราชทานแก่นักเรียนโรงเรียนมหาดเล็กหลวง เมื่อ
พ.ศ. 2456 เป็นบทละครเรื่องที่ 48 ของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล

ชื่อที่หน้าปกนอก ปียส โลภิกุล อนุสรณ์

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

เป็น มาลากุล, ม.ล. ผีจริง ๆ โรงพิมพ์โรงเรียนสตรีเนติศึกษา (แผนกการพิมพ์) 2519,
61 หน้า

แปลจาก A Real Ghost ของศรีอยุธยา (พระนามแฝง) พระราชนิพนธ์ของ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นบทละครเรื่องที่ 48 ของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ผู้รักดี โรงพิมพ์คุรุสภา 2520, 16 หน้า

แปลจาก Traitor บทละครปริศนาของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งทรงพระราชนิพนธ์ไว้เมื่อวันที่ 16 มกราคม พ.ศ. 2440 โดยใช้พระนามแฝงว่า Tom Toby ผู้แปลพยายามแปลให้ตรงมากที่สุด (ยกเว้นชื่อเรื่อง) รักษาชื่อบุคคลและสถานที่ไว้ตามต้นฉบับพระราชนิพนธ์ เปลี่ยนแค่สำนวนโวหารให้เป็นภาษาไทยเท่านั้น เป็นบทละครเรื่อง ที่ 50 ของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ผู้รักแทน โรงพิมพ์คุรุสภา 2519, 269 หน้า

แปลจาก The Locusts พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งแปลมาจากบทละครของฝรั่งเศส เรื่อง Les Sauterelles ของ Emile Fabre

ละครพูด 5 องค์ แปลจบในเล่มนี้กันยายน 2519 เป็นบทละครเรื่องที่ 47 ของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. พระราชนิพนธ์กอดแห่งดินแดนทางประเทศ อมรินทร์ การพิมพ์ 2521, 72 หน้า

แปลจาก A Scotch Queen of a Foreign Land ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

แต่งเป็นนวนิยายชีวิตประวัติของ เลดี้ ไอร์น วิกตอเรีย คาเมรอน บุตรีจอห์นคัลคินท์ 6 แห่งฟอร์ฟาร์ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่หนึ่ง บรรยายโดยเลดี้ ไอร์น เอง ชื่อ

"คู่รักพระราช" อีกตอนหนึ่งบรรยายโดยพี่ชายของเลดี้ไอรัน ผู้พิมพ์ว่าดีดิส คยุค คนที่ 7 แห่งฟอร์ฟาร์ และเจาชายแห่งแอนาโพลิส ชื่อ "พระราชินีไอรัน"

895.913

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. พิมพ์ไฉ โรงพิมพ์คุรุสภา 2502, 390 หน้า

บทละครพูด 4 องค์ เรียบเรียงตามโครงเรื่อง Man and Superman ของ George Bernard Shaw โดยดัดแปลงให้เหมาะสมกับฉากเมืองไทยและวัฒนธรรมไทย เรื่องนี้ครั้งแรกผู้เขียนเขียนจบเมื่อ พ.ศ. 2486 ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 และต่อมาอีก 13 ปีเศษ จึงได้นำมาปรับปรุงเขียนใหม่ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2501

(กูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. พิมพ์ไฉ องค์การฯ ของคุรุสภา 2503, 390 หน้า

(เนื้อหาเช่นเดียวกับหนังสือชื่อเรื่องเดียวกันในหน้า

(กูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. กรรยาข้าราชการสำคัญ โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 41 หน้า

ม.ล.ปิ่น มาลากุล แปลเป็นภาษาไทย โดยระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณในอดีต พิมพ์ให้ท่านผู้หญิงคุณฉวี มาลากุล ณ อยุธยา ผู้เป็นกรรยาข้าราชการสำคัญคนหนึ่ง เมื่อ 5 พฤษภาคม 2516

แปลจาก A Statesman's Wife พระราชินีพันของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการดัดแปลงบ้างโดยเปลี่ยนฉากกรุงลอนดอนเป็นฉากกรุงเทพฯ ตัวละคร

เป็นคนไทย และเปลี่ยนสมัยกว่ากึ่งศตวรรษมาเป็นสมัยปัจจุบัน
(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ภรรยาข้าราชการสำคัญ แพร่พิทยา 2520, 47 หน้า

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพระราชนิพนธ์
พระบรมราชานุญาตให้ ม.ล.ปิ่น มาลากุล แปลเป็นภาษาไทย และจัดพิมพ์เพื่อการศึกษา
พฤษภาคม 2516

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. มนัส โส สติ พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์คุรุสภา 2515, 111 หน้า

กองเผยแพร่การศึกษา สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ จัดพิมพ์เพื่อ
แจกโรงเรียนต่าง ๆ เพราะเห็นว่าหนังสือเล่มนี้มีเนื้อหาสาระที่แฝงคติธรรมไว้อย่างลึกซึ้ง
ครบถ้วนเหมาะสมกับสภาพสังคม

มนัส โส สติ เป็นละครพูด 2 องก์ กัดแปลงจากเรื่อง Jedermann ของ Hugo
von Hofmannsthal ตามบทภาษาอังกฤษ ชื่อ The Salzburg Everyman ของ M.E.
Tafler

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. มนัส โส สติ พิมพ์ครั้งที่ 5 โรงพิมพ์คุรุสภา 2517, 111 หน้า

ม.ล.ปิ่น และท่านผู้หญิงคุณนิจ มาลากุล ณ อยุธยา จัดพิมพ์เป็นอนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ พระราชยานินทรจารย์ (เจิม จนทโชติ) เจ้าอาวาสวัดบรมวงศักราราม จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. เมื่อกิจจริง ของ ป.ม. โรงพิมพ์ไทยพาณิชย์การ 2504, 28 หน้า

บทละครวิทยุโทรทัศน์ แสดงทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก วันพฤหัสบดีที่ 15 กันยายน 2503

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ยังเป็นรอง ของ ป.ม. โรงพิมพ์คุรุสภา 2496, 42 หน้า

บทละครพูดแต่งเพื่อส่งเสริมกิจกรรมของโรงเรียน ขนาดเล่ม 10.5 x 12.8 ซม. แต่งเมื่อ พ.ศ. 2496 และได้พิมพ์แจกในนิทรรศน์โรงเรียนสตรีวัดระฆังโฆสิตำไปแสดงเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2496 หลังจากนั้นโรงเรียนหลายโรงเรียนได้จัดแสดงทั้งบนเวทีและทางวิทยุกระจายเสียง และนักเรียนโรงเรียนสตรีวิทยาได้แสดงทางวิทยุโทรทัศน์ ของ 4 เมื่อ 13 กันยายน 2502

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ยังเป็นรอง โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 56 หน้า

บทละครพหุศุคเล็กของ ป.ม. ขนาดเล่ม 8.5 x 5.8 ซม.

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ยายม โรงพิมพ์คุรุสภา 2519, 36 หน้า

แปลจาก Taming of Uncle Gideon พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เมื่อราว พ.ศ. 2456 การแปล ฯ โดยดัดแปลงให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย แปลเมื่อต้นเดือนกันยายน พ.ศ. 2519 ที่โรงพยาบาลสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เป็นบทละครเรื่องที่ 49 ของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ยายมา โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 52 หน้า

บทละครพหุศุคเล็ก ของ ป.ม. ขนาดเล่ม 8.5 x 5.8 ซม.

กองเผยแพร่การศึกษาส่งกระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา วันอาทิตย์ที่ 1 พฤษภาคม 2498 เวลา 17.25 - 17.45 น.

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ลองแกงแม่บึง ของ ป.ม. โรงพิมพ์ไทยพาณิชย์การ 2503, 20 หน้า
ภาพประกอบ

ละครพูด 2 ฉาก สำหรับแสดงบนเวที ในการชุมนุมและรื่นเริงประจำวัน

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ล่องแก่งแม่ปิง ของ ป.ม. โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 38 หน้า

บทละครพูดชุดเล็กของ ป.ม. ขนาดเล่ม 8.5 x 5.8 ซม.

ละครพูด 2 ฉาก สำหรับแสดงบนเวทีในการชุมนุมและวันเริงประจำวัน คณะครูสังกัดที่
โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ละครพูดสำหรับนักเรียนของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล เรื่อง เจ้าหญิงกับ
คนตัดไม้ ยังเป็นรอง และเทพธิดาสวรรค์ โรงพิมพ์คุรุสภา 2502, 83 หน้า

ประกอบด้วยบทละครพูดสำหรับนักเรียน 3 เรื่อง คือ เจ้าหญิงกับคนตัดไม้ ยังเป็นรอง
และ เทพธิดาสวรรค์ สำหรับเรื่องเจ้าหญิงกับคนตัดไม้ เป็นบทละครพูดเรื่องแรก แต่งเมื่อ
พ.ศ. 2476 โคเคโครงเรื่องมาจากบทละครเรื่อง The Princess and the
Woodcutter ของ A.A. Milne โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาได้จัดแสดงในโอกาสที่ส่ง
นักเรียนรุ่นแรกของโรงเรียนเข้าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อคืนวันที่ 29 และ 30 พฤษภาคม

2483

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.91208

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ลูกสาวเจ้าของบ้าน ของ ป.ม. โรงพิมพ์คุรุสภา 2512, 27 หน้า

เขียนเมื่อวันที่ 12 มิถุนายน 2512 จบในวันเดียว เพื่อลองดูว่าจะเขียนบทละครที่มี
ตัวละครอยู่บนเวทีเพียงคนเดียวจะได้อะไรหรือไม่ เมื่อเขียนเสร็จแล้วมีความคิดว่า อาจใช้เป็น
บทสำหรับประกวดนางเอกก็ได้ คือแสดงซ้ำหลาย ๆ ครั้ง แต่เปลี่ยนตัวนักแสดง การจัดแสดง
ละครเรื่องสั้น ๆ อย่างเรื่องสั้นเกินไปสำหรับงานวันเริงคืนหนึ่ง ผู้แต่งจำได้ว่าสมัยพระบาท
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมักจะมีการแสดงเรื่องสั้นก่อนเรื่องยาวในคืนเดียวกัน จึงเขียน

ให้เรื่อง "ลูกสาวเจ้าของบ้าน" ท่อกับเรื่อง "หนัซวัก" ซึ่งเขียนไว้ก่อนแล้วเมื่อ พ.ศ.2511
(คูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ลูกสาวเจ้าของบ้าน โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 58 หน้า

บทละครพูดเล็ก ของ ป.ม. ขนาดเลม 8.5 x 5.8 ซม.

นักศึกษาวิทยาลัยทับแถวแห่งมหาวิทยาลัยศิลปากรประกวดการแสดง เริ่มต้นตั้งแต่

วันที่ 19 ตุลาคม 2512

(คูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. ศกุนกลางามงคหัทธินไค โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 20 หน้า

ปาฐกถา ของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล พกหลังอาหารในที่ชุมนุมนักเรียนเก่าโรงเรียน
มหาคเล็กหลวง ณ โรงแรมราชกุมิทร ซึ่งสมเด็จพระเจ้าภคินีเธอ เจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุท
ประทับทรงเป็นประธาน วันเสาร์ที่ 6 มกราคม 2516

กล่าวถึงบทละครเรื่องศกุนกลางามงคหัทธินไค พระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว ซึ่งนำมาจากเรื่องของกาลิลาส ซึ่งให้เห็นพร ปรึชาสามารถของผูทรงพระราชนิพนธ์
ซึ่งสามารถดัดแปลงเรื่องจากภาษาอื่นมาได้โดยไม่เสียความงามและความไพเราะ บทพระราชนิ
พนธ์นี้ประกอบด้วยสำนวนต่าง ๆ 4 ส่วน ซึ่ง ม.ล.ปิ่น มาลากุล ไขว้ขยายให้เห็นความ
แตกต่างในแต่ละสำนวนไว้อย่างแจ่มแจ้ง พรอมทั้งยกตัวอย่างประกอบ

895.91009

ปีน มาลากุล, ม.ล. ศกุนตลาภางคหาที่มิไค โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 20 หน้า

อนุสรณ์งานฉาปนกิจศพ หม่อมหลวงศิริปทุม มาลากุล ณ เมรุวัดธาตุทอง วันที่ 28 สิงหาคม 2516
(เนื้อหาเช่นเดียวกับหนังสือชื่อเรื่องเดียวกันในหน้า 68)

895.91009

ปีน มาลากุล, ม.ล. ศึกษาภานิต บริษัทการพิมพ์ไชนา 2499, 65 หน้า

พิมพ์แจกในงานฉาปนกิจศพ นายพิเชต ปุกหุต นางบุญล้น ปุกหุต ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม วันเสาร์ที่ 28 เมษายน พ.ศ. 2499

รวมภานิตทั้งหมด 109 บท ซึ่งกระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา ระหว่าง พ.ศ. 2497 - 2498 แต่งเป็นคำประพันธ์ประเภทร่ายกรอง ตอนท้ายของแต่ละบทบอกวันเดือนปีที่แต่งไว้ด้วย

895.911081

ปีน มาลากุล, ม.ล. ศึกษาภานิต โรงพิมพ์คุรุสภา 2498, 76 หน้า

กระจายเสียง ณ สถานีวิทยุศึกษา ในพุทธศักราช 2497 - 2498 ประกอบด้วยภานิตต่าง ๆ ที่แต่งเป็นร่ายกรอง 76 บท แต่ละบทบอกวันเดือนปีที่แต่งไว้ก่อนท้าย ภานิตทั้งหมดเรียงตามลำดับระยะเวลาแต่ง

895.911081

ปีน มาลากุล, ม.ล. สามเกลอ โรงพิมพ์พระจันทร์ 2512, 120 หน้า

ม.ล.ปีน มาลากุล เขียนหุ่นเกล้าฯ ถวายสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา วันที่ 12 สิงหาคม 2512 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์

พระราชทานเป็นพระลัทธิในวันนั้น

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. สามเกลอ พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์คุรุสภา 2513, 163 หน้า

ม.ล.ปิ่น มาลากุล เขียนหนังสือถวายสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ
ในวันเฉลิมพระชนมพรรษา 12 สิงหาคม 2512

นอกจากละครแล้วยังมีบันทึกหลายเล่ม เล่าถึงเหตุที่เขียนบทละครเรื่องนี้ เรื่อง
การศึกษาประชาชนและการขยายการศึกษาภาคบังคับ อธิบายว่ามีสภาพเป็นอย่างไรและมี
ปัญหาอะไรบ้าง คำอธิบายเพิ่มเติม อธิบายถึงเรื่องต่าง ๆ ตลอดจนตัวเลขซึ่งอยู่ในรูปของ
การสนทนาในบทละครเรื่องสามเกลอ ในลักษณะเชิงอรรถ ปัจจุบัน กล่าวถึงการศึกษา
ประชาชนและพระมหากรุณาธิคุณของพระมหากษัตริย์ต่อการศึกษา และตอนท้ายเป็นภาคผนวก
เรื่อง บันทึกข้อคิดและปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาภาคบังคับ

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. สามมากกว่าห้า โรงพิมพ์คุรุสภา 2508, 9 หน้า

เป็นบทละครวิทยุ เกี่ยวกับคณิตศาสตร์

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "สามมากกว่าห้า" วารสารราชบัณฑิตยสถาน 1 : 9 - 12
กรกฎาคม - กันยายน 2520

บทละครคำโคลง ประพันธ์จากบทละครชื่อเดียวกัน ประกอบด้วยโคลงสี่สุภาพ
ทั้งหมด 24 บท

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. สารสาส์น ของ ป.ม. ธรรมิการัณนิพิมพ์ 2522, 131 หน้า

สโมสรละครสมัครเล่นจัดแสดงโดยเงินสมทบทุนกิจการหอวิชาฐานุสรณ์ อุทิศ
นวมเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ละครพูดฉากเดียว 6 องค์ แปลจากภาษาอังกฤษ เป็นบทละครเรื่องที่ 55 ของ
ม.ล.ปิ่น มาลากุล

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. สัจฉริยะ โรงพิมพ์สุริยสภา 2497, 106 หน้า

บทละครวิทยุศึกษา กองเผยแพร่การศึกษา สังกะจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา
วันเสาร์ที่ 6 พฤษภาคม 2497 เวลา 19.10 - 19.55 น.

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปี น มาลากุล, ม.ล. พุ่มนทือนทวิเชียร : ปาถกถา และบันทึกลักษณะจิต โรงเรียน
ช่างพิมพ์วัดสังเวช 2478, 39 หน้า

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพอาจารย์ประไพ เลชะวนิช
ณ วัดไตรมิตรวิทยาราม วันที่ 15 กรกฎาคม 2487

เนื้อหาในเล่มแบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรก เป็นปาฐกถาทางวิทยุกระจายเสียง
เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2486 เรื่องอินทวิเชียรจิต อธิบายลักษณะของจิตประเภทนี้ ซึ่งเป็น
จิตที่มีความไพเราะ แดงงามและอ่อนง่าย พรหมทั้งกล่าวถึงจิตอื่น ๆ ซึ่งคล้ายคลึงกัน
ตอนที่สอง เป็นบันทึกลักษณะจิตพุ่มนทวิเชียร ซึ่งแต่งขึ้นเพื่อประกอบปาฐกถาทั้งกล่าวข้างตน
แสดงแผนผัง ลักษณะ และตัวอย่างของจิตในพุ่ม (ขอสงวนสิทธิ์สำหรับหนังสือเล่มนี้คือภาษา
ที่ใช้ ใช้ตัวสะกดการันต์แบบที่ไม่ใช้กันในปัจจุบัน)

808.1

ปี น มาลากุล, ม.ล. เหยี่ยวสังกม อมรินทร์การพิมพ์ 2521, 104 หน้า

แปลจาก Plotters and Victim or Mildred's Love Story
ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ให้ชื่อเรื่องว่า เหยี่ยวสังกม หรือ เรื่องรัก
ของมัลลิกา เป็นบทละครเรื่องที่ 53 ของ ม.ล. ปี น มาลากุล
(ดูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปี น มาลากุล, ม.ล. หัวใจทอง การเมืองเรื่องรัก องค์การฯของครูสภา 2504,
295 หน้า ภาพประกอบ

ประกอบด้วยเรื่องหัวใจทอง ซึ่งเป็นละครพูดกึ่งเดี่ยว 4 ฉาก มีภาพถ่ายจากการ
แสดงจริง ๆ ประกอบ และเรื่อง การเมืองเรื่องรัก บทละครพูด 5 องค์
(ดูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "หางวาว" และ "ชาวดี" บทละครวิทยุของ ป.ม. โรงพิมพ์คุรุสภา
2512, 73 หน้า

เป็นบทละครวิทยุ 2 เรื่อง คือ หางวาว ซึ่งส่งกระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา
วันเสาร์ที่ 3 เมษายน 2497 และเรื่องชาวดี ส่งกระจายเสียงทางสถานีวิทยุศึกษา วันเสาร์
ที่ 5 มิถุนายน 2497

(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.91208

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. อธิบายพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
หมวด ข. โชน ละคร โรงพิมพ์คุรุสภา 2521, 130 หน้า

เป็นเอกสาร ก.ร.ว. ฉบับที่ 1 รวมบทพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หมวดโชน และละครทั้งหมด แบ่งเป็นประเภท ๆ คือ ละครว่า
ละครรอง ละครสังคีต ละครพูดพระราชนิพนธ์ ละครพูดทรงแปล ละครพูดภาษาอังกฤษ
พระราชนิพนธ์เค้าโครงเรื่อง แต่ละประเภทกล่าวถึงเรื่อง โชน หรือบทละครแต่ละเรื่อง
โดยย่อ ๆ ท้ายเล่มมีดัชนีชื่อเรื่องทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ

895.91081

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. อันจักคุณพอ โรงพิมพ์คุรุสภา 2512, 59 หน้า
(คู่มือเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. อันความคุณาปรานี โรงพิมพ์คุรุสภา 2514, 33 หน้า ภาพประกอบ

อุทิศงานจากการจากโรงเรียนสตรีวิทยาในวาระคล้ายวันเกิดของ ท่าน ศาสตราจารย์
หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

ม.ล.ปิ่น มาลากุล เขียนเรื่องนี้ให้โรงเรียนสตรีวิทยาแสงในวโรกาสที่
สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เสด็จพระราชดำเนินทรงเป็นองค์ประธานในพิธีฉลอง
หอประชุม และอาคารเรียนของโรงเรียน เมื่อวันที่ 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2514

ละครพูดองค์เดียว แสดงภาพชีวิตจริงของครูและศิษย์ที่มีความรู้สึกเทิดทูนสมเด็จพระ
องค์อุปถัมภ์เป็นล้นพ้น และความรู้สึกห่วงใยห่วงพ้องกันและกันเอง
(ดูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. โครงการพระนางฟ้า ฅมรินทร์การพิมพ์ 2522, 45 หน้า

แปลจากละครพูด The King's Command ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า
เจ้าอยู่หัว เรื่องเดิมเป็นเรื่องที่ถูกประพันธ์โดยพระเจ้าหลุยส์ที่ 15 (พ.ศ. 2258 - 2317)
นับเป็นบทละครเรื่องที่ 54 ของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ผู้แปลใช้วิธีแปลให้เข้ากับวัฒนธรรมไทย
ในสมัยเดียวกัน คือสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย
(ดูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

The King and the Lowly Lad. O Come Darkness, Speaki Speaki

พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระมหาธีรราชเจ้า ราชสฤทธิ
ของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ฅมรินทร์การพิมพ์ 2522, 31 หน้า

เนื้อหาแบ่งเป็น 2 ภาค คือ ภาคต้น พระมหาธีรราชเจ้า ราชสฤทธิ เป็นคำประพันธ์
ของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล เรื่องคำประพันธ์ขอพระเกียรติเลิกการพั้น ถวายพระพรปีใหม่
2464 ลูกเสือ ดวงใจ ไชยงาม วชิระรมเกล้าฯ เบียงพระมงกุฎเกล้าฯ พระราชมรรค
โลกวนควรแล และแผ่นดินของเรา ซึ่งประพันธ์และจัดพิมพ์ในโอกาสต่าง ๆ กัน ส่วนภาค
ปลายเป็นพระราชนิพนธ์คำประพันธ์ร่ายกรองภาษาอังกฤษของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า

เจ้าอยู่หัว 3 เรื่อง ซึ่ง ม.ล.ปิ่น มาลากุล แปลเป็นภาษาไทย ได้แก่เรื่อง The King
and the Lowly Lad แปลเป็นภาษาไทยว่า ทรงชัยกับไพร่ฟ้า O Come Darkness
แปลเป็นไทยว่าความมืดมาเถิดเจ้า และ Speak: Speak: แปลเป็นไทยว่า พูดซิจะน้องแก้ว

895.911081

Pin Malakul, M.L. School in the Village. London, Longman,
1969. 34 p.

เป็นบทละครพูดภาษาอังกฤษ มีเนื้อเรื่องเหมือนสัณนิบาต
(ดูเรื่องย่อจากภาคผนวก เรื่องสัณนิบาต)

895.912

Pin Malakul, M.L. Somsak in Trouble. Bangkok, Kurusapha Ladprao
Press, 1971. 52 p.

แต่งสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยทันตแพทย์ เป็นละครตลก แต่งโดยใช้ตัวละครชุกเกี่ยวกับ
เรื่อง Somsak in England ของ Michael Smithies ซึ่งเป็นหนังสือเรียนของ
นักศึกษา

(ดูเรื่องย่อจากภาคผนวก)

895.912

หมวด 900

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. "กายหลวงหากเจ้าสำราญ" ใน พระบรมราชานุสรณ์แสดงคุณาคุณ
ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และเรื่องกายหลวงหากเจ้าสำราญ
 หน้า 49 - 155 โรงพิมพ์คุรุสภา 2516

คุรุสภาพิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานถวายผ้าพระกฐินพระราชทาน ณ วัดบรมวงศักราชราช
 วรวิหาร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา วันเสาร์ที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2516
 เป็นเรื่องเกี่ยวกับกายหลวงและหากเจ้าสำราญ และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ณ ที่นั้น
 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

959.3

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. คำปราศรัยของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษา
ธิการ ในการ เปิดอบรมหัวหน้าหน่วยและช่วยหัวหน้าหน่วยกิลปากร วันที่ 2 มีนาคม
พ.ศ. 2502 โรงพิมพ์พระจันทร์ 2502, 26 หน้า

ประกอบด้วย 3 เรื่อง คือ คำกล่าวรายงานเปิดการอบรมหัวหน้าหน่วยและผู้ช่วย
 หัวหน้าหน่วยกิลปากรของอธิบดีกรมกิลปากร คำปราศรัยของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล
 (หน้า 9 - 19) และข่าวของสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย สถานีวิทยุศึกษา
 และสถานีวิทยุโทรทัศน์ของ บริษัทไทยโทรทัศน์ จำกัด ออกอากาศเมื่อวันที่ 2 และ 3 มีนาคม
 2502 สำหรับคำปราศรัยของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล นั้นกล่าวว่า โบราณวัตถุสถานเป็น
 สมบัติอันมีค่ายิ่งของชาติ ถ้าใครดูแลรักษาและบูรณะให้ดีแล้วจะเป็นประโยชน์ทางประวัติศาสตร์
 และโบราณคดี และยังแสดงถึงจิตใจของคนไทยซึ่งมีความกตัญญูต่อบรรพบุรุษด้วย การปฏิบัติ
 งานควรกำหนดเป็น 3 ชั้น คือ สำราญ บูรณะและรักษา

913.031

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. จดหมายถึงผีเสื้อ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย (2523), 73 หน้า

แปลจาก Letters to the Butterflies ของ Carlton H. Terris
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานหนังสือไปยังประเทศออสเตรีย -
ฮังการี พุทธศักราช 2445

มีรูปเป็นจดหมาย 10 ฉบับ แบ่งเป็นสองตอน ตอนแรกเป็นจดหมายจากออสเตรีย
5 ฉบับ ทรงเรียกว่า "Steamer Letters" ตอนหลังเป็นจดหมายอีก 5 ฉบับ ทรงเรียก
ว่า "Hungarian Letters" เรื่องจดหมายถึงผีเสื้อแปลเฉพาะตอนแรก 5 ฉบับ มีเนื้อหา
ของการท่องเที่ยวการได้พบบุคคลต่าง ๆ และวิถีไสบายเกี่ยวกับการปกครอง The Butterflies
เป็นชื่อพรรถการ เมืองที่ทรงสมมุติขึ้น

914

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. จดหมายถึงผีเสื้อ โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย 2523, 36 หน้า

อนุสรณ์งานฉาปนกิจศพ หม่อมราชวงศ์ทวีศรี วสันตสิงห์ ณ วัดธาตุทอง วันที่ 21
กุมภาพันธ์ 2523

(เนื้อหาเช่นเดียวกับหนังสือชื่อเรื่องเดียวกันในหน้า 96)

914

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. เที่ยวอิตาลีและสเปน โรงพิมพ์คุรุสภา 2504, 164 หน้า

เล่าถึงเรื่องเที่ยวต่าง ๆ 4 เรื่อง คือตอนที่ 1 เที่ยวอิตาลี 2474 ขณะที่เดินทางไป
อยู่ในอิตาลี เขียนในลักษณะจดหมายเที่ยวรายวัน ตอนที่ 2 การลี้ภัยที่เมืองสเปน 2494
ตอนที่ 3 เที่ยวอิตาลี 2497 เขียนเมื่อเดือนตุลาคม 2504 ในลักษณะบันทึกประจำวัน
ตอนที่ 4 อังกูเลีย 2499 เขียนระหว่างการเดินทางตั้งแต่เซวิลล์ ประเทศสเปนมาจนถึง
เมืองกราดิ ประเทศปากีสถาน และได้ลงพิมพ์ในวารสารจันทร์เกษม ฉบับที่ 12 เดือนกรกฎาคม
พ.ศ. 2499

914.5

ปีน มาลากุล, ม.ล. เที่ยวอเมริกาใต้ไปรอบโลก โรงพิมพ์คุรุสภา 2507, 275 หน้า

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ นางบำรุงสาคร (นวล คชเสนี) ณ เมรุวัด
มกุฏกษัตริยาราม 21 พฤษภาคม 2507

การไปอเมริกาใต้ครั้งนี้ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าคณะผู้แทน
ไทยไปประชุมสามัญครั้งที่ 8 ขององค์การยูเนสโก ที่มอนทรีออล ใน พ.ศ. 2497 ในการ
เดินทางต้องผ่านหลายประเทศโดยเฉพาะประเทศในอเมริกาใต้ มีผู้ร่วมเดินทาง 5 คน
สถานที่ที่ผ่านมีประมาณ 20 แห่ง เช่น ญี่ปุ่น ฮาวาย ปานามา เวินส์เอลา บราซิล ชิลี
โบลิเวีย เอกวาดอร์ คิวบา ฯลฯ

918

ปีน มาลากุล, ม.ล. เที่ยวอเมริกาใต้ไปรอบโลก โรงพิมพ์คุรุสภา 2508, 392 หน้า

พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ นายวงศ์ ธ. พุกประยูร อดีตรอง
อธิบดีกรมวิสามัญศึกษา และในงานฌาปนกิจศพ นางประไพทิศณี (ถนน พุกประยูร)
ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม 28 กุมภาพันธ์ 2508

(เนื้อหาเช่นเดียวกับหนังสือชื่อเรื่องเดียวกันในหน้า 99 หน้า)

918

ปีน มาลากุล, ม.ล. นิราศเป่ย์จิง วรรณกรรมพิมพ์ 2523, 126 หน้า ภาพประกอบ

พิมพ์เพื่อจำหน่ายรวบรวมเงินบริจาคสมทบทุนการก่อสร้างหอวิชาการ วรรณกรรม
เล่าถึงการเดินทางไปประเทศจีน แต่งเป็นท่านองนิราศ มีคณะผู้เดินทางไปทั้งสิ้น
7 คน แวะผ่านฮ่องกง ไปยังกวางเจา มก๊กกิง และเซี่ยงไฮ้ โดยมีสมาคมรักสามัคคีภาพ
ของจีนเป็นผู้ต้อนรับนำเที่ยวดูกำแพงเมืองจีน โรงงานทำหยก โรงเรียน ปลูกชาจีน
วัดพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมก๊กกิง ฯลฯ ส่วนในเซี่ยงไฮ้ดูโรงเรียน หอสมุดสำหรับ

กรมกร โรงพยาบาล สถานอนามัย ฯลฯ

915.1

ปีน มาลากุล, ม.ล. "นิราศพายุใจไปรอบโลก" ใน นิราศเรื่องเมืองไทยไปรอบโลก
และนิราศพายุใจไปรอบโลก โรงพิมพ์คุรุสภา 2519, 417 หน้า

พิมพ์ที่ 2 เรื่องคู่กันคือ พิมพ์นิราศเรื่องเมืองไทยไปรอบโลกของขุนวิจิตรมาตราไว้ทาง
ซ้าย (หน้าเลขคู่) และนิราศพายุใจไปรอบโลกไว้ทางขวา (หน้าเลขคี่)

นิราศพายุใจไปรอบโลก เล่าเรื่องการเดินทางไปรอบโลกครั้งที่ 3 เมื่อ
พ.ศ. 2505 เล่าเรื่องการเดินทางระหว่าง 5 ตุลาคม พ.ศ. 2505 ถึง 22 พฤศจิกายน
พ.ศ. 2505 ผ่านฮ่องกง ไต้หวัน ไทย เกียว แอ้งคอเรจ ซีแอตเทิล วอชิงตัน ซานฮวน
ริคส์แคมป์ นิวยอร์ก บลูมิงตัน ชิคาโก คุนหมิง แอนฮาร์เบอร์ ลอนดอน ออกลอสแอนเจลิส
เซนต์เปเตอรัลส์ อัมสเตอร์ดัม ฮัมบูร์ก ปารีส เจนีวา โลซานน์ เบิร์น เนอชาเติล
มิวนิค ไฮเคนไฮม์ เล็งเกิส เวียนนา ปราก กรุงปราก กรุงปราก กรุงเทพฯ

910

ปีน มาลากุล, ม.ล. นิราศพายุใจไปรอบโลก ตอนต้น โรงพิมพ์คุรุสภา 2515, 15 หน้า

พิมพ์ที่ 1 พิมพ์ครั้งแรก 4 กันยายน พ.ศ. 2515

แต่งเป็นกลอนแปดตลอดเรื่อง เล่าถึงการเดินทางรอบโลกซึ่งเป็นการเดินทางครั้งที่ 3
มีจุดหมายปลายทางคือ สหรัฐอเมริกา เพื่อประชุมเรื่อง "กำลังคนระดับกลาง" ที่ปอร์โตริโก
โดยออกเดินทางวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ. 2505 พร้อมทั้งท่านผู้หญิงขุนวิจิตรมาตรา บรรยายถึง
เหตุการณ์ตั้งแต่ออกเดินทาง ผู้ไปส่งที่สนามบิน จากเครื่องบินลงมามีคนมาพบที่ประเทศ
สวิตเซอร์แลนด์ สถานที่ที่เครื่องบินแวะสำหรับนิราศตอนต้นคือ ฮ่องกง และไทเป

910

ปี มาลากุล, ม.ล. นิราศพวยไฉไปรอบโลก ตอนที่สอง ม.ป.ท. ม.ป.ป.

หน้า 17 - 32

เล่าถึงการ เดินทางออกจากนิราศพวยไฉไปรอบโลกตอนต้น ตอนนั้นเครื่องบินแวะมา
ถึงญี่ปุ่น โรงแรมที่จะพักเต็ม ต้องอยู่ห้องแบบญี่ปุ่น อธิบายลักษณะของห้องพัก ที่จอกรดแบบ
"สกายพาร์ค" แวะเที่ยวซื้อของ และบินต่อไปยังแอลจีโม

915.2

ปี มาลากุล, ม.ล. นิราศพวยไฉไปรอบโลก ตอนที่สาม โรงพิมพ์คุรุสภา 2516

หน้า 35 - 67

พิมพ์ให้ท่านผู้หญิงคุณนารี มาลากุล 4 กันยายน 2516

เล่าเหตุการณ์ออกจากนิราศพวยไฉไปรอบโลก ตอนที่ 2 ไปถึงเมืองซีแอตเทิล ชมงาน
เวอล์ฟเฟิร์

917

ปี มาลากุล, ม.ล. นิราศพวยไฉไปรอบโลก ตอนที่สี่ โรงพิมพ์คุรุสภา 2518,

หน้า 69 - 118

พิมพ์ให้ท่านผู้หญิงคุณนารี มาลากุล 4 กันยายน 2518

เดินทางต่อไปปอร์โตริโก ซึ่งเป็นสถานที่จัดประชุมเรื่องกำลังคนระดับกลาง ระหว่าง
ทางต้องแวะพักที่วอชิงตัน เมื่อมาถึงปอร์โตริโกได้ประชุมเกี่ยวกับงานพีชคอร์ป มีประเทศต่าง ๆ
เข้าร่วมประชุม 41 ประเทศ มีการประชุม 3 วัน เสร็จแล้วจึงได้ไปเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ

918

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. นิราศรอนรอนแรมไปรอบโลก โรงพิมพ์คุรุสภา 2507, 150 หน้า
ภาพประกอบ

เล่าถึงการเดินทางไปภูมามานการศึกษารอบโลก ลักษณะกลอนนิราศ การเดินทางครั้งนี้ใช้เวลา 19 วัน เริ่มออกเดินทางวันที่ 1 มิถุนายน และกลับถึงกรุงเทพฯ วันที่ 20 มิถุนายน 2507 นับเป็นการเดินทางรอบโลกครั้งที่ 4 ของผู้เขียน ประเทศที่ไปคือ อังกฤษ ฟิลิปปินส์ ฮาวาย สหรัฐอเมริกา อังกฤษ และเยอรมัน ส่วนใหญ่ไปกุโรงเรียนในสหรัฐอเมริกา เทียวเวสต์เฟิร์ และดู Hall of Education ที่นิวยอร์ก

910

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. นิราศรอนรอนแรมไปรอบโลก นิราศพายาใจไปรอบโลก องค์การค
ของคุรุสภา 2520, 275 หน้า

ในเล่มประกอบด้วยเรื่องนิราศรอนรอนแรมไปรอบโลก และนิราศพายาใจไปรอบโลก ตอนต้น ตอนที่สอง และตอนที่สาม
(เนื้อหาเช่นเดียวกับหนังสือชื่อเรื่องเดียวกันในหน้า 100 และ 102)

910

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. นิราศเดี่ยวเที่ยวท่องกันองแกว โรงพิมพ์คุรุสภา 2515, 82 หน้า

ในการเดินทางไปครั้งนี้ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ได้รับเชิญจากโครงการซีเมโอที่สิงคโปร์ เพื่อไปในพิธีเปิดอาคารศูนย์ภาษาอังกฤษ และในขณะเดินทางไปหาผู้ถึงคุณ ปิ่น มาลากุล ณ อยุธยา ไชยวาทะเดินทางไปในฐานะผู้แทนของไทยด้วย การเดินทางไปไต้หวันไปกัวลาลัมเปอร์ การสอนภาษาไทยในมหาวิทยาลัย กุสสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ แล้วจึงไปสิงคโปร์ซึ่งมีพิธีเปิดอาคารศูนย์ภาษาอังกฤษ ทอจากนั้นจึงไปอินโดนีเซีย ชมสถานที่

เป็น มาลากุล, ม.ล. ประวัติศาสตร์สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดย
ไทยวัฒนาพานิช 2520, 13 หน้า

บริษัทสำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด พิมพ์เพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระ
มงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ในงานสัปดาห์หนังสือแห่งชาติ พ.ศ. 2520
(เนื้อหาเช่นเดียวกับหนังสือชื่อเรื่องเดียวกันในหน้า 103)

959.3058

เป็น มาลากุล, ม.ล. ประวัติศาสตร์สมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดย
โรงพิมพ์ไทยเซม 2521, 16 หน้า

หลวงถวิลเศรษฐพิพิธ อวยพรในวันปีใหม่ 1 มกราคม 2522
(เนื้อหาเช่นเดียวกับหนังสือชื่อเรื่องเดียวกันในหน้า 103)

959.3058

เป็น มาลากุล, ม.ล. "ปราชญ์สยามคนที่ 5" จาก ที่ระลึกงานสัปดาห์ทองสมุหคหบดีที่ 1
พ.ศ. 2519 หน้า 40 - 43 สมาคมทองสุกแห่งประเทศไทย 2519

ซึ่งแจ้งให้ทราบถึงการสละและการจัดงานเป็นอนุสรณ์ที่รอบ 100 ปี ของวันเกิด
ของบุคคลที่มีความก่อกำเนิดขึ้นในวงการศึกษาศาสตร์หรือวัฒนธรรมของยูเนสโก
ซึ่งของประเทศไทยมีผู้ที่อยู่ในข่ายดังกล่าวในจำนวน 5 ท่าน (ในวงการศึกษาศาสตร์
และวิทยาศาสตร์) ซึ่งทั้งนี้รวมทั้งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวด้วยท่านหนึ่ง
ผู้เขียนได้ยกให้บุคคลทั้ง 5 นั้นเป็นปราชญ์ และพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็น
ปราชญ์สยามคนที่ 5 พร้อมกันนี้ได้อธิบายถึงพระราชนิพนธ์ในคานตาง ๆ ของท่าน

921

เป็น มาลากุล, ม.ล. "ไปสวนลุมพินี" ใน สังเขปนิยายสถาน หน้า 35 - 65 โรงพิมพ์คุรุสภา
2509

เล่าเรื่องการไปเที่ยวสวนลุมพินี ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยเล่า
ถึงการเดินทางและการไปชมสถานที่สำคัญดังกล่าว

915.4

เป็น มาลากุล, ม.ล. พระมหากษัตริย์คุณแล โรงพิมพ์คุรุสภา 2516, 66 หน้า

ม.ล.เป็น มาลากุล เรียบเรียงสำหรับงานเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ ของพระบาท
สมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดคณะลูกเสือแห่งชาติ ณ ค่ายลูกเสือ
วชิราวุธ จังหวัดชลบุรี วันที่ 23 พฤศจิกายน 2516

เป็นเรื่องเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ในการที่ไต่ทรงท่านบำรุงบ้านเมืองให้เจริญรุ่งเรืองในทางต่าง ๆ แบ่งเนื้อหาเป็น 4 ตอน
คือ ตอนที่ 1 วชิรพันธุ์น ถวายถึง พระราชนิพนธ์ที่ไต่ทรงกระทำ ตอนที่ 2 ถวายถึง
พระราชนิพนธ์โดยละเอียดในปี พ.ศ. 2456 ตอนที่ 3 ถวายถึงงานประวัติศาสตร์
ของไทยในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวโดยย่อ ตอนที่ 4 ประสบการณ์
ในสนาม ถวายถึงการอบรมของนักเรียนเสือป่า ซึ่งพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
ได้เสด็จพระราชดำเนินด้วย

921

เป็น มาลากุล, ม.ล. พระมหากษัตริย์คุณแล พิมพ์ครั้งที่ 2 โรงพิมพ์คุรุสภา 2516,
53 หน้า

พิมพ์หลวงเป็น มาลากุล เรียบเรียงสำหรับงานเปิดพระบรมราชานุสาวรีย์ของ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ผู้พระราชทานกำเนิดคณะลูกเสือแห่งชาติ ณ ค่าย

ลูกเสือวชิราวุธ จังหวัดชลบุรี วันที่ 23 พฤศจิกายน 2516
(เนื้อหาเช่นเดียวกับหนังสือชื่อเรื่องเดียวกันในหน้า 105)

921

เป็น มาลากุล, ม.ล. พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการศึกษา โรงพิมพ์คุรุสภา 2514, 36 หน้า

ม.ล.เป็น มาลากุล เรียบเรียงทุนเกล้าทุนกระหม่อมถวายเนื่องในงานพระราชพิธี
รัชกาลิเนก พุทธศักราช 2514

กล่าวถึงพระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพล
อดุลยเดช ตั้งแต่เสด็จขึ้นเถลิงถวัลยราชสมบัติ เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ. 2489 จนถึง
พ.ศ. 2514 ว่าพระองค์ทรงมีความห่วงใยและทรงให้การสนับสนุนส่งเสริมการศึกษาในทุก ๆ
ด้านและทุกระดับชั้น เช่นเสด็จเยี่ยมเยียนโรงเรียนที่อยู่ในท้องที่ห่างไกล พระราชทานทุน
ทรัพย์ส่วนพระองค์เพื่อสร้างโรงเรียน พระราชทานที่ดินสร้างโรงเรียน พระราชทาน
ปริญญาบัตร พระราชทานทุน "ภูมิพล" ทรงสนพระทัยด้านแบบเรียน และทรงมีพระราชดำริ
ในการจัดทำสารานุกรมสำหรับเด็ก ฯลฯ

921

เป็น มาลากุล, ม.ล. "พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับการศึกษา" ทักษิณ 3: 17 - 38

กุมภาพันธ์ - มีนาคม 2515

(เนื้อหาเช่นเดียวกับหนังสือชื่อเรื่องเดียวกันในหน้า 106)

921

เป็น มาลากุล, ม.ล. มีอะไรในอดีต (เมื่อ 60 ปีก่อน) ของประติสุมิต (นามแฝง)
โรงพิมพ์ไทยเซม 2523, 106 หน้า

เล่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยเฉพาะ

ที่เกี่ยวข้องกับพระองค์ท่านและเหตุการณ์หรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง ทั้งแต่เดือนเมษายน พ.ศ. 2461 จนถึงวันที่ 30 กันยายน พ.ศ. 2463 โดยเล่าเรื่องต่าง ๆ ตามลำดับในแต่ละเดือน และวันที่มีเหตุการณ์ในแต่ละเดือนนั้น ๆ เช่น วันที่ 8 พฤศจิกายน พ.ศ. 2462 ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ออกพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตทางรถไฟที่จะก่อสร้างจากนครราชสีมาถึงอุบลราชธานี

959.3058

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. รวมเรื่องเที่ยว องค์การคำของครูสภา 2501, 350 หน้า

รวมเรื่องที่เกี่ยวกับการเดินทางไปต่างประเทศของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล 8 ตอน คือ ตอนที่ 1 เที่ยวอิตาลี 2474 สมัยที่ผู้เขียนยังเป็นนักเรียน เขียนในลักษณะบันทึกประจำวัน ทั้งแต่วันที่ 23 กันยายน ถึง 3 ตุลาคม 2474 เล่าเรื่องราวต่าง ๆ โดยละเอียด ตอนที่ 2 ปาฐกถา เรื่องไปอินเดีย 2492 เป็นปาฐกถาสมัยที่ผู้เขียนดำรงตำแหน่งปลัดกระทรวงศึกษาธิการ แสดง ณ โรงเรียนราชินี วันเสาร์ที่ 21 มกราคม พ.ศ. 2493 ตอนที่ 3 ปาฐกถา เรื่องการประชุมคนควาอบรมเรื่องการศึกษายุใหญ่ในชนบทที่ไมซอร์ 2492 แสดง ณ กรมโฆษณาการ วันจันทร์ที่ 23 มกราคม พ.ศ. 2493 ตอนที่ 4 การสู้รบที่เมืองเสเปญ 2494 เขียนให้หนังสือ "เตรียมอุดม" ของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา ตอนที่ 5 เที่ยวอิตาลี 2497 เขียนเมื่อ พ.ศ. 2504 ในลักษณะบันทึกประจำวัน ตอนที่ 6 อันดาลูเซีย 2499 ตอนที่ 7 ไปสวนลุมพินี วันที่ 16 - 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2499 ตอนที่ 8 บทละครวิทยุ เรื่องงานฉลอง 25 ศตวรรษของพุทธศาสนาที่อินเดีย

910

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. รำพึงถึงพระผู้ โรงพิมพ์พิมพ์กฎหมายวิทยาลัย 2523, 30 หน้า

รวมบทความซึ่งลงพิมพ์ในมาวสาร พ.ศ. 2523 ทั้งหมด 6 ตอน เป็นเรื่องเกี่ยวกับพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และการวิเคราะห์วิจารณ์

ของผู้เขียนในคานทาง ๆ เช่น เรื่องในสมัย ร.ศ. 130 เรื่อง การส่งพระราชทรัพย์ไป
พระราชทานครอบครัวของชาวอังกฤษ การเลือกตั้งผู้พิชิตานี้ หัวใจนักบ และสมัยเศรษฐกิจ
ตกต่ำ เป็นต้น

923.1593

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. หม่อมเจ้าประกาศ ในสมเด็จพะเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหาธาดา
กรมสมเด็จพะบารามปรบัญ ม.ป.ท. 2514, 32 หน้า

เป็นประวัติของหม่อมเจ้าประกาศ รองอธิบดีคนแรกของกรมศึกษาธิการตั้งแต่
กำเนิด พ.ศ. 2398 จนถึงพิทักษ์ เมื่อ พ.ศ. 2445 กล่าวถึงกำเนิด การศึกษา
อยู่ในสมเด็จ การรับราชการ ได้รับแต่งตั้งเป็นกรมสัมปาทิก เพื่อจัดการหอพระสมุด
วชิราวุธ ในตำแหน่งผู้ช่วยเหรัญญิก ผู้ช่วยบรรณารักษ์ ผู้ช่วยสารานุกร เลขาธิการ ฯลฯ
สำหรับคานกรมศึกษาธิการนั้น ทรงดำรงตำแหน่งรองอธิบดีกรมศึกษาธิการ คนแรก ตั้งแต่ยังไม่มี
อธิบดี และยังไม่ได้ตั้งกระทรวงธรรมการ ตลอดมาจนถึงพิทักษ์

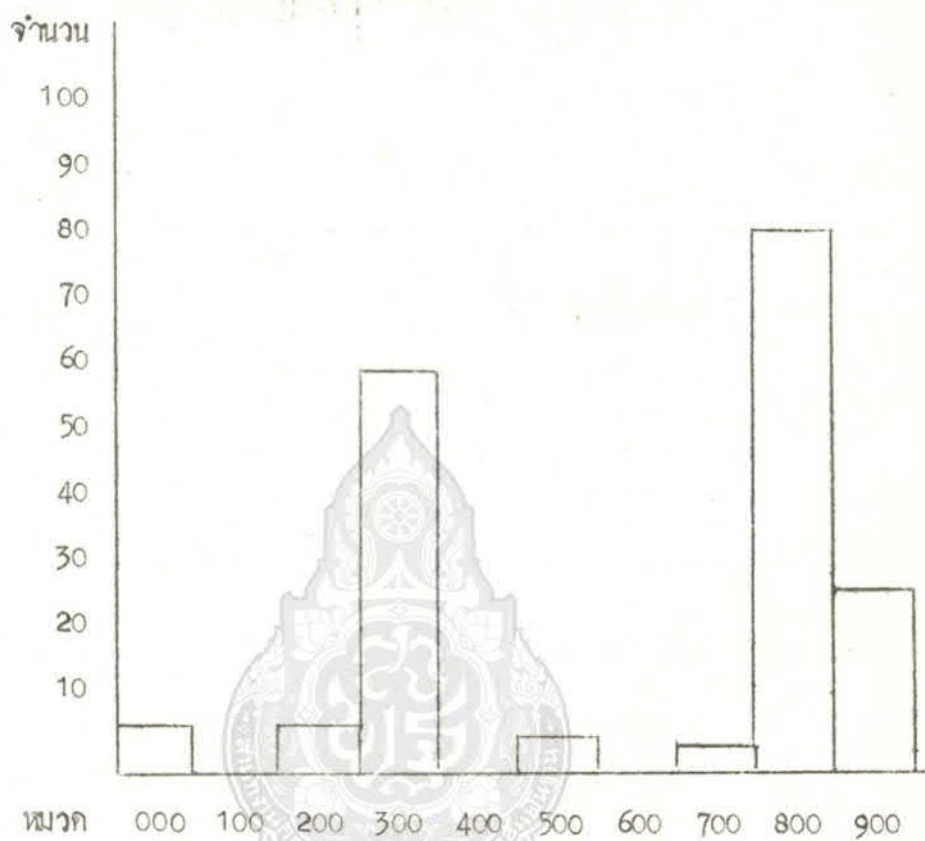
921

ตาราง 1 แสดงปริมาณผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล

หมวดวิชา	จำนวน	ร้อยละ
000 เบิกเกล็ด	6	3.28
100 ปรัชญา	—	—
200 ศาสนา	7	3.82
300 สังคมศาสตร์	61	33.34
400 ภาษาศาสตร์	—	—
500 วิทยาศาสตร์ รวมคณิตศาสตร์	3	1.63
600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (เทคโนโลยี)	—	—
700 ศิลปกรรมและการบันเทิง คนตรี กีฬา	2	1.09
800 วรรณคดี	79	43.17
900 ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การท่องเที่ยว ชีวิตประวัติ	25	13.67
รวม	183	100.00

จากตาราง 1 หนังสือจำนวน 183 ชื่อเรื่อง เป็นหนังสือในหมวด 800 จำนวน 79 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 43.17 รองลงมาได้แก่หนังสือหมวด 300 จำนวน 61 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 33.34 หนังสือหมวด 900 จำนวน 25 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.67 หนังสือหมวด 200 จำนวน 7 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.82 หนังสือหมวด 000 จำนวน 6 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.28 หนังสือหมวด 500 จำนวน 3 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.63 และหนังสือหมวด 700 จำนวน 2 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.09 ส่วนหมวดที่ไม่ปรากฏว่ามีหนังสือคือหมวด 100, 400 และ 600

ภาพประกอบ 1 แสดงปริมาณผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล

ตาราง 2 แสดงประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 000

หมวด 000	เบ็ดเตล็ด	จำนวน
000	ความรู้ทั่วไป	—
010	บรรณานุกรมและบัญชีรายชื่อ	2
020	บรรณการักษาสถาและสารนิเทศศาสตร์	1
030	สารานุกรม	1
040	—	—
050	สิ่งพิมพ์ต่อเนื่องและครุภัณฑ์	—
060	องค์การและวิทยปภคศาสตร์	—
070	วารสารศาสตร์	—
080	ชุมนุมนิพนธ์	2
090	ทนายนิพนธ์เขียน	—
รวม		6

จากตาราง 2 แสดงว่าหนังสือในหมวด 000 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 6 ชื่อเรื่องนั้น เป็นหนังสือประเภทบรรณานุกรม และประเภทชุมนุมนิพนธ์ จำนวนเท่ากันคืออย่างละ 2 ชื่อเรื่อง และที่รองลงมาเป็นหนังสือประเภทสารนิเทศศาสตร์ และสารานุกรม (รวมบทวิทยุ) จำนวนเท่ากันคืออย่างละ 1 ชื่อเรื่อง

ตาราง 3 แสดงประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 200

หมวด 200	ศาสนา	จำนวน
200	ศาสนา	—
210	ศาสนาธรรมชาติ	—
220	คัมภีร์ไบเบิล	—
230	พระสัจธรรมของศาสนาคริสต์	—
240	จริยธรรมคริสต์เถียน	—
250	คริสต์ศาสนจักรและขบวนการ	—
260	สังคมคริสต์เถียน	—
270	ประวัติคริสต์จักร	—
280	นิกายต่าง ๆ ของคริสต์ศาสนา	—
290	ศาสนาอื่น ๆ (รวมพุทธศาสนา)	7
รวม		7

จากตาราง 3 แสดงว่าหนังสือในหมวด 200 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 7 ชื่อเรื่องนั้น เป็นหนังสือเกี่ยวกับพุทธศาสนาทั้ง 7 ชื่อเรื่อง

ตาราง 4 แสดงประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 300

หมวด 300	สังคมศาสตร์	จำนวน
300	สังคมศาสตร์	—
310	สถิติ	—
320	รัฐศาสตร์	3
330	เกษตรศาสตร์	—
340	กฎหมาย	—
350	รัฐประศาสนศาสตร์	—
360	การสังคมสงเคราะห์สมาคม	2
370	การศึกษา	55
380	การพาณิชย์ การคมนาคมขนส่ง	—
390	ประเพณี และกวีชาวนาน	1
รวม		61

จากตาราง 4 แสดงว่าหนังสือในหมวด 300 ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 61 ชื่อเรื่องนั้น เป็นหนังสือประเภทการศึกษา จำนวน 55 ชื่อเรื่อง รองลงมาตามลำดับคือหนังสือประเภท รัฐศาสตร์ จำนวน 3 ชื่อเรื่อง หนังสือประเภทสมาคม จำนวน 2 ชื่อเรื่อง และหนังสือ เกี่ยวกับประเพณี จำนวน 1 ชื่อเรื่อง

ตาราง 5 แสดงประเภทวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 500

หมวด	500	วิทยาศาสตร์ รวมคณิตศาสตร์	จำนวน
	500	วิทยาศาสตร์	—
	510	คณิตศาสตร์	2
	520	การาราศาสตร์	1
	530	ฟิสิกส์	—
	540	เคมี	—
	550	วิทยาศาสตร์ของโลก	—
	560	ปฐวีวิทยา	—
	570	วิทยาศาสตร์ชีวภาพ	—
	580	วิทยาศาสตร์เกี่ยวกับพฤติกรรมศาสตร์	—
	590	สัตววิทยา	—
	รวม		3

จากตาราง 5 แสดงว่าหนังสือในหมวด 500 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 3 ชื่อเรื่องนั้น เป็นหนังสือประเภทคณิตศาสตร์ จำนวน 2 ชื่อเรื่อง และเป็นหนังสือประเภทการาราศาสตร์ 1 ชื่อเรื่อง

ตาราง 6 แสดงประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 700

หมวด 700	ศิลปกรรมและการบันเทิง คนตรี กีฬา	จำนวน
700	ศิลปกรรม	—
710	การวางผัง และภูมิสถาปัตยกรรม	—
720	สถาปัตยกรรม	—
730	ประติมากรรม	—
740	การวาดเขียน มัณฑนศิลป์	—
750	จิตรกรรม	—
760	ศิลปภาพพิมพ์	—
770	การถ่ายภาพ	—
780	ดุริยางศิลป์	1
790	ศิลปการบันเทิง การกีฬา	1
รวม		2

จากตาราง 6 แสดงว่าหนังสือในหมวด 700 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 2 ชื่อเรื่องนั้น เป็นหนังสือประเภทดุริยางศิลป์ และศิลปการบันเทิง การกีฬา จำนวนเท่ากัน คืออย่างละ 1 ชื่อเรื่อง

ตาราง 7 แสดงประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 800

หมวด 800	วรรณคดี	จำนวน
800	วรรณคดี	2
810	วรรณคดีอเมริกัน	—
820	วรรณคดีอังกฤษ	—
830	วรรณคดีเยอรมัน	—
840	วรรณคดีฝรั่งเศส	—
850	วรรณคดีอิตาลี	—
860	วรรณคดีสเปนและโปรตุเกส	—
870	วรรณคดีละติน	—
880	วรรณคดีกรีกโบราณ	—
890	วรรณคดีภาษาอื่น ๆ (รวมภาษาไทย)	77
รวม		79

จากตาราง 7 แสดงว่าหนังสือในหมวด 800 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 79 ชื่อเรื่องนั้น เป็นหนังสือประเภทวรรณคดีภาษาไทย จำนวน 77 ชื่อเรื่อง รองลงมาคือหนังสือเกี่ยวกับวรรณคดีทั่วไป จำนวน 2 ชื่อเรื่อง

ตาราง 8 แสดงประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล หมวด 900

หมวด 900	ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การท่องเที่ยว ชีวประวัติ	จำนวน
900	ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์	—
910	ภูมิศาสตร์ การท่องเที่ยว	17
920	ชีวประวัติ	6
930	ประวัติศาสตร์โลกสมัยโบราณ	—
940	ประวัติศาสตร์ทวีปยุโรป	—
950	ประวัติศาสตร์ทวีปเอเชีย	2
960	ประวัติศาสตร์ทวีปอเมริกา	—
970	ประวัติศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ	—
980	ประวัติศาสตร์ทวีปอเมริกาใต้	—
990	ประวัติศาสตร์ของดินแดนแถบอื่น ๆ	—
รวม		25

จากตาราง 8 แสดงว่าหนังสือในหมวด 900 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 25 ชื่อเรื่องนั้น เป็นหนังสือประเภทภูมิศาสตร์ การท่องเที่ยว 17 ชื่อเรื่อง รองลงมาได้แก่หนังสือประเภทชีวประวัติ จำนวน 6 ชื่อเรื่อง และหนังสือประเภทประวัติศาสตร์ จำนวน 2 ชื่อเรื่อง

ผลการศึกษาค้นคว้า

ผลงานวรรณกรรมทั้งหมดของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ที่รวบรวมมาได้ จำนวน 183 ชื่อเรื่อง และจัดหมวดหมู่หนังสือตามแบบของคิวอื่นนั้น ปรากฏว่าผลงานที่ท่านเขียนไว้มากที่สุด คือ ไก่แก้ว หมวด 800 วรรณคดี รองลงมาความลับกับไก่แก้ว หมวด 300 สังคมศาสตร์ หมวด 900 ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การท่องเที่ยว ชีวิตประวัติ หมวด 200 ศาสนา หมวด 000 เบ็ดเตล็ด หมวด 500 วิทยาศาสตร์ รวมคณิตศาสตร์ และที่มีจำนวนน้อยที่สุดคือหมวด 700 ศิลปกรรมและการบันเทิง คนตรี กีฬา ส่วนหมวดที่ไม่ปรากฏผลงานเลยคือไก่แก้ว หมวด 100 ปรัชญา 400 ภาษาศาสตร์ และ 600 วิทยาศาสตร์ประยุกต์ (เทคโนโลยี)

วรรณกรรมในหมวด 800 วรรณคดี ซึ่งมีจำนวนมากที่สุด คือ 79 เรื่อง มีรายละเอียดดังนี้คือ

1. บทละครและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับบทละคร	59	ชื่อเรื่อง
2. รวมคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง	14	ชื่อเรื่อง
3. นวนิยาย เรื่องสั้น (นิทาน)	2	ชื่อเรื่อง
4. เรื่องอื่น ๆ เช่น ปกิณกะ วิธีการแต่งฉันท์ ฯลฯ รวม	4	ชื่อเรื่อง

กานบทละคร ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้เขียนบทละครไว้ทั้งหมด 55 เรื่อง มีทั้งเรื่องแต่งขึ้นเอง เช่น เงินหาย ไฉไลไม่เจสียว ฯลฯ เรื่องที่ดัดแปลงหรือนำเค้าโครงหรือตัวละครมาจากเรื่องอื่น ๆ เช่น มนุสส์โสสิ หนี่ชีวิต พิมพ์พิไล เจ้าหญิงกับคนตักไม้ ฯลฯ และเรื่องแปล ซึ่งมีทั้งที่แปลโดยตรง คือ ฟุ้งตกแทน และเรื่องที่น่ามาดัดแปลงเล็กน้อยเพื่อให้เข้ากับฉาก บรรยายภาพ วัฒนธรรมประเพณี และภาษาของไทย เช่น การเมืองเรื่องรัก ฯลฯ

บทละครของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นบทละครที่ ม.ล. ปิ่น มาลากุล นำมาแปลมากที่สุด มีจำนวน 8 เรื่อง คือ ภารยชาวราชการสำคัญ จับเสือ ช่างทอน

ผู้ตกแทน ี่จริง ๆ ยาม ู้กัก และชื่อว่าอาร์

นอกจากนี้ยังมีบทละครที่แต่ง เป็นภาษาอังกฤษ 2 เรื่องคือ School in the Village และ Somsak in Trouble และเรื่องที่ไม่ได้จัดพิมพ์ 2 เรื่อง คือ มาดามบัตเตอร์ฟลาย และครูคนหนึ่ง

ผลงานวรรณกรรมอีกประเภทหนึ่งของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ในหมวด 800 คือ คำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง ซึ่งรวมเล่มไว้ จำนวน 13 ชื่อเรื่อง รวมคำประเภทต่าง ๆ ทั้งโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน และมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ หลายแขนง คำประพันธ์หลายบทเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย เช่น บทประพันธ์ที่เกี่ยวกับการศึกษาที่ว่า

กลวยไม่มีดอกขา	ฉันใด
การศึกษาเป็นไป	เช่นนั้น
แตกออกออกกราวไร	งามเคน
งานสั่งสอนปลูกปั้น	เสร็จแล้วแสนงาม

(ปิ่น มาลากุล, ม.ล. 2507 : 24)

ดินไทยในป่ากว้าง	ทางไกล
แสงวัฒนธรรมโค	ส่องบาง
เห็นเทียนอยู่ราไร	เล่มหนึ่ง
ครูนนแหะอาจสร้าง	เสกให้ชั่ววอด

(ปิ่น มาลากุล, ม.ล. 2507 : 50)

ข้อที่น่าสนใจเกี่ยวกับบทประพันธ์ประเภทร้อยกรองของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล คือ ท่านใช้ภาษาง่าย ๆ แต่ได้ใจความลุ่มลึกสูงมาก ให้ข้อคิดคติสอนใจ และบางบทยังแทรกอารมณ์ขันอีกด้วย เช่น

ทั่วโลกเปรียบเหมือนโรงละครใหญ่ ชายหญิงไซร้เปรียบตัวละครนั้น

อยากดูปรากฏการณ์สำคัญ

บางคราวฉกกลับเห็นเป็นลิเก

(เป็น มาลาการ, ม.ล. 2498 : 34)

สำหรับผลงานประเภทนวนิยายนั้น ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้เขียนไว้ว่า (เป็น มาลากุล ม.ล. 2521 : คำนำ) "ข้าพเจ้าขอเรียนให้ท่านผู้อ่านทราบตรง ๆ ว่า ข้าพเจ้าเองไม่เคยเขียนนวนิยาย และไม่เคยแปลนวนิยายมาก่อน จึงอาจมีขาดตกบกพร่องมาก ซึ่งก็หวังว่าจะไกร่หมอกบ้าง" ดังนั้นผลงานประเภทนวนิยายของท่านจึงมีเพียง 1 เรื่อง คือ พระราชนิพนธ์ สักอศแห่งกินแดนต่างประเทศ และเป็นเรื่องที่แปลมาจากพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เรื่อง A Scotch Queen of a Foreign Land

ผลงานวรรณกรรมในหมวด 300 สังคมศาสตร์ เป็นผลงานที่ ม.ล. ปิ่น มาลากุล เขียนไว้มากเป็นอันดับ 2 คือ มีทั้งหมด 61 ชื่อเรื่อง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา 55 เรื่อง รัฐศาสตร์ 3 เรื่อง และเรื่องอื่น ๆ อีก 3 เรื่อง

ด้านการศึกษา มีเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาทุกประเภท ได้แก่การศึกษาทั่วไป การศึกษาระดับต่าง ๆ คือ การอนุบาลศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา อุดมศึกษา การศึกษาผู้ใหญ่ เรื่องเกี่ยวกับโรงเรียนราษฎร์ หลักสูตรการศึกษา ประวัติการศึกษาและการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ ฯลฯ ซึ่งเนื้อหาทั้งหมดเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการศึกษาในด้านต่าง ๆ อย่างยิ่ง เพราะ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ทำงานอยู่ในวงการศึกษามาเป็นเวลานาน นับตั้งแต่ พ.ศ. 2474 จนถึง พ.ศ. 2512 (จึงได้ ออกจากราชการ) และในระหว่างที่ทำราชการอยู่นั้นได้ดำรงตำแหน่งสำคัญ ๆ เช่น อธิบดี ปลัดกระทรวง รัฐมนตรีว่าการกระทรวง อธิการบดี ฯลฯ มาโดยตลอด พวกเขานั้นยังได้เป็นผู้ริเริ่มและดำเนินการจัดทำโครงการใหม่ ๆ ทางด้านการศึกษาหลายเรื่อง ท่านจึงทราบเรื่องราวเกี่ยวกับการศึกษาอย่างละเอียด ทั้งในคำขวัญ มูล ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ซึ่งได้รวบรวมอยู่ในผลงานเขียนของท่าน

ส่วนผลงานวรรณกรรมประเภทรัฐศาสตร์นั้นปรากฏว่ามี 3 เรื่อง เป็นเรื่องของการอธิบายไทรยางถึงเมืองกุสึธานี และสาธารณรัฐใหม่ (The New Republic) ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รวม 2 เรื่อง อีกเรื่องหนึ่งคือ เรื่องการเลือกตั้งใน พ.ศ. 2500

ผลงานวรรณกรรมในหมวด 900 ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การท่องเที่ยว
ชีวประวัติ มีทั้งหมด 25 ข้อเรื่อง แบ่งได้ดังนี้คือ

1. เรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	15 ข้อเรื่อง
2. ชีวประวัติ	6 ข้อเรื่อง
3. ประวัติศาสตร์	3 ข้อเรื่อง
4. เรื่องเกี่ยวกับโบราณคดี	1 ข้อเรื่อง

เรื่องเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ปรากฏว่า ม.ล. ปิ่น มาลากุล มีโอกาสเดินทางไปยังประเทศต่าง ๆ เกือบทั่วโลก ทั้งที่ไปตามหน้าที่ทางราชการ เช่นเป็นผู้แทนประเทศไทยไปประชุมสมมนา และไปเที่ยวพักผ่อนเป็นการส่วนตัว ในการเดินทางไปยังสถานที่ต่าง ๆ ท่านได้บันทึกเรื่องราวไว้โดยละเอียด และนำมาเรียบเรียงทั้งในลักษณะร้อยแก้วและร้อยกรอง หนังสือท่องเที่ยวที่แต่งเป็นร้อยกรองจะเขียนเป็นท่านองนิราศ ไกล่เก่ นิราศรอนรอนแรมไปรอบโลก นิราศเลี้ยวเหี่ยวทองกันของแคว นิราศพายุใจไปรอบโลก และนิราศเรื่องสุดท้ายคือนิราศเป่ยจิง นอกจากนั้นยังมีนิราศอีกหนึ่งเรื่องหนึ่งคือ นิราศแดนไปแคนอารยะ เป็นนิราศสั้น ๆ มีความยาวเพียง 20 คำกลอน พิมพ์แทรกอยู่ในหนังสือเรื่องคำประพันธ์สรมาบรรณาการ พ.ศ. 2518

ในการแต่งนิราศนั้น ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้ตั้งใจไว้ว่า มีใจตั้งใจจะให้เป็นนิราศตามแบบฉบับของกวีโบราณ แต่ตั้งใจที่จะระบายอารมณ์ของตนเองออกมาสู่ตนเองเป็นสำคัญ ฉะนั้นจึงมีไคร้สมัครวังเรื่องถ้อยคำสำนวนโวหาร หรือสัมผัสเท่าที่ควร ทั้งคำกลอนหลายตอนก็รักไปด้วยภาษาต่าง ๆ และศัพท์สามัญที่ใช้อยู่ในภาษาพูดเป็นส่วนมาก (คุณหญิง มาลากุล ณ อยุธยา, ท่านผู้หญิง และ ม.ล. ปิ่น มาลากุล 2519 : ก - ค)

นอกจากเรื่องทองเที่ยวที่แต่งเป็นนิราศแล้ว ม.ล. ปิ่น มาลากุล ยังได้เขียนเรื่องทองเที่ยวในลักษณะร้อยแก้วอีกหลายเรื่อง เช่น เที่ยวอเมริกาไปรอบโลก ไปสวนลุมพินี เที่ยวอิตาลี เป็นต้น

ในหนังสือเกี่ยวกับการทองเที่ยวเหล่านี้ ผู้เขียนได้บรรยายเหตุการณ์ สภาพบ้านเมือง และสิ่งอื่น ๆ ที่ท่านได้พบเห็นโดยละเอียด ซึ่งผู้อ่านจะได้ความรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ วัฒนธรรมประเพณี รวมทั้งได้รับความเพลิดเพลิน และบางตอนยังได้แทรกข้อคิดไว้อย่างดี เช่น เมื่อครั้งที่ผู้เขียนได้รับเชิญไปเป็นผู้เปิดศูนย์ภาษาอังกฤษของสิงคโปร์ ซึ่งอยู่ในโครงการ SEAMEO ท่านได้ให้ข้อคิดเกี่ยวกับงานการพัฒนาจิตใจ ไว้ในหนังสือนิราศเที่ยวทองเที่ยวกับน้องแก้ว ดังนี้

...
 แด่ภาษาอังกฤษนักเที่ยว
 จาเราเหลียวดูไปหอรอบคาน
 เรื่องสำคัญยิ่งใหญ่นี้ไม่มีปาน
 น่าจะเกี่ยวกับงานด้านจิตใจ
 สมัยวิทยาศาสตร์ประหลาดนัก
 เราทั้งหลายสำคัญกันเสียไ้
 พัฒนาทุกชนิดเว้นจิตใจ
 ชาติจะก้าวไปได้อย่างไรกัน

หนังสืออีกประเภทหนึ่งคือหนังสือประเภทชีวประวัติ ซึ่ง ม.ล. ปิ่น มาลากุล เรียบเรียงไว้ 6 เรื่อง เป็นพระราชประวัติของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช หม่อมเจ้าประภากร ในสมเด็จพระเจาบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้ามหามาลา และเรื่องเกี่ยวกับ นายอภัย จันทวิมล

ในด้านประวัติศาสตร์ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ได้เล่าถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รวม 3 เรื่อง

หมวด 200 เป็นหนังสือทางศาสนา ส่วนใหญ่เป็นเรื่องของวัดบรมวงศัศรวรรณ ซึ่งวัดนี้สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าทมาลา กรมพระยามารยาทรไพจิตร วิสุทธิมณฑล ทรงสร้างขึ้น

หมวด 000 เป็นเรื่องเบ็ดเตล็ดต่าง ๆ เช่น รวมบทความทางวิทยุกระจายเสียง ชาวเกี่ยวกับหอวิชาฐานุสรณ์ รายชื่อหนังสือ เป็นต้น

หมวด 500 เป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาคณิตศาสตร์ การคนหาวัน และสุริยปราคา

หมวด 700 เป็นเรื่องเกี่ยวกับบทเพลง และวิธีการถอดไฟ เล่นไฟ

ม.ล. ปิ่น มาลากุล รักริชาการทางด้านอักษรศาสตร์มากเป็นพิเศษ เราจะสังเกตได้จากงานของท่าน คือท่านชอบแต่งหนังสืออย่างหนึ่ง กับชอบงานละครอีกอย่างหนึ่ง นอกเหนือไปจากงานอาชีพโดยตรงของท่าน คือการศึกษา (เจ้า สตะเวทิน 2519 : 103) และถ้อยเทุ่ใจของข้าราชบริพารซึ่งท่านแจกในโอกาสสำคัญต่าง ๆ จึงเป็นหนังสือที่ท่านแต่งขึ้นเอง เช่น เมื่อวันเกิด 24 ตุลาคม 2505 แจกหนังสือ คำประพันธ์ร้อยเรื่อง วันเกิด 24 ตุลาคม 2518 แจกหนังสือคำประพันธ์รวมบรรณาการ ปี พ.ศ. 2522 แจกหนังสือเรื่องโคลงกลอน 2521 เป็นอินันทนนาการในวันปีใหม่ วันครู วันสงกรานต์ และวันวิสาขบูชา เป็นต้น

ขอเสนอแนะ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ได้นำศึกษาชีวประวัติ รวบรวมและจัดจำแนกประเภทผลงานวรรณกรรมทุกประเภทของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ปรากฏว่าผลงานในหมวด 800 โดยเฉพาะบทละคร และคำประพันธ์ประเภทร้อยกรอง หมวด 300 โดยเฉพาะด้านการศึกษา และหมวด 900 โดยเฉพาะการท่องเที่ยว มีจำนวนมากพอสมควร ควรจะมีการวิเคราะห์เนื้อหาโดยละเอียดของผลงานประเภทนี้กล่าว

อนึ่ง หอสมุดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแหล่งรวบรวมผลงานวรรณกรรมของ
ม.ล. ปิ่น มาลากุล ไว้อย่างดีแล้ว แต่ยังไม่ครบถ้วน ผู้คนควาจึงใคร่เสนอแนะให้
หอสมุดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นแหล่งสะสมผลงานวรรณกรรมของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล
ไว้ให้ครบสมบูรณ์ เพื่อประโยชน์แก่การศึกษาของคนทั่วของบุคคลรุ่นต่อไป.

บรรณานุกรม

- กฤษณา สีนไชย บรรณานุกรมงานพิมพ์ของศาสตราจารย์ หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล
 หอสมุดกระทรวงศึกษาธิการ 2513, 28 หน้า อักส่าเนา
- ไข่มุกข์ มลิณทะเลข บรรณานุกรมพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
และเรื่องที่เกี่ยวข้อง กองหอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร 2523, 92 หน้า
- จ้อย นันทวิจิตร, ม.ล. แบบบรรณานุกรมและเชิงอรรถ คณะอักษรศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 156 หน้า
- เจือ สตะเวทิน "กวีรัตนโกสินทร์" พญา หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล "ในภาษาไทยนอกห้องเรียน"
เล่ม 2 หน้า 97-104 สุทธิสารการพิมพ์ 2519
- เจสสิยา พันธุ์สีดา ชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของหลวงวิจิตรวาทการ วิทยานิพนธ์ อ.ม.
 แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517,
 378 หน้า อักส่าเนา
- ฉวีลักษณ์ บุณยะกาญจน บริการตอบคำถามและช่วยการค้นคว้า ศูนย์เอกสารและตำรา
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม 2521, 226 หน้า
- ชำนานู อิมสะฮาค ชีวิตและผลงานวรรณกรรมของพุทธทาสภิกขุ วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2519, 179 หน้า อักส่าเนา
- คุชฎี มาลากุล ณ อยุธยา, ทานูญ และ ม.ล.ปิ่น มาลากุล นิราศเรื่องเมืองไทยไปรอบโลก
และนิราศพายำใจไปรอบโลก โรงพิมพ์คุรุสภา 2519, 416 หน้า
- นงลักษณ์ ไม่นายกิจ ปัญหาการควบคุมและการบริการทางบรรณานุกรมในประเทศไทย
 วิทยานิพนธ์ อ.ม. แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2513, 380 หน้า อักส่าเนา

นิทัศน์ ศุภการโกวิท "ใครเป็นใครในวงการศึกษามืองไทย : หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล

(2466-) * วิทยาสาร 4 : 11-13, 46-47 ตุลาคม 2503

ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ 2435-2507 โรงพิมพ์คุรุสภา 2507, 1113 หน้า

"ประวัติและงานสำคัญของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ"

นิตรกร 19 : 36-37 ตุลาคม 2516

ปิ่น มาลากุล, ม.ล. คำประพันธ์บางเรื่อง 2507, 161(18) หน้า

งานละครของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ พระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม ไทยวัฒนาพานิช 2518, 382 หน้า

เที่ยวอเมริกาใต้ไปรอบโลก พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ

นายวงศ์ ธ.พุกประยูร และในงานศพนางประไพศิริ (ถนอม พุกประยูร)

ณ เมรุวัดมกุฏกษัตริยาราม 28 กุมภาพันธ์ 2508 โรงพิมพ์คุรุสภา 2508, 392 หน้า

เป็นผู้ให้สัมภาษณ์ พรรตงาม แยมบุญเรือง เป็นผู้สัมภาษณ์ ที่หอราชวชิราวุธ
เมื่อวันที่ 4 และ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2524

ศึกษานิทัศน์ โรงพิมพ์คุรุสภา 2498, (48) หน้า

พระราชโอรสองค์หนึ่งคนแรกแห่งประเทศไทย อมรินทร์การพิมพ์ 2521, 73 หน้า

พระราชหัตถเลขาและหนังสือกราบบังคมทูลของเจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี แต่ยังมีบรรดาศักดิ์

เป็นพระมณเฑียรกิจ และพระยาวิสุทธิสุริยศักดิ์ ร.ศ. 113-118 พิมพ์ในการพระราชทาน

เพลิงศพท่านผู้หญิง เสี่ยงม พระเสด็จสุเรนทราธิบดี พ.ศ. ๗ เมรุหน้าพลับพลาอิสริยาภรณ์

วัดเทพศิรินทราวาส วันที่ 12 เมษายน พุทธศักราช 2504 ห้างหุ้นส่วนจำกัดกัณฑ์พร

2504, 364 หน้า

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, มหาวิทยาลัย ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ เอกสารประกอบ

คำบรรยายวิชาบรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น ม.ป.ป. 77 หน้า อัดสำเนา

สมบัติ จำปาเงิน "พจนานุกรมหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ผู้คิดปฏิทินล้านปีและปฏิทินเสี่ยง"

วิทยุเกษตรศาสตร์ 22 : 36-39 ตุลาคม 2518

"สัมภาษณ์ราชบัณฑิต หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล ประธานสำนักศิลปกรรม" วารสารราชบัณฑิตยสถาน

1 : 3-8 กรกฎาคม-กันยายน 2520

สุทธิลักษณ์ อำพันวงศ์ บรรณารักษศาสตร์เบื้องต้น พิมพ์ครั้งที่ 4 ไทยวัฒนาพานิช 2515,

143 หน้า

สุนทร หังสศุส การควบคุมทางบรรณการเบื้องต้น แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2521, 162 หน้า

สุณีย์ การาศิลป์ การจำแนกผลงานจากชีวิตที่ปรากฏในหนังสืออนุสรณ์งานศพ ระหว่างปี

พ.ศ. 2516-2520 ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2521,

332 หน้า อักษรานา

สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์ การศึกษาประเภทของหนังสืออนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพที่คัดลอกเรื่อง

จากต้นฉบับของหอสมุดแห่งชาติ และเรื่องที่ได้จากแหล่งอื่น ๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2501-2510

ปริชญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร 2512, 497, 7 หน้า อักษรานา

อนุสรณ์เจ้าพระยาพระเสด็จสุเรนทราธิบดี (ม.ร.ว.เปีย มาลากุล) เสนาบดีกระทรวงธรรมการ

พ.ศ. 2454-2458 ไทยวัฒนาพานิช 2510, 94 หน้า

Astbury, Raymond. Bibliography and Book Production. Oxford, Pergamon Press, 1967. 260 p.

Bence, R.C. Bibliography and the Provision of Books. London, Association of Assistant of Librarians, 1967. 173 p.

Dewey, Melvil. Dewey Decimal Classification and Relative Index. 18 th ed. New York, Forest Press. 3 vols.

Pin Malakul, M.L. Miscellaneous Problems or An Autobiography of a would-be Mathematician. Bangkok, Kurusapha Press, 1960. 52 p.

Robinson, A.M.Lewin. Systematic Bibliography : a Practical Guide to the Work of Compilation. London, Clive Bingley, 1966. 88 p.

Schneider, George. Theory and History of Bibliography. Trans. Ralph Robert Shaw. New York, The Scarecrow Press, Inc., 1961. 162 p.

Stokes, Roy. Bibliographical Control and Service. London, Andre Deutsch, Ltd., 1965. 124 p.

_____. Function of Bibliography. London, Andre Deutsch, Ltd., 1969. 173 p.

ครุฑน้อยเรื่อง

หน้า

การแก้ไขข้อบกพร่องทางการศึกษา	34
การค้นหาวิน	61
การจัดตั้งมหาวิทยาลัย เชียงใหม่	34
การซ่อมรบเสือป่า พ.ศ. 2461 และพระราชวังสนามจันทร์	35
การซ่อมรบเสือป่า พ.ศ. 2462 และพระราชวังสนามจันทร์	35
การเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ในโครงการ พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา 8	36
การเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัย เชียงใหม่ในโครงการ พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา 8 ตอนที่ 3	35
การบานการ เมือง	64
การประชุมคนกว้าอบรมเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่ในชนบทที่ไม่ชอร์	36
การประชุมศึกษา	37
การ เมืองเรื่องรัก	64
การร่วมมือจัดทำโครงการการศึกษาส่วนภูมิภาคของประเทศไทย เอเซียตะวันออกเฉียงใต้	37
การศึกษาในประเทศไทย	38
การศึกษาปริทรรศน์ และโครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค	38
การศึกษาผู้ใหญ่	38
การศึกษาสมัยใหม่หาอำมาตย์ เอกพระวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าธานีนิวัติ ทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงธรรมการ	39
การเสด็จพระราชดำเนินทอดพระเนตรสุริยุปราคาเต็มดวงที่หัวากอ	61
การโอนการศึกษาประชาบาล	39
กำเนิดโรงเรียนมหาดเล็กหลวง	40
เกาะแก่งพิศการ	65

บรรณานุกรม

หน้า

คำบรรยายของอิมปัลเมนต์ในการอบรมครูส่วนภูมิภาค	
พุทธศักราช 2486 นະจังหวัดนครราชสีมา วันที่ 12 เมษายน 2486	45
คำบรรยายเรื่องพาชมคูสีคธานี เมืองประชาธิปไตยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	45
คำประพันธ์	66
คำประพันธ์บางเรื่อง	66
คำประพันธ์ร้อยเรื่อง (แต่งระหว่าง 2460 - 2505)	66
คำประพันธ์วันครู	67
คำประพันธ์ 2507	67
คำปราศรัยของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ	46
คำปราศรัยของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล ภายหลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในโอกาสกล่าวเปิดการประชุมอบรมศึกษาธิการอำเภอทั่วประเทศ พ.ศ. 2507 วันที่ 1 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (นครราชสีมา) 14 กุมภาพันธ์ 2507	47
คำปราศรัยของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมอาจารย์ใหญ่และครูใหญ่โรงเรียนส่วนกลาง	46
คำปราศรัยของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการในการ เปิดอบรมหัวหน้าหน่วย และผู้ช่วยหัวหน้าหน่วยศิลปากร ณ โรงละคร ศิลปากร วันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2502	97
โครงการพัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค (พ.ศ. 2501) โครงการทดลองการศึกษา ในคานบริหารการศึกษา	47
โคลงกลอน 2521	68
โคลงสี่สุภาพ	68
งานฉลอง 25 พุทธศักราช ของพุทธศาสนาทิอณเฑีย	68

กรรณิชาธิราช

หน้า

งานละครของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธ	
พระมกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม	69, 70
งานนิพนธ์	70, 71
จดหมายถึงผู้เสด็จ	98
จดหมายเหตุรายวันในการตรวจราชการส่วนภูมิภาค ของ อาณา รัฐมนตรีว่าการ	
กระทรวงศึกษาธิการ (หม่อมหลวงปิ่น มาลากุล)	47
จับเสือ	71
จับอายุเสือบิลลี่	71
ช่อวาอารี	72
ช่างทอน	72
วงคารา	72
กินแค้นของพระพุทธองค์	73
กุศโลบาย	28
(เดอะ นิว รีพับลิค) The New Republic	48
คน ท.อ.	49
คน ท.อ. ทอ	49
คน ท.อ. ตอนที่สาม	49
คน ท.อ. ตอนที่สอง	50
ทรงชัยกับไพร่ฟ้า	73
ทวาทศาน	74
ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว	75
เที่ยวกรุงเทพฯ	75
เที่ยวอิตาลีและสเปน	98
เที่ยวอเมริกาใต้ไปรอบโลก	99

ฉีกาหงส์แห่งกุลิกธานี	76
นิทรรศการวรรณกรรมพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว 24 พฤศจิกายน - 29 ธันวาคม 2521	28
นิราศเปยจิง	99
นิราศพายาใจไปรอบโลก	100
นิราศพายาใจไปรอบโลก ตอนต้น	100
นิราศพายาใจไปรอบโลก ตอนที่สอง	101
นิราศพายาใจไปรอบโลก ตอนที่สาม	101
นิราศพายาใจไปรอบโลก ตอนที่สี่	101
นิราศรอนรอนแรมไปรอบโลก	102
นิราศรอนรอนแรมไปรอบโลก นิราศพายาใจไปรอบโลก	102
นิราศเดี่ยวเที่ยวท่องกับน้องแก้ว	102
นโยบายเกี่ยวกับการจัดโรงเรียนราษฎร	50
บทเพลง	63
บทละครนิพนธ์ศาสตร์ เรื่องสามมากกว่าห้า ไฉไลไม่เฉื่อย เงินหาย	76
บทละครพูด เล่มใหม่ของหมอมหลวงปิ่น มาลากุล	76
บทละครพูดสิบเรื่อง	77
บทละคร เรื่องกวางการา พวงมาลัย ไฉไลไม่เฉื่อย และเที่ยวกรุงเทพฯ	77
บทละคร เรื่องสามเกลอ ทวาทศาน หงส์ทอง	78
บทละคร เรื่องอันความกรุณาปราณี ฉีกาหงส์แห่งกุลิกธานี มนุสส์ลี	78
บทละครวิทยุศึกษาสิบเรื่อง	78
บทละครสองซีกของหมอมหลวงปิ่น มาลากุล	79
บทวิทยุปริทรรศน์ เรื่องอาหรับราตรี ยามา และประสบการณ์กลางมหาสมุทร	79
บรรณอนุสรณ์	103

กรรชนข้อเรื่อง

หน้า

บริการเสียง (Sound Service) ของวิทยาลัยทันแกว มหาวิทยาลัยศิลปากร	
พระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม	51
บันทึกของ ป.ม. เรื่องการเตรียมการจัดตั้งมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ในโครงการ	
พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค ภาคศึกษา 8	51
บันทึกเรื่องการสร้างมหาวิทยาลัยศิลปากร ณ พระราชวังสนามจันทร์	
จังหวัดนครปฐม ของหม่อมหลวงเป็น มาลากุล อธิการบดี	51
บันทึกเรื่องวัชรบรรพตหรือสุวรรณภูมิ	31
บันทึกและบทวิทยุปริทรรศน์ เรื่อง "ไปสวนลุมพินี" และบทวิทยุปริทรรศน์เรื่อง	
"งานฉลอง 25 พุทธวาระของพุทธศาสนาที่อินเดีย"	79
ปกิณกะ ของ ป.ม.	80
ประวัติการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยศิลปากร ณ พระราชวังสนามจันทร์	
จังหวัดนครปฐม	52
ประวัติการศึกษาต่างประเทศ	52
ประวัติโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา	53
ประวัติศาสตรสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	103, 104
ปรากฏสยามคนที่ 5	104
ประสบการณ์กลางมหาสมุทร	80
ปรากฏาวิชาครูมัธยม "ประวัติการศึกษา" ตอนที่ 4	53
ปรากฏาวิชาครูมัธยม "หลักการการศึกษา" ตอนที่ 4	54
ไปสวนลุมพินี	105
ไปสวนลุมพินี (บทละคร)	81
ผีจริง ๆ	81
ผู้รักก็	82
ผู้รักก็	82

ครุฑน้อย

หน้า

"พ.ศ.ก."	54
พระมหากษัตริย์คุณเด่นเกล้า	105
พระราชวังสกลนครแห่งดินแดนทางประเทศ	82
พระราชกรณียกิจที่เกี่ยวกับการศึกษา	106
พลเอก มังกร พรหมโยธี กับการศึกษาสมัยพุทธศักราช 2491 - 2500	54
พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค	55
พัฒนาการศึกษาในส่วนภูมิภาค บทที่ 6 - 7 - 8	55
พิมพ์พิไล	83
กรรยาชาราชการสำคัญ	83, 84
มนุส โส ส	84, 85
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	55
มหาวิทยาลัย Oxford	56
มะโรง ร.ศ. 111 ปีอันเป็นมงคล	28
มือโรในอศิต (เมื่อ 60 ปีก่อน)	106
เมื่อรักจริง	85
ยังเป็นรอง	85, 86
ยาขม	86
ยามา	86
รวมปรากฏาและคำปราศรัยของม.ล.ปิ่น มาลากุล รัฐมนตรีว่าการกระทรวง ศึกษาธิการ	56
รวมเรื่องเที่ยว	107
รำพึงถึงพระผู้	107
รายชื่อบทละครพระราชนิพนธ์ของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว	29

กรรมช่อเรื่อง

หน้า

ล่องแก่งแม่ปิง	86, 87
ละครพูดสำหรับนักเรียนของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล เรื่องเจ้าหญิงกับคนตัดไม้ ยังเป็นรอง และเทพธิดาสาวซิท	87
ลูกสาวเจ้าของบ้าน	87, 88
วัดบรมวงศัศุรวราราม	32
วัดบรมวงศัศุรวราราม 2419 - 2519	33
วัดบรมวงศัศุรวราราม อดีตและปัจจุบัน	32
วิทยาลัยเพชรรัตน	57
วิชาครู เล่มเล็กและศึกษานิเทศ	29
วิชาครู เล่มเล็ก สำหรับครูโรงเรียนประถมศึกษา	57
ศุภณทลางามงคหาที่คิมโก	88, 89
ศัศวรรมแพ่งวัดบรมวงศัศุรวราราม	33
ศึกษานิเทศ	89
สามเกลอ	89, 90
สามมากกว่าหา	90
สาร สวาสัก	91
สุวัณณบัฏฎา	91
หงส์ทอง	92
หงส์ทอง ฉาก 60	92
หนังสือชีวิต	92
หมื่นฉันทวิเชียร : ปาถกถาและบันทึกถักสนะฉันท	93
เหยี่ยวสังคม	93
หม่อมเจ้าประภากร ในสมเด็จพะเจ้าบรมวงศัศุขอ เจ้าฟ้ามหามาลา กรมสมเด็จ พระบำราชนนปรัภัก	108

กรรมชื่อนี้ชื่อเรื่อง

หน้า

หลักการศึกษา	57
หลักสูตรประถมศึกษา	58
หอวิชาฐานุสรณ์	30
หัวใจทอง การเมืองเรื่องรัก	93
"ทางยาว" และ "ชาวดี" บทละครวิทยุของ ป.ม.	94
อธิบายพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว หมวด ข	
โชน ละคร	94
อนิจจาคุณพ่อ	94
อันความกรุณาปรานี	94
เอกลักษณ์ของชาติไทย	58
โอวาทในพิธีประสาทปริญญาการศึกษา 2500	59
โอวาทพระองค์ผู้ทรงศรี	59
โอวาทพระองค์ผู้ทรงศรี : พัฒนาการศึกษามูลนิธิภาค	60
โองการพระเมานพ	95
Education during the Time when His Highness Prince Dhaninivat was Minister of Public Instruction	60
The King and the Lowly Lad. O Come Darkness. Speak ! Speak ! พระราชนิพนธ์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว และพระมหาธีรราชเจ้า ราชสุক্তি ของหม่อมหลวงปิ่น มาลากุล	95
Miscellaneous Problems or An Autobiography of a would-be Mathematician	62
Proposed Projects for the Development of Education	60
School in the Village	96
Somsak in Trouble	96

เรื่องย่อบทละครของ ม.ล. ปิ่น มาลากุล

การเมืองเรื่องรัก

นางจินดา ไพร้การ ท้องการหย่าขาดจากหลวงจินดา ไพร้การ ซึ่งเคยเป็นรัฐมนตรีมาก่อน แต่ปัจจุบันปลดเกษียณแล้ว เพราะนางจินดา ท้องการกลับไปแต่งงานกับ นายประจวบ คุรุฑ์เกา ซึ่งเป็นผู้แทนราษฎรและมีหวังว่าจะมีอนาคตก้าวหน้าในด้านการงาน แต่หลวงจินดา ๑ ไม่ยอมหย่าและคิดอุบายที่ทำให้ นางจินดา ๑ ไปแนะนำให้นายประจวบ แต่งงานกับ นางสาวกึ่งกาญจน์ หลานสาวของ หลวงจินดา ๑ โดยตกลงเป็นการจ้าง นางสาวกึ่งกาญจน์ ให้แต่งงานแต่เพียงในนามเท่านั้น จนกว่า นางจินดา ๑ จะได้รับ อิสรภาพหย่าขาดจากหลวงจินดา ๑ แต่เมื่อได้อยู่ใกล้ชิดกับนางสาวกึ่งกาญจน์ นายประจวบ ได้เกิดความรักนางสาวกึ่งกาญจน์ ขึ้นจริง ๆ และในที่สุดทุกฝ่ายก็ตกลงกันไว้ด้วยดี

เกาะแก้วพิสดาร

ที่เกาะแห่งหนึ่ง สมมุติว่าอยู่ในมหาสมุทรอินเดีย ชื่อเกาะแก้วพิสดาร เป็นเกาะที่อยู่ทางไกลไปมาลำบาก บนเกาะมีนคราภิบาลเป็นผู้ดูแล ขึ้นกับกระทรวงมหาดไทย นคราภิบาล และผู้ที่ทำงานอยู่ด้วยตกลงกันว่าจะอยู่เป็นโสเภณีเพื่อที่จะหางานรับใช้ราชการได้เต็มที่ วันหนึ่งรัฐมนตรีช่วยว่าการมหาดไทย ได้มาเยี่ยมพร้อมทั้งพานองสาวและลูกสาวมาด้วย ขณะนั้นคนหางจรเขบนเกาะได้ออกคอกบานเต็มไปหมด ซึ่งเป็นความเชื่อของชาวบ้านว่า คนหางจรเข้นี้ร้อยปีจึงจะออกคอกครั้งหนึ่ง และเมื่อคอกบานเต็มก็ลมพัดเกสรไปตกที่ใด ที่นั้นก็จะเกิดมีความรักเป็นโรคระบาด และเหตุการณ์ก็เป็นเช่นนั้นจริง ๆ

ชาวคี

ทนายความคนหนึ่งมีนิสัยรักลูกความไว้ แต่ในขณะที่ยังไม่ถึงเวลานัก เขาได้นอนหลับพักผ่อน และฝันไป

คนมีบาป

นายตาล เป็นคนมีบาป เพราะตลอดชีวิตของเขาได้ทำความชั่วไว้มากเช่น โกงเพื่อน ฆ่าเพื่อน ไม่มีความกตัญญู ฯลฯ ในที่สุดเขาได้เป็นโรคประสาท และเป็นคนพิการ มีชีวิตอยู่ด้วยความทุกข์ทรมาน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเป็นเพราะผลจากการทำความชั่ว

ความเมตตาการุณค้ำจุนโลก

เป็นเรื่องเกี่ยวกับโรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ การผ่าตัดของแพทย์แกลคนยากจน การชักชวนให้บริจาคเงินสร้างอาคารศัลยกรรม และมีบทเพลง "ความเมตตาการุณค้ำจุนโลก" พร้อมโน้ตเพลง

งานฉลอง 25 ศตวรรษ ของพุทธศาสนาที่อินเดีย

อินเดียมีงานฉลอง 25 ศตวรรษของพุทธศาสนาในประเทศไทย 1 ปี เพราะอินเดียในปีที่พระพุทธเจ้าเสด็จเข้าสู่ปรินิพพานเป็น พ.ศ. 1 (ส่วนของไทยนับเมื่อพระองค์เสด็จเข้าสู่ปรินิพพานครบ 1 ปีแล้วเป็น พ.ศ. 1) โดยกำหนดให้มีในเดือนพฤศจิกายน เพราะในระหว่างนั้น UNESCO กำหนดให้มีการประชุมใหญ่ที่อินเดีย ซึ่งมีผู้แทนจากประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกมาประชุมกัน นับเป็นการเผยแพร่พุทธศาสนาไปทั่ว จากบทละครเรื่องนี้ทำให้ทราบเหตุการณ์ต่าง ๆ ในงานฉลอง 25 ศตวรรษครั้งนี้

งานนิคเคียว

นายขจรเห็นคนอื่นใช้เช็คในการซื้อของต่าง ๆ จึงได้ไปขอเปิดบัญชีที่ธนาคารเป็นเงิน 2,000 บาท และได้นำเช็คมาใช้ในการซื้อของต่าง ๆ จนเกินจำนวนเงินที่มีอยู่ เมื่อผู้จัดการธนาคารเชิญ นายขจร มาพบเพื่อชี้แจงว่าได้ใช้เงินเกินจำนวนที่ฝากไว้ นายขจร ได้ตอบว่าเป็นเรื่องงานนิคเคียว แล้วหยิบเช็คขึ้นมาเขียนเพื่อใช้หนี้ให้กับธนาคาร

เงินหายและ เงินหายสามบาท

เป็นเรื่องปัญหาทางคณิตศาสตร์เกี่ยวกับการคิดเลขโดยผูกเรื่องเป็นละครกล่าวถึง
การจ่ายเงินค่าเช่าที่พักของชาย 3 คน

จบสื่อ

เป็นเรื่องราวสมัย พ.ศ. 2457 โดยสมมุติ เมื่อกองทหารข้าศึกแห่งกองทัพ
อาณาจักรมังกะทองได้เข้ายึดมณฑลหัตถินบุรี ผู้บังคับการทหารข้าศึกได้มาพักที่บ้านพระยา
กรุงศรีหัตถิน และได้พบว่าอาหารของคณะทหารของตนอยู่ในบ้านหลังนั้นด้วยจึงออกคำสั่งให้
ประหารชีวิตเสียทั้ง ๆ ที่ภายหลังได้ทราบว่าทหารที่กินสิ่งให้ประหารชีวิตนั้นคือบุตรชายของ
ตนเอง

เจ้าหญิงกับคนตัดไม้

เจ้าหญิงองค์หนึ่งรักคนตัดไม้ แต่มีเจ้าชาย 3 องค์มาขอแต่งงานด้วย เจ้าหญิง
จึงได้มาปรึกษากับคนตัดไม้ และคนตัดไม้ก็ได้คิดหาอุบายจนกระทั่งเจ้าหญิงได้แต่งงานกับ
คนตัดไม้สมความปรารถนา

โลไลไม่เจดีย์

เป็นโจทย์คณิตศาสตร์ เกี่ยวกับผลการสอบประโยคเตรียมอุดมศึกษาของนักเรียน
โรงเรียนหญิงและนักเรียนโรงเรียนชาย โดยพนันกันว่าถ้าผลสอบของโรงเรียนใดน้อยกว่า
ฝ่ายนั้นจะเป็นฝ่ายเลี้ยง เมื่อคิดผลสอบตามที่ฝ่ายชายคิดแล้วปรากฏว่าฝ่ายชายเป็นฝ่ายชนะ
แต่ผู้แต่งได้เสนอแนะให้ผู้อ่านคิดเองว่าที่ถนัดนั้นฝ่ายหญิงเป็นฝ่ายชนะ

ช่างทอง

สิวลี ภรรยา นายแถม เป็นผู้มี ความชื่นชมกับศิลปินพวกอีลิมินิสต์ (Eliminist) หรือพวกช่างทองมาก แต่ตัวนายแถมนั้นไม่สนใจและไม่ชอบ หลักของพวกช่างทอง คือตัดทอง ส่วนต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็นออกมาที่สุดที่สามารถจะตัดทองได้ และเมื่อบรรดาช่างทองเพื่อน ๆ ของสิวลีมาและนำผลงานมาให้แก่สิวลี ปรากฏว่า ศิลปินช่างทองได้นำกรอบรูปซึ่งไม่มีภาพ มาให้ ก็ช่างทองใดส่งบทกวีซึ่งมีแทกระดาษเปล่ามาให้ และผู้ประพันธ์บทกวีช่างทองใดส่ง บทเพลงซึ่งมีแทกระดาษเปล่ามาให้เช่นกัน ดังนั้นเพื่อเป็นการตอบแทนนายแถมจึงได้เขียนเช็ค ให้แก่ช่างทองทั้งสาม และเช็คนั้นก็ไปเบิกเงินที่ธนาคารซึ่งนายแถมไม่มีเงินอยู่เลย เพราะ เขาได้ตัดทองเงินเสียหมดนานแล้ว

ชื่ออาวารี

นายธนา สามีนางอาวารี ได้ออกไปพบกับ "คอกฟ้า" การภาพยนตร์เมื่ออาวารีทราบ ก็โกรธมาก และเก็บข้าวของจะไปอยู่ที่อื่น พอถึงรุ่งของอาวารีมาเยี่ยมและเตือนสติไม่ให้ว้าวาม และให้มีความไว้วางใจสามี อาวารีจึงคิดได้และในที่สุดก็รู้ความจริงว่า "คอกฟ้า" นั้นคือ น้องสาวของสามีนั่นเอง

กวางคารา

ผู้พิพากษาคนหนึ่งต้องเผชิญหน้ากับคนมาซึ่ง เป็นนักโทษฆ่าคนตาย หนีหลุมออกมาจาก ปากคลองสาม เพื่อมาขاضผู้พิพากษาเป็นการแก้แค้นที่ถูกผู้พิพากษาคัดสินให้ประหารชีวิต แต่ ผู้พิพากษายพยายามทำใจเย็นและทำอบายทุกคุ้ยกับคนร้าย จนกระทั่งคนร้ายตายใจ และถูกจับได้ โดยผู้พิพากษาไม่ได้รับอันตรายแต่อย่างใด

กินแค้นของพระพุทธองค์

เล่าถึงประเทณินเกีย เมื่อมีงานฉลอง 25 ศตวรรษของพระพุทธศาสนา เนื้อหา

เช่นเดียวกับเรื่อง งานฉลอง 25 ศตวรรษของพุทธศาสนาที่อินเดีย

ท้าวท้าว

หญิงสาวคนหนึ่ง เป็นลูกสาวคนเกี้ยวอยู่กับมารดาซึ่งมีฐานะดี บิดาได้ถึงแก่กรรมแล้ว วันหนึ่งมีชายหนุ่มมาหามารดาและโศภณหญิงสาวจึงขอความรัก หญิงสาวเกิดความรักในตัวชายหนุ่ม แต่มารดาได้โทษคนไปสับและรู้ว่าชายคนนี้เป็นคนไม่ดี จึงกล่าวให้ชายหนุ่มรู้ว่า หากลูกสาวของคนไปแต่งงานด้วย จะไม่ให้ทรัพย์สมบัติใด ๆ ทั้งสิ้น ชายหนุ่มได้ยินดังนั้น จึงไปมาหาหญิงสาวอีก หญิงสาวรู้สึกเสียใจและลมเจ็บลง มารดาเป็นผู้คอยดูแลรักษาจนหายดี และให้มาช่วยกิจการงานของมารดาจนเจริญก้าวหน้า มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไปจนมารดาได้ตายลง ชายหนุ่มคนเดิมได้มาขอโทษและชวนหญิงสาวไปอยู่ด้วย แต่หญิงสาวไม่เชื่ออีก

ทานชีวิต

นายสมบัติได้ออกจากบ้านไปหาเมียเพื่อช่วยชีวิตเต้านมไว้ ที่ท้องของ เต้านมมีคำจารึกไว้ว่าใครพบให้เอาไปคืนเจ้าของและบอกตำลึงที่อยู่ไว้ด้วย นายสมบัติได้นำเต้านมไปคืนเจ้าของและได้รับพระพุทธรูปบูชาองค์หนึ่งซึ่ง เจ้าของเต้านมบอกว่าพระพุทธรูปองค์นี้จะป้องกันภัยต่าง ๆ ตลอดจนอัคคีภัยได้ และในปีต่อมาเมื่อเกิดไฟไหม้ขึ้นที่โรงรถของนายสมบัติในเวลากลางคืนก็มีเสียงกระซิบที่หูของนายสมบัติขณะที่เขากำลังนอนหลับอยู่ให้ลุกขึ้นไปดูไฟไหม้ ทำให้मानของนายสมบัติรอดพ้นจากการถูกไฟไหม้

เทพธิดาสวรรค์

เด็กชายและเด็กหญิงซึ่งเรียนที่โรงเรียนประถมสาธิตวิชาการศึกษา 2 คน ได้เดินทางมาในป่าและพบเทพธิดาหลายองค์ เทพธิดาเหล่านั้นกล่าวว่าเด็กทั้งสองบุกรุกเข้ามาใน

สถานที่ของเทพธิดาโดยไม่ได้ออมนุญาตและจะทอให้พระราชินีลงโทษ แต่เมื่อพระราชินี
เสด็จมาถึงก็มิไกลงโทษ กลับสั่งสอนให้เป็นเด็กดี

เที่ยวกรุงเทพ ฯ

เที่ยวกรุงเทพ ฯ บรรยายให้ทราบถึงลักษณะบ้านเมืองของกรุงเทพ ฯ ในสมัย
รัชกาลที่ 5 ซึ่งแตกต่างกับสมัยปัจจุบันมาก เช่นมีถนนอยู่ไม่กี่สาย มีลำคลองหลายแห่ง มี
สถานที่สำคัญ เช่น แนวป้องกันข้าศึก และป้อมต่าง ๆ เป็นต้น

ธิดาหงส์แห่งกุสศิธรานี

ในงานสมโภชน์หงส์ทองประจำปีของเมืองกุสศิธรานี มีการแสดงละครเรื่อง
"หงส์ทอง" ถวายแก่พระราชินี ปรากฏว่าเจ้าชายแห่งเมืองสุนันทอุทยาน ซึ่งเป็นเมืองศัตรู
ได้ปลอมตัวมาแสดงละครเรื่องนี้ และเป็นที่พอพระทัยของพระราชินี ภายหลังถูกตามจับตัว
แต่ในที่สุดก็ได้รับอภัยโทษและได้อภิเษกสมรสกับพระราชินี

ประสบการณ์กลางมหาสมุทร

เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ๆ เมื่อคืนวันที่ 29 ต่อกับวันที่ 30 มกราคม 2498 เกิด
ขึ้นขณะที่ผู้เขียนกำลังโดยสารเรือควีนแมรีอยู่กลางมหาสมุทรแอตแลนติก และเรือดังกล่าวต้อง
แล่นออกนอกเส้นทางเพื่อนำผมไปช่วยเหลือกะลาสีของเรืออีกลำหนึ่งซึ่งได้รับบาดเจ็บสาหัส
เนื่องจากเรือลำนั้นถูกพายุใหญ่ และในที่สุดก็ช่วยได้สำเร็จ

ไปสวนลุมพินี

เป็นเรื่องเหตุการณ์ในการเดินทางและการไปเที่ยวที่สวนลุมพินี ซึ่งเป็นพุทธสถาน
อยู่ในประเทศเนปาล โดยผ่านทางประเทศอินเดีย การเดินทางค่อนข้างลำบาก ที่พักไม่

สะดวกสบาย แต่เมื่อไปถึงแล้วทุกคนก็พอใจและมีความสุขที่ได้มายังสถานที่สำคัญแห่งนี้

ผีจริง ๆ

โรงแรมแห่งหนึ่งในห้องที่หนึ่งไม่มีคนไปมามากนัก เป็นโรงแรมที่ลึกลับกว่าผี เพราะมีคนเคยมาผูกคอตายและถูกฆาตกรรม วันหนึ่งมีทหารแห่งกองทหารรักษากินแดนพากันมาพัก 4 คน พอถึงกับนายเอด ซึ่งมาจากกรุงเทพฯ มาเขามังกลาโลอยู่ที่ตลาดกอนหนานัน 3 - 4 วัน ร.อ. ฤทธิ์ ทหารคนหนึ่งไม่เชื่อว่าจะมีผีจริง ๆ จึงได้ตกลงใจว่าจะอยู่ในห้องซึ่งมีคนเคยบอกว่าเห็นผี และในที่สุดก็ได้เห็นภาพผิงที่ไถยน์ไถฟ้งมา แต่ ร.อ. ฤทธิ์ ไม่กลัว และได้ให้ปากแหว่งนั้นจนตาย ซึ่งผีตายนั้นคือนายเอดนั่นเอง

ผูกคอตาย

นายพลโรซ คิกกบฏทอชานเมือง มอกละลาทหารว่าพระราชสันพระชนม์แล้ว เพื่อให้ทหารทั้งหมดออกไปจากเมือง แต่พระราชินีโกรธชาวและควยความร่วมมือของขุนนาง และทหารใกล้คิกบฏบางคน จึงทำให้แผนการของนายพลโรซไม่สำเร็จ

ฝรั่งเศส

เป็นเรื่องการเมืองเกี่ยวกับปัญหาการปกครองเมืองขึ้นของฝรั่งเศส กล่าวถึงอาณาจักรมังกรทอนในเอเชีย ซึ่งอยู่ในความคุ้มครองของฝรั่งเศสมาได้ 35 ปี ยังคงให้ชาวแทมเมอร์ (Tmeres) มีพระเจ้าแผ่นดินและคณะรัฐบาลของตนเอง พวกฝรั่งเศสต้องการจะพัฒนา "ฝรั่งเศสใหม่" (New France) นี้ โดยการกู้เงิน 225 ล้านฟรังก์ แต่ฝ่ายรัฐบาลเจ้าของประเทศไม่เห็นด้วย จนเกิดการแตกร้าวกัน มีแทมเมอร์วิ ผู้เป็นที่สองรองจากอรรคมหาเสนาบดีเท่านั้นที่เข้ากับพวกฝรั่งเศสได้ แทมเมอร์วิ มีภรรยาสาววัย 16 ชื่อ อัวเล้ง (แมสลายบัว) ในที่สุดก็กู้เงินมาและวังใหม่ของผู้สำเร็จราชการชาวฝรั่งเศสก็เกิดขึ้น

เงินหมดแล้วฝ่ายฝรั่งเสสก็จะบังคับให้รัฐบาลแห่หรือออกกฎหมายเก็บภาษี ในคืนฉลองวันใหม่
นั้นเอง ประชาชนลุกฮือขึ้นก่อการจลาจล ทานนี่มทริวหาทางแก้ไขสถานการณ์ได้ และ
บังเอิญไปจับได้ว่า ทานเคอกรัมบรัง เป็นตัวกบฏของชน นัมทริว จึงหนีไปเข้าข้างฝ่าย
ประชาชน ในที่สุดทหารมาปราบจลาจลได้ นัมทริวบอกว่าคราวนี้แพ้ แต่ขอให้เป็น
เครื่องเตือนสติชาวฝรั่งเสสไว้แล้ว ก็สาบสูญ ฯลฯ (เป็น มาลากุล, ม.ล. 2517:130)

พวงมาลัย

ชายคนหนึ่งชื่อจรรยา พาเกมม ซึ่งได้รับมอบหมายให้ถือเงินหลวงไปยังต่างจังหวัด
มาในร้านอาหาร เพื่อจะขโมยเงินดังกล่าว โดยให้กุหลาบ หญิงซึ่งทำงานอยู่ในร้านนั้น
แอบเอายานอนหลับใส่ในเหล้า ซึ่งกุหลาบก็ก็ร่วมมือด้วยเพราะกำลังต้องการเงิน 500 บาท
แต่เมื่อกุหลาบและเกมมมีโอกาสได้คุยกันตามลำพัง กุหลาบจึงรู้ว่าเกมมคือพี่ชายของตนเอง
จึงช่วยเหลื่อให้เกมมกลับไปโดยปลอดภัย แต่เกมมไม่รู้จักกุหลาบ เพราะกุหลาบได้หนีจาก
บ้านต่างจังหวัดมาอยู่กรุงเทพฯ เป็นเวลานานแล้ว และเปลี่ยนชื่อจากพวงมาลัย มาเป็น
กุหลาบ

พิมพ์พิไล

เมื่อหลวงไวยากรณีสรร โด่ถึงแก่กรรมลง ได้ทำพินัยกรรมให้พระรามคชเสถียร
ซึ่งเป็นผู้สูงอายุ และนายวิเชียร ธนเนติ ซึ่งเป็นหนุ่มหัวรุนแรง เป็นผู้ปกครองดูแลทรัพย์สิน
สมบัติ รวมทั้งพิมพ์พิไล บุตรีของตน นายวิเชียรได้แสดงตัวว่าไม่ต้องการทำหน้าที่นี้ แต่
ต้องจำใจทำ และยังได้สนับสนุนให้พิมพ์พิไลไปแต่งงานกับนายทวี พิสดน ผู้ซึ่งมีค่าของ
พิมพ์พิไล ได้ให้ความอุปการะมาเมื่อลูก แต่พิมพ์พิไลไม่สนใจนายทวี เพราะรักนายวิเชียร
และได้แสดงให้นายวิเชียรรู้ ซึ่งนายวิเชียรก็พยายามหนี แต่ในที่สุดก็หนีไม่พ้น (ในองค์ที่สาม
มีฉากหนึ่งซึ่งกล่าวหาพิงถึงเรื่องขุนช้างขุนแผนด้วย)

ภรรยาข้าราชการสำคัญ

รุจิรา ภรรยาของเศรษฐี รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงทรัพยากรแห่งชาติ ไม่พอใจที่สามีไม่มีเวลาให้สำหรับตน เพราะเศรษฐีมีตำแหน่ง วันหนึ่งเพราะความน้อยใจ รุจิราโคตกลืนใจจะหนีไปกับลูกชาย หุ่นสังคม ซึ่งมาติดพันอยู่ แต่ในที่สุกคึกคักได้และกลับมาอยู่กับเศรษฐีซึ่ง โคตกลืนใจลาออกจากตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการเช่นกัน

มนุส โส ลี

ชายคนหนึ่ง ชื่อมนุส เป็นผู้ที่หลงอยู่ในดิเลส ความชั่ว และมัวเมาอยู่กับความสุข เพลิดเพลินและสิ่งเร้ามากมายต่าง ๆ ภายหลังได้ไปเห็นสภาพในนรกจึงกลับตัวเป็นคนดี

เมื่อรักจริง

ชณาสี เป็นครูย้ายจากกรุงเทพฯ กลับไปอยู่โรงเรียนเก่าที่ต่างจังหวัด ในคืนแรก ที่ย้ายไป เพื่อนครู 2 คน ไฉมาเยี่ยมและเล่าว่า บ้านพักที่ชณาสีอยู่นั้น แม่นานคือแม่มวน เคยเห็นเฒ่าแล้ว และทั้งสามได้คุยกันว่าถ้ามีอิทธิฤทธิ์จริง ๆ ก็จะมาทำสิ่งที่ประโยชน์ เช่น ถ้าจะประสมอันตรายก็ควรจะมาบอกให้รู้ตัวล่วงหน้า และในขณะที่ชณาสีนั่งอยู่คนเดียว ปรากฏว่าแม่มวนไฉมาตัดเตือนชณาสีเกี่ยวกับการปฏิบัติตนต่อสามี ซึ่งชณาสีได้ทราบภายหลังว่าแม่มวนได้ตายไปแล้วเมื่อ 2 ปีก่อน

ยถกรบุง

ที่สะพานหน้าวัดลัดสงัดวันหนึ่ง พ่อและลูกได้ช่วยกันยกกระบุงมา 1 ใบ เพื่อเอาไปวางทิ้งน้ำ พ่อบอกกับลูกว่าลูกซึ่งอยู่ในกระบุงนั้นมีร่างของปู่ อยู่ ไม่สบายจะตายก็ไม่ตาย จะหายก็ไม่หาย จึงต้อนน้ำมาถ่วงน้ำ เพราะอยู่ไปก็สิ้นเปลืองเปล่า ๆ ลูกได้บอกวาทิ้งไปแต่ลูกก็พอสวนกระบุงให้เต็มไว้ ทำให้พ่อได้คิดว่าลูกจะทำแทนตนเกี่ยวกับน้ำที่ตนทำ

กบพอ จึงเปลี่ยนใจยกกระบอกกลับมา

ยังเป็นรอง

ในงานแสดงของนักเรียนโรงเรียนสตรีแห่งหนึ่ง อัญชลีได้รับเลือกให้รำเป็น
ตัวบุษบา เพราะรำได้สวย ส่วนมาลีได้รับเลือกให้เป็นตัวบุษมาสารอง แต่อัญชลี โดด
คำสั่งของครูผู้ควบคุม โดยแอบไปแหวกบานหน้าต่างหาลงภาควิชาการแต่งอยู่คนเดียวหรือเปล่า
(ชาลวงภาควิชาจะเป็นผู้คัดเลือกตัวบุษบาให้ไปรำถวายหน้าพระที่นั่ง ในงานแสดงศิลปหัตถ-
กรรมที่กรุงเทพฯ) ครูจึงทำโทษโดยไม่ให้อัญชลีออกแสดง และให้มาลีแสดงแทน เพื่อนๆ
พากันขอร้องครูให้ยกโทษให้อัญชลีและให้ออกแสดงตามเดิม แต่มาลีไม่โกหกอะไรทั้งสิ้น
แม่เพื่อน ๆ จะพากันขอให้มาลีปฏิเสธการแสดง ภายหลังมาลีได้ขึ้นเป็นเกาอี้และแสดงกลอง
มาทำเป็นรำไม่ได้ อัญชลีจึงโก้ออกไปรำ โดยที่มาลีให้เหตุผลว่าถึงแม่ตนจะขอร้องครู
อย่างไร ครูก็คงไม่ยอมยกโทษให้อัญชลี แต่มาลีเห็นว่าอัญชลีรำสวยกว่า ถึงแม้มาลีต้อง
การจะไปรำถวายหน้าพระที่นั่งอย่างไรก็ตามก็เป็นความตองการส่วนตัว ซึ่งยังเป็นรอง
ความตองการส่วนรวมคือขอเลี้ยงของโรงเรียน

ຍາໝ

ลุงก็เป็นคนที่ไม่เกรงใจคน ชอบพูดอะไรตรง ๆ โดยไม่คิดว่าผู้ฟังจะไม่พอใจ
แต่คนอื่น ๆ ที่พบลุงก็อยู่ไกลเพราะหวังทรัพย์สินเท่านั้น วันหนึ่งมาโนช ไฉมาพบลุงก็
และได้แสดงความไม่สนใจ พร้อมทิ้งลูกกับลุงก็อย่างที่สูงที่ทำกับผู้อื่น จนในที่สุดลุงก็ถู
สำนักแก้ว

ຍາມ

เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ๆ คือ เมื่อวันที่ 15 ธันวาคม 2497 ผู้เขียนได้เดิน
ทางโดยเครื่องบินไปอเมริกาใต้ เรื่องที่เกิดขึ้นที่เมืองลาปาซ เมืองหลวงของประเทศ

โบลิเวีย ซึ่งเป็นเมืองที่สูงที่สุดในโลก มีทิวทัศน์มาก จากทะเลทรายทำให้ทราบถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ และสภาพทั่ว ๆ ไปของเมืองนี้

ลองแกมเปิง

ศาสตราจารย์ ผู้ชำนาญทางจิตศาสตร์คนหนึ่งกำลังสนทนากับภริยาซึ่งเป็นศิษย์อยู่ที่กรุงเทพฯ ส่วนที่แม่ปิงนายเอกคุณหมของวิภาคุยอยู่กับเพื่อน ๆ ที่ไป ค.ศ.ร. (เส้นทางเพื่อการศึกษาระหว่างปีภาคฤดูร้อนของครูสภา) รวมทั้งอุไรวรรณ คุณหมของศาสตราจารย์ ด้วย วิภาได้ขอให้ ศาสตราจารย์ส่งกระแสจิตไปหานายเอกกำลังทำอะไรอยู่จึงไม่สงขามาให้ทราบบ้าง ศาสตราจารย์ถูกจากลูกแก้วก็เห็นว่า นายเอกกำลังคุยกับผู้หญิงคนหนึ่งอย่างสนิทสนม ซึ่งวิภาไม่พอใจและถามว่าใคร และเมื่อ ศาสตราจารย์เพ่งดูอีกครั้งหนึ่งจึงเห็นว่าผู้หญิงคนนั้นคืออุไรวรรณคุณหมของเขาเอง

ลูกสาวเจ้าของบ้าน

เป็นเรื่องการพบกันของคนใจดีและคนใจชั่ว คือ พวกโจร 6 คน ปลอมเป็นชาวนาพากันมายังบ้านของเศรษฐีคนหนึ่งซึ่งเป็นคนใจดี และได้ให้การต้อนรับอย่างดี จัดที่พักอาศัยและจัดหาอาหารให้รับประทาน จึงทำให้โจรซึ่งคิดจะมาปล้นในตอนแรกเปลี่ยนใจเพราะเห็นในคุณงามความดีของเศรษฐีผู้นี้

(เรื่องนี้มีลักษณะแปลกจากทะเลทรายเรื่องอื่น ๆ คือ มีตัวแสดงเพียงตัวเดียว คือ ลูกสาวเจ้าของบ้าน)

สามเกลอ

สามเกลอ เป็นละครพูด 2 องก์ เนื้อหาเป็นเรื่องเกี่ยวกับการวางแผนโครงการสำหรับการศึกษาประชาชน โดยตัวละครซึ่งได้แก่นายอำเภอ น้องสาวของนายอำเภอ

และผู้จัดการธนาคารสาขา ในอำเภอแห่งหนึ่งซึ่งอยู่ห่างไกลพระนครรวมกันคิดว่าการศึกษา
 ประชาบาลควรได้รับความร่วมมือจาก 3 ฝ่าย คือ สถาบันประชาชน สถาบันข้าราชการ
 เจ้าหน้าที และสถาบันพระมหากษัตริย์

สามมากกว่าหา และ สามมากกว่าหา (บทละครคำโคลง)

พอพยายามจะพิสูจน์ว่าเด็กอายุ 5 ขวบ ยังไม่รู้จักค่าของเงินโดยให้ลูกชายอายุ
 6 ขวบ และลูกสาวอายุ 5 ขวบ เลือกกระหวางธนบัตรใบละ 5 บาท กับธนบัตรใบละ
 1 บาท 3 ใบ ครั้งแรกลูกสาวเลือกธนบัตรใบละ 1 บาท 3 ใบ พ่อจึงได้พิสูจน์ด้วย
 การให้ลูกสาวเลือกเช่นนี้อีกโดยไม่ให้ลูกชายเลือกด้วย 2 ครั้ง ซึ่งปรากฏว่าลูกสาวเลือก
 ธนบัตรใบละ 1 บาท 3 ใบทุกครั้ง แต่เมื่อพี่ชายได้อธิบายให้น้องสาวฟังว่าธนบัตรใบละ
 5 บาท มีค่ามากกว่าธนบัตรใบละ 1 บาท 3 ใบ น้องสาวได้ตอบว่าพี่ชายได้เพียง 5 บาท
 แต่ตนได้ถึง 9 บาทแล้ว

สารสวาสัก

ทิตยา มีเด็กรับใช้คนหนึ่งชื่อ ทศนีย์ (ออน) ซึ่งเป็นญาติห่าง ๆ ทิตยาเอาใจใส่
 อดทนมากเมื่อนอนไปสนิทสนมรักใคร่กับชายหนุ่มชื่อจรัส ซึ่งมีอาชีพทนายความ ทิตยาก่อน
 จกหมายและช่วยเขียนตอบโต้ เพราะออนอ่านเขียนหนังสือไม่เป็น ค่ายเหตุนี้นิตยาเลยได้
 หมายอากรมของทศนีย์ ซึ่งกลายเป็นอากรมรัก จกหมายของทิตยานี้เองที่ทำให้จรัสหลงรัก
 ออน และตกลงจะจดทะเบียนสมรสด้วย ในวันจดทะเบียนสมรสนั่นเอง จรัสได้ทราบนความ
 จริงว่าใครเป็นผู้เขียน "สารสวาสัก"

ส่วนปัญหา

ผู้ใหญ่ในวงการศึกษาค้นหนังสือนี้รุดผ่านหมู่บ้านในชนบทแห่งหนึ่ง บังเอิญรถเสีย

จึงได้หยุดรถแก่ไชรดและไคสนทนากับชาวบ้านโดยเฉพาะจากสุวณณ จึงทราบถึงความ
ต้องการของชาวบ้านว่าต้องการให้รัฐบาลสร้างโรงเรียนขึ้นในหมู่บ้าน ไม่ใช่ในตัวจังหวัด
เพื่อที่พ่อแม่จะได้มีโอกาสส่งสอนอบรมลูกหลานของตนเองได้ควย ซึ่งผู้ใหญ่ท่านนั้นก็ตกลง
ใจสร้างโรงเรียนมัธยมสามัญในหมู่บ้าน แทนที่จะสร้างในตัวจังหวัดตามที่ไคเคยคิดไว้

หงส์ทอง

เจ้าชายแห่งกุลิสถานี หลงรักหงส์ทอง ซึ่งเป็นเจ้าหญิงถูกพระอัยกาสาปมาให้เป็น
หงส์ จะเป็นคนใดก็ไม่มีแสงจันทร์เท่านั้น และผู้ที่จะแก้คำสาปไคจะทอง เป็นชายที่มีความ
รักเจ้าหญิงอย่างจริงใจเท่านั้น ซึ่งเจ้าชายแห่งกุลิสถานีก็เฝ้ามองดูให้เห็นว่าทรงรักเจ้าหญิง
ควยการกระโดดลงจากหน้าผาชั้น จึงไคช่วยเจ้าหญิงให้พ้นคำสาปกลับเป็นคนและไคเป็น
คูครองของเจ้าชาย

หนสาวก

กำนันแถมเป็นคนไม่เกี หักดิบโดยการรับจ้างองที่จากชาวบ้าน และยึดที่ดินเหล่านั้น
ไว้ได้เป็นจำนวนมาก รวมทั้งที่ดินและบ้านของนายจวง จนนายจวงต้องไปอาศัยคนอื่นอยู่
สามปีต่อมากำนันแถมเกือบจนน้ำตาย เพราะเรือโดยสารลม พอลื่อนายจวงและลูกชายมาพบ
เข้าจึงไคช่วยชีวิตไว้ ทำให้กำนันแถมรู้สำนึกตัว และกลับตัวไค คืนที่ดินต่าง ๆ ที่เคยยึด
มาให้เจ้าของเดิมหมด และกลายเป็นคนใจบุญสุนทาน สิบปีต่อมา ตอนสายวันหนึ่งขณะที่
นายจวงและครอบครัวกำลังจะขึ้นรถไปเยี่ยมกำนันแถมซึ่งป่วยอยู่ที่กรุงเทพฯ ทุกคนได้เห็น
กำนันแถมโบกมือให้ในรถที่สวนมาอีกคันหนึ่ง จึงไม่ขึ้นรถคันนั้นและคิดว่ากำนันแถมคงตายและ
กลับมาบ้านแล้ว แต่ปรากฏว่ากำนันแถมไคตายแล้วในตอนเช้าวันนั้น ก่อนหน้าที่ครอบครัว
ของนายจวงจะพบ

หัวใจทอง

ปราณี ลูกสาวของหลวงประสิทธิ์จรรยา หลงรักนายมานพ ซึ่งเป็นคนไม่กีนายมานพต้องการโฉมที่กินของหลวงประสิทธิ์จรรยา เพื่อนำไปทำสัญญาให้สร้างคุกแถวโดยตอกรือโรงเรียนที่หลวงประสิทธิ์จรรยาสร้างขึ้นในที่กินนี้ และไต่ขยงให้ปราณีขโมยโฉมคังกล่าวไปให้ ตอนแรกปราณีคิดขวยเหลือมานพ แต่ภายหลังกลับใจได้

หางวาว

พี่ชายและน้องสาวกำลังเล่นวากันอยู่ น้องสาวทำหางวาวขาด พ่อก็มีผู้ร้ายกระชากสร้อยผามา และหลอกเด็กทั้งสองว่าจะช่วยหางวาวให้เพื่อไม่ให้หางวาวเอียงโดยไขกลักไม้ขีดไฟซึ่งมีสร้อยอยู่ข้างในผูกเป็นหางวาว ซึ่งเด็กทั้งสองไม่รู้ ดังนั้นเมื่อสองสามวันรยาเจ้าของสร้อยตามมาถึงและค้นตัวผู้ร้าย จึงไม่พบสร้อย และคิดว่าจำคนผิดจึงไต่เดินไปนั่งริมพุ่มไม้ แต่ในที่ลุ่มวาวไต่ตกลงตรงพุ่มไม้พอดี เจ้าของสร้อยจึงไต่สร้อยคืนไป

เหยี่ยวสังคม

นายบุตร เป็นเหยี่ยวสังคม พยายามหาทางยุแหย่ให้นายประสงค์ แต่งงานกับ น.ส. มัลลิกา ซึ่งเป็นบุตรของขุนวรวงศาการจังหวัด เพื่อหวังจะได้เงิน โดยให้นางสุดักษณาภรรยาเดิมของตนเป็นผู้เกลี้ยกล่อมนายประสงค์ ทำให้ น.ส. มัลลิกา เกิดนึกใจกับ ร.ท. พิมล คู่รัก ภายหลังนายบุตรถูกตำรวจจับ และ น.ส. มัลลิกา กับ ร.ท. พิมล กลับมาทำความเข้าใจกันได้

อนิจจาคุณพ่อ

ใหญ่และน้อย ลูกสาว 2 คน คิดว่าบิดาตายแล้ว จึงได้คิดถึงเรื่องการแบ่งสมบัติ โดยไม่ไต่ทวงไยเรื่องอื่นที่จำเป็น เช่น การทำศพ ทั้ง 2 คน พยายามจะให้ได้สมบัติมากที่สุดจนถึงกับทะเลาะกัน แต่ปรากฏว่าบิดายังไม่ตาย เพียงแต่อง่ายกายเกิดอาการกระดูกกระคิกไม่ไต่ไปชั่วระยะหนึ่งเท่านั้น เมื่อบิดาได้เห็นการกระทำของลูกสาวทั้งสอง จึงคิดระงับพิธีกรรมที่เคยทำไว้ทั้งเสีย และคิดจะแต่งงานใหม่

อนิความกรุณาปรานี

ก่อนสอบไล่ 1 วัน ศานิต นักเรียนซึ่งเป็นผู้รวบรวมและถือเงินที่เก็บจากเพื่อนนักเรียนจำนวน 5,000 บาท ในการที่จะไปทัศนจารที่จังหวัดสุรินทร์ พรหมทั้งไปอยู่โรงเรียนที่สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีทรงสร้างและทรงนำชื่อสมาคมของโรงเรียนสตรีวิทยาไปใช้เป็นชื่อโรงเรียนนั้น ได้ทำเงินหาย กรุปรานีเห็นว่าวันรุ่งขึ้นจะเป็นวันสอบจึงช่วยเหลือโดยบอกหาหาเงินได้แล้ว และคิดว่าจะใช้เงินของตนเองซึ่งเตรียมไว้สำหรับไปทัศนจารดูแทน ภายหลังอาจารย์ใหญ่เป็นผู้หาเงินได้ เพราะศานิต นำไปลืมหักไว้ที่ห้องอาจารย์ใหญ่ จึงได้นำเงินดังกล่าวมาให้กรุปรานี และได้ชมเชยกรุปรานีว่ามีความกรุณาปรานีต่อศิษย์

อาหรรบราตรี

เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นจริง ๆ เมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2496 ผู้เขียนออกเดินทางโดยเครื่องบิน ที. เอ. เอ. เพื่อจะไปฝรั่งเศส การเดินทางต้องหยุดเป็นระยะ ๆ เช่นที่ย่างกุ้ง กะลัณฑา เกลี การารจี และระยะห่างจากการารจีไปโบรคนี้เองเครื่องบินเกิดขัดข้อง คือเครื่องยนต์เสียไปเครื่องหนึ่ง ผู้โดยสารทั้งหมดจึงต้องพักที่บาเรน 1 คืน

เพื่อรอชมเครื่องบิน จากละครเรื่องนี้ทำให้ทราบเกร็ดประวัติศาสตร์ และสภาพ
ภูมิประเทศของเกาะบาเรน

โองการพระนางฟ้า

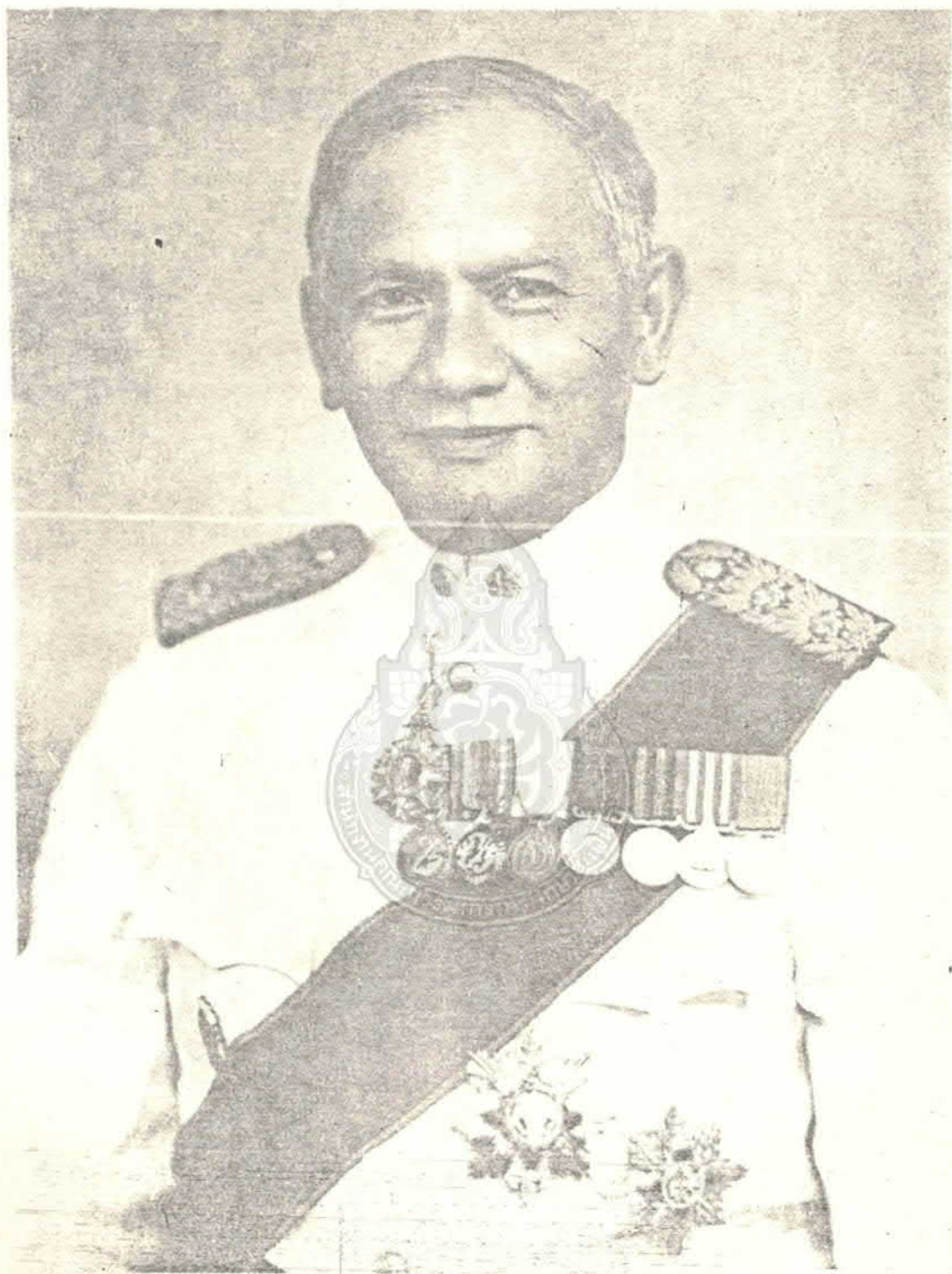
เป็นเรื่องสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลาย พญายอใจเพชร โค่นตำราจวังเข้ามา
ในบานของขั้วฉันทา เพราะเขาไม่ต้องการจะแต่งงานกับหญิงที่สมเด็จพระพันวษาทรงหา
มาให้ทั้ง ๆ ที่ไม่รู้วาทะหญิงนั้นคือใคร ส่วนขั้วฉันทาก็ถูกบิดามารดามังคัมภีร์แต่งงานกับชาย
คนหนึ่งเช่นกัน แต่ขั้วฉันทาและพญายอใจเพชร ได้เคยเห็นหน้ากันมาก่อน และเกิด
ความรักซึ่งกันและกันโดยที่ไม่รู้จักกันทั้งสองจึงไม่เต็มใจที่จะแต่งงานกับคนที่ผู้ใหญ่วางใจให้
แต่ในที่สุดเมื่อได้สนทนากันแล้วจึงรู้ความจริงว่าสมเด็จพระพันวษา จะได้อใจให้ทั้งคู่แต่งงาน
กันนั่นเอง

Somsak in Trouble

เมื่อครั้งที่สมศักดิ์อยู่ในอังกฤษ เขาก็อยู่ที่แฟมของ Anne Brown หลังจาก
นั้นเขาได้เดินทางไปสแกนดิเนเวีย ต่อมาเขาถูกกล่าวหาว่าเป็นขโมย โดยเป็นหนาทอง
ทองของ Vice - Chancellor แห่งมหาวิทยาลัยลอนดอนเข้าไป และนำหนังสือ
เรื่อง Somsak in England ไปวางไว้นโต๊ะ Anne Brown ไม่เชื่อว่า สมศักดิ์
เป็นคนทำดังนั้น เพราะคิดว่าเขาไปสแกนดิเนเวียแล้ว แต่ปรากฏว่าสมศักดิ์ ได้มาปรากฏ
ตัวที่อังกฤษและถูกส่งออกแล่นคยารักติดตามตัว

School in the Village

(เนื้อหาเช่นเดียวกับเรื่องสุวัณณปัญญา)

หม่อมหลวงพิบูล ภาณุานุกูล
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

การจำแนกประเภทผลงานวรรณกรรมของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

กุมภาพันธ์ 2524

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาค้นคว้า รวบรวม และจัดจำแนกประเภท ผลงานวรรณกรรมของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล ตามหลักวิชาทางบรรณารักษศาสตร์ พร้อมทั้งจัดทำ บรรณานุกรมและบรรณนิทัศน์สังเขป

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้ามีดังนี้ (1) ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวประวัติและผลงานวรรณกรรมของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล (2) สัมภาษณ์ ม.ล.ปิ่น มาลากุล (3) ศึกษาผลงานวรรณกรรมแต่ละชื่อเรื่อง แล้ววิเคราะห์หมวดหมู่ตามหลักการวิเคราะห์หมวดหมู่ของคิวอี้ (4) แยกประเภทของชื่อเรื่อง ตามหมวดวิชา แล้วหาอัตราส่วนร้อยละ (5) รวบรวม จัดทำบรรณานุกรมและบรรณนิทัศน์ สังเขป (6) จัดทำครุฑขึ้นชื่อเรื่อง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากผลงานวรรณกรรมของ ม.ล.ปิ่น มาลากุล จำนวน 183 ชื่อเรื่อง เป็นหนังสือ ในหมวด 800 จำนวน 79 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 43.17 หมวด 300 จำนวน 61 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 33.34 หมวด 900 จำนวน 25 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 13.67 หมวด 200 จำนวน 7 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.82 หมวด 100 จำนวน 6 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 3.28 หมวด 500 จำนวน 3 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.63 และหมวด 700 จำนวน 2 ชื่อเรื่อง คิดเป็นร้อยละ 1.09 ส่วนหมวดที่ไม่ปรากฏว่ามีหนังสือคือ หมวด 100, 400 และ 600

CLASSIFICATION OF WORKS BY M.L. PIN MALAKUL

AN ABSTRACT

BY

PHAN-NGAM YAMBOONRUANG

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree
at Srinakharinwirot University

February 1981

The main purpose of this thesis is to study, compile and classify the literary works by M.L. Pin Malakul by the method and processes of library sciences.

Methods used in this research are : (1) documentary research through books, periodicals, newspapers and other documents concerning life and literary works of M.L. Pin Malakul; (2) the interviews with M.L. Pin Malakul; (3) studying each literary work and classification by Dewey Decimal Classification System; (4) classifying those literary works by subjects on percentage basis; (5) compiling annotated bibliography; (6) making an index.

Conclusion :

Of one hundred and eighty-three titles of literary works by M.L. Pin Malakul, seventy - nine (43.17 %) are in Class 800, sixty-one (33.43 %) are in Class 300, twenty-five (13.67 %) are in Class 900, seven (3.82 %) are in Class 200, six (3.28 %) are in Class 000, three (1.63 %) are in Class 500 and two (1.09 %) are in Class 700. There is no literary work by M.L. Pin Malakul in Classes 100, 400 and 600.

